

Jinak to nenajde.

To musí člověk chodit.

Vysoké učení technické v Brně

Fakulta architektury

Ústav prostorové tvorby

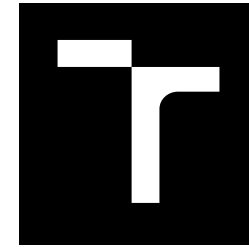
2025

Autorka práce

Bc. Alžběta Jansová

Uedoucí práce

Ing. arch. Jan Mléčka Ph.D.

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PROSTOROVÉ TVORBY

DEPARTMENT OF SPATIAL DESIGN

TO MUSÍ ČLOVĚK CHODIT. JINAK TO NENAJDE

ONE MUST WALK. OTHERWISE, IT CANNOT BE FOUND.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Alžběta Jansová

VEDOUČÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Mléčka, Ph.D.

BRNO 2025

abstrakt

Diplomová práce se zabývá vztahem člověka k městu skrze chůzi, vnímání a drobné architektonické zásahy. Co se stane, když zpomalíme a začneme se dívat jinak? Když opustíme hlavní trasy a necháme se vést zvědavostí, tichem, nečekanou krásou všedních míst?

Práce vychází z principů environmentální psychologie, konceptu place attachment a zkoumá vliv choditelnosti a vědomého pobývání na vztah k městskému prostoru. Navržené objekty tvoří jemnou „akupunkturu“ města – systém nenápadných, ale významných zásahů, které mohou oživit přehlížená místa a znovu je propojit s těmi, kdo jimi procházejí.

Město je v práci vnímáno jako prostředí každodennosti, které formuje naše prožívání a vnitřní krajinu. Skrze pravidelné procházení Brna vzniká soubor drobných architektonických intervencí, které reagují na konkrétní místa a jejich atmosféru. Cílem není prostor měnit, ale zvýraznit jeho kvality a nabídnout možnost zastavení, vnímání nebo setrvání.

Klíčová slova

chůze, veřejný prostor, vztah k místu, akupunktura města, skrytá místa, každodennost, příroda, město, žít uvědoměle, dobrná architektura, Brno

abstract

The diploma thesis explores the relationship between people and the urban environment through walking, perception, and subtle architectural interventions. What happens when we slow down and begin to see differently? When we leave the main paths behind and let ourselves be guided by curiosity, silence, and the unexpected beauty of everyday places?

The thesis is grounded in the principles of environmental psychology and the concept of place attachment, examining how walkability and mindful presence influence our emotional connection to urban space. The proposed interventions form a gentle form of “urban acupuncture” – a system of subtle yet meaningful interventions that have the potential to revive overlooked places and reconnect them with those who pass through.

The city is approached as an everyday environment that shapes our experience and inner world. Through regular walks across Brno, a series of small-scale architectural interventions emerges, each responding to a specific site and its atmosphere. The goal is not to change the space, but to highlight its qualities and offer opportunities for pause, perception, and presence.

Key words

walking, public space, place attachment, urban acupuncture, hidden places, everyday life, nature, city, mindful living, small-scale architecture, Brno

Prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci zpracovala samostatně v
letním semestru 2025 pod vedením Ing. arch. Jana Mléčky.

Bc. Alžběta Jansová

V Brně dne
05.05.2025

Poděkování

Děkuji všem, kteří mne doprovázeli na cestě životem.
Těm, kteří se mnou jdou od začátku.
Těm, kteří šli jen kousek.
Těm, kteří už odešli.
Těm, kteří teprve přijdou.

Bez Vás by to *nešlo*.

Speciální poděkování patří Mlíkovi, mé rodině, Terce, Karin, Janče
s Kátou, Ondrovi, Tomášovi a dalším přátelům.

Obsah	8
Úvodem, aneb proč ráda chodím?	10
Domov, aneb kam kráčíš živote	14
Analytická část, aneb Brno bude	34
Analytická část, aneb jak jsem šla ven	50
Koncept, aneb kudy vede cesta	62
Návrh, aneb návrat k místům	74

Obsah

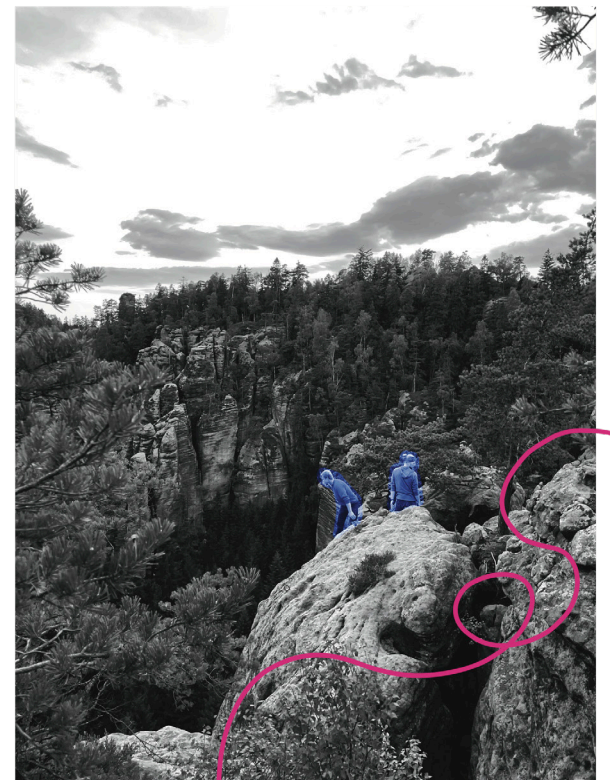
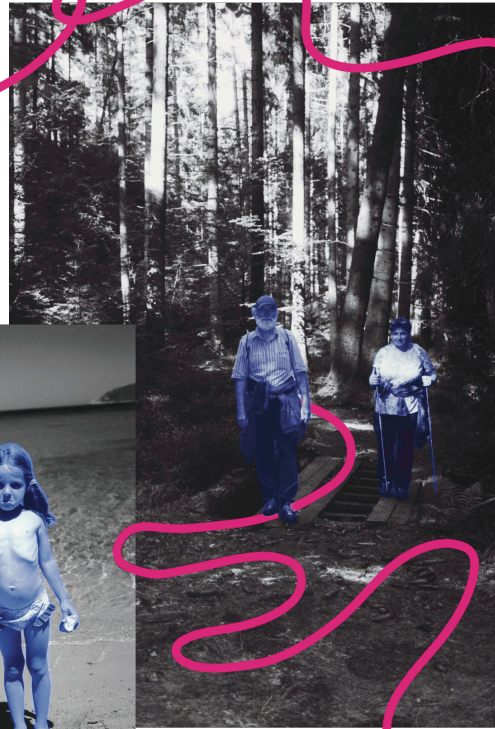
**Úvodem,
aneb proč ráda chodím?**

Děkuji své rodině, že mne naučila chodit a dívat se kolem sebe.

Mám velké štěstí na lidi, kteří mne od malička obkopují. Moji rodiče se poznali venku, na skále - historka jak ze snu. Naučili mne chodit po městě, lese, vesnici, poli, louce, do skal, hor a na houby. Každou volnou chvíli jsme trávili venku. Jezdili jsme na chatu a prozkoumávali krásy rodného kraje. Po republice jsme hledali nové krásy, prozkoumávali a bloudili. A za hranicemi poznávali jinou krajinu, ale vždycky jsme se vraceli domů.

A tak žijeme, nejkrásnější chvíle máme strávené venku. Putujeme krajinou, objevujeme nová místa, touláme se přírodou, na malých výletech nebo velkých túrách. Na vzdálenosti ani cíli nezáleží. Prostě jdeme. Jdeme spolu světem a životem.

Děkuji svým přátelům, kteří mne nevědomky dovedli k tématu této diplomové práce.

Minulé léto nás Tomáš vzal do Teplických skal. Místo, které všichni dobře známe a byli jsme tam už nesčetněkrát. Tentokrát to však mělo být jiné, Tom prý objevil poklad. Bloudíc labyrintem skal jsme jako mravenci šli za sebou a netušili co nás čeká. Najednou se před námi skály a les otevřeli a nás uchvátil výhled na celé Teplické skály svrchu. Tiše jsme pozorovali zapadající slunce a s posledními paprsky nás Tom vyzval, že to není všechno. Úzká pěšinka nás zavedla na mýtinu s chaloupkou jako z pohádky.

Večer jsme se Toma zeptali, jak na tohle místo přišel. Odpověděl prostě: „To musí člověk chodit. Jinak to nenajde.“

Právě v této jednoduché větě se zrodila celá myšlenka mé diplomky, jak je důležité chodit a poznávat místo, ve kterém žijeme.

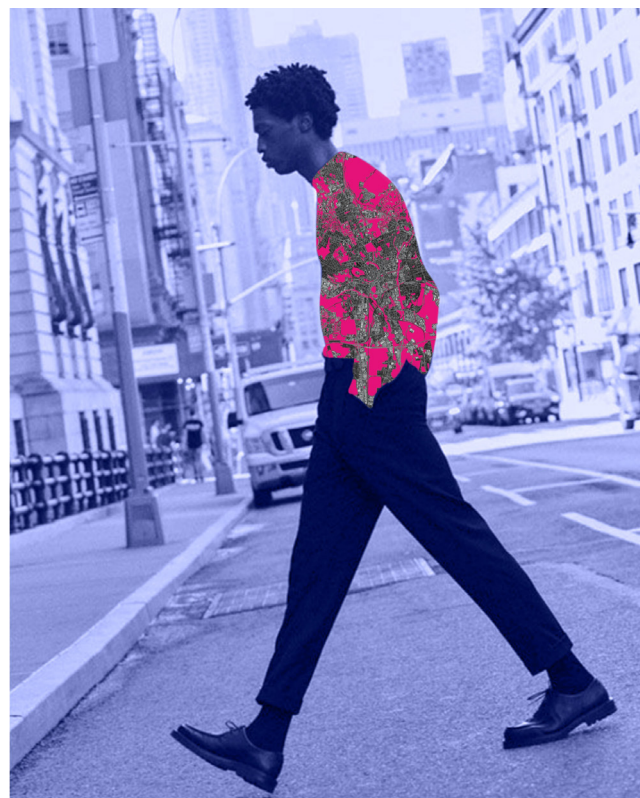
**Domov,
aneb kam kráčíš žižote**

Place attachment označuje emoční a osobní pouto, které si lidé vytváří k určitým místům. Není to jen vztah k prostoru jako takovému, ale významům, vzpomínkám a každodenním zkušenostem, které s ním mají spojeny. Tato vazba vzniká často nenápadně, skrze drobné rutiny, opakované trasy, známé pohledy, zastavení a interakce s prostředím.

Ukazuje se, že hlubší znalost okolí, například díky chůzi, objevování města a trávení času přímo venku, významně posiluje emoční vztah k místu. Lidé, kteří mají osobní zkušenost s různými částmi města a znají je i mimo hlavní trasy, častěji uvádějí vyšší míru spokojenosti s bydlením a pocit, že někam patří. Získávají tak nejen orientaci v prostoru, ale i silnější pocit „být doma“ ve městě.

Vztah k místu úzce souvisí s tím jak se člověk ve městě cítí, zda mu rozumí, zda mu věří, zda se do něj rád vrací a zda si v něm plánuje budoucnost. Otázka „Jak lidi více propojit s městem, v němž žijí?“ se tak stává klíčovým tématem nejen pro plánování měst, ale i pro drobné zásahy, které mohou podpořit vnímání místa jako blízkého, známého a sdíleného.

Vytváření pouta

Vztah k místu nevzniká náhle, ale formuje se skrze zkušenost, opakovaný kontakt a smyslové vnímání prostředí. Důležitou roli přitom hraje každodenní rytmus, činnosti jako chůze pěšky, drobné zastavení, vnímání detailů a opakované návraty vytvářejí hlubší propojení mezi člověkem a místem.

Studie ukazují, že prostorová blízkost, peší pohyb a vizuální kontakt s prostředím posilují emoční vazbu. Když člověk poznává město pěšky, začíná si všimnout míst, která dříve jen míjel. Vytváří si k nim vztah, místo už není anonymní, ale známé. Walkability (choditelnost) měst má přímý vliv na vztah k místu a nepřímý vliv prostřednictvím interakcí. Prostředí, které je přístupné pěšky, podporuje setkávání a kontakt a tyto sociální vyzby dále posilují pocit sounáležitosti a domova ve městě.

Významnou roli ve vytváření vztahu k místu hraje aktivní přítomnost v prostředí. Tedy nejen pohyb skrze něj, ale i vědomé setrvání, péče o prostor a sdílení zážitků s ostatními. Data ukazují, že lidé, kteří tráví čas v různých částech města, se s ním cítí mnohem více propojeni. Nestačí městem pouze projíždět, ale je třeba ho objevovat, vnímat a být v něm skutečně přítomen.

Blízkost místu

Vztah k místu je dynamický a proměnlivý - vzniká, zesiluje i mizí v závislostech na čase, zkušenostech a způsobu, jakým se člověk s místem setkává. Můžeme mít krátkodobý vztah, který se vytvoří na základně intenzivního zážitku a dlouhodobý vznikající spíše pozvolna, skrze každodenní rutiny, návraty a plynulé navazování vzpomínek.

Každodenní zkušenost a opakování hrají v tomto procesu klíčovou roli. Čím častěji se člověk s určitým místem setkává, tím více se do něj promítá jeho osobní příběh. Tato opakování budují důvěrnost a přirozené napojení na prostor.

Proces vztahování se k místu může být také rituální, kdy drobné úkony, které se opakují, dávají místu význam. Může jít o určitou lavičku, kde si člověk pravidelně čte, nebo stezku, kterou si vybere kvůli určitému výhledu. Rituály a opakované situace vytvářejí pouto - místo se stává součástí nás a my součástí místa.

Vztah nemusí být vizuálně dominantní - lidé se často silně vztahují k nenápadným nebo málo hodnotným místům, právě proto, že mají osobní význam.

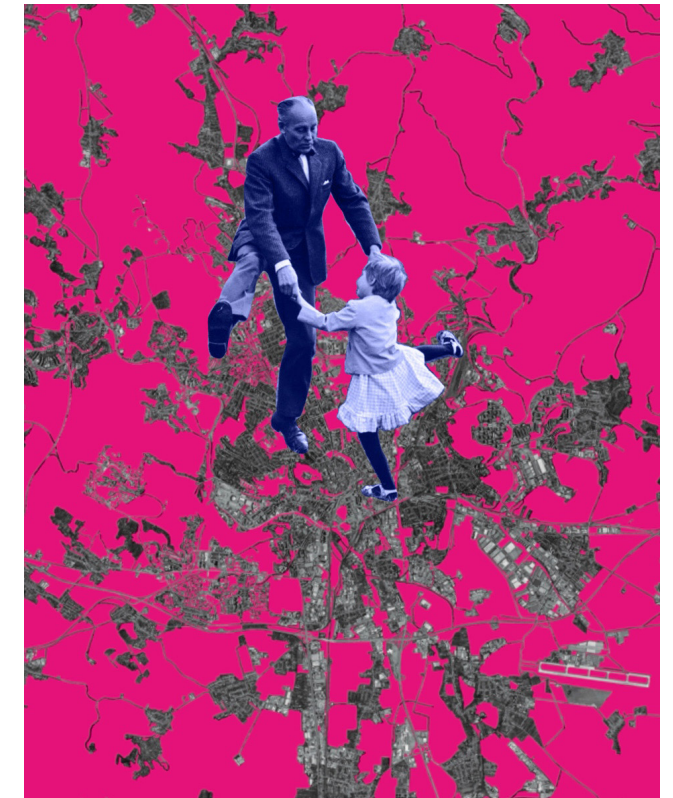
Proměny

Vztah člověka k místu se v průběhu života proměňuje. V různých obdobích klademe na prostor odlišné nároky a vnímáme ho skrze jiné zkušenosti.

Pro děti je prostor především místem obehování a hry. Je pro ně důležitá možnost svobodně se pohybovat, nacházet úkryty a vytvářet si vlastní světy. Zážitky z dětství často tvoří základní vrstvy vztahu k místu.

Dospělí vnímají prostor více funkčně a sociálně. Důležitými body se stávají místa spojená s denními aktivitami jako je cesta do práce, kavárny, parku nebo trávení volného času. Rutina a opakování budují vztah k místu postupně.

U seniorů je klíčová potřeba bezpečí, srozumitelnosti a stability prostředí. Dlouhodobé vzpomínky vytvářejí silné vazby k místům a ztráta známých míst může vést k pocitům odcizení.

Skrytá místa

Neviditelná vstava města, to jsou nenápadné ulice, vnitrobloky, tiché parky, schodiště a průchody, které nejsou na hlavních trasách, ale vytváří prostor pro osobní objevování. Právě tato místa nabízejí prostor pro vznik hlubšího vztahu k městu a umožňují zastavit se, vnímat a postupně si vytvářet vlastní mapu důvěrných míst.

Skrytá místa nejsou určena ke konzumaci zážitku, ale k životu. Člověk je objevuje vlastním tempem, bez návodu a očekávání. Oproti tomu turistická centra nabízí silný jednorázový zážitek, ale městské prostory jsou přeměněny na kulisy. Schovaná místa se tomuto tlaku částečně vyhýbají, zachovávají si autenticitu a umožňují vznik osobního vztahu, který je spojen s běžným životem a ne s návštěvnickým dojmem.

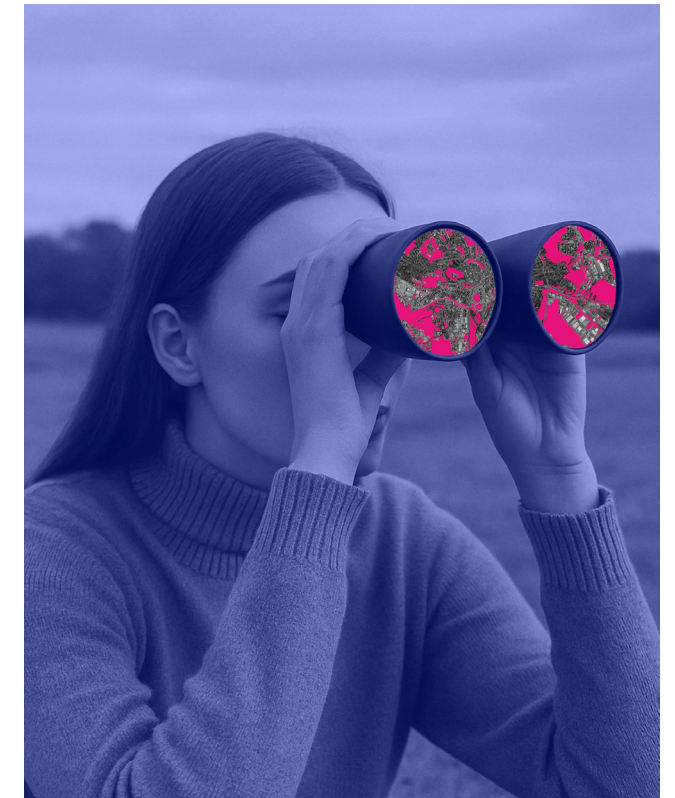

Vnímání prostoru

Prostředí, ve kterém žijeme, formuje to, jak se cítíme, jak přemýšlíme i jak vnímáme sami sebe. Environmentální psychologie se zaměřuje právě na to, jak prostředí ovlivňuje naši pohodu, vztahy s ostatními a naši schopnost cítit se někde doma.

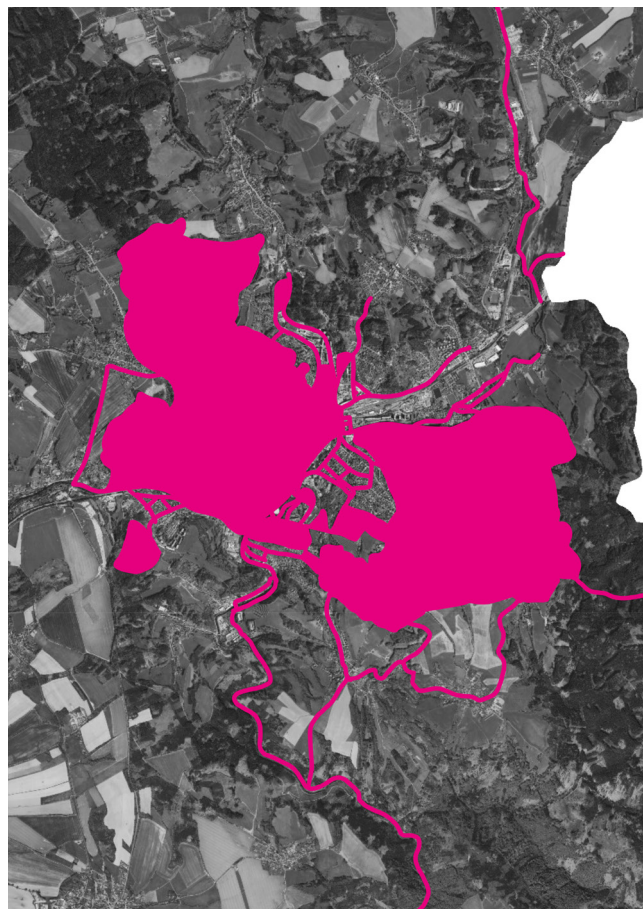
Výzkumy ukazují, že prostorová blízkost, peší pohyb a vizuální vnímání detailů posilují citový vztah k místu. Lidé, kteří poznávají město pěšky, rozvíjejí hlubší vztah k lokalitám, které by při rychlém přesunu přehlédli. Studie zároveň potvrzují, že lidé trávící čas ve svém okolí mimo automobil zažívají vyšší míru důvěry k sousedům a nižší míru sociální izolace.

Významný je také vliv přírodních prvků v městském prostředí. Kontakt s přírodou, i když je drobný, jako stromy, parky nebo vodní plochy, významně přispívá k psychické pohodě a pocitu sounáležitosti. V hustě zalidněných oblastech může nedostatek přirozených prvků a absence míst pro zastavení vést ke zvýšení pocitům osamělosti a odcizení.

Rodný kraj

Kde se rodí můj vztah a láska k rodnému kraji? Jde o vazbu k místu a lidem, kde jsem vyrůstala a trávila svůj čas. Moje vazba k rodnému městu Náchodu je silná - není však založena jen na vzpomínkách, ale především na zkušenosti každodenního pohybu jeho ulicemi a krajinou, která ho obklopuje. Náchod je malé město, kde je chůze nepřirozenějším a neefektivnějším způsobem dopravy. Právě díky tomu mám město doslova prošlapané, znám jeho rytmus, proměny během ročních období i drobné detaily, kterých si všímá jen chodec, který nikam nespěchá. Ikdyž jsme na výlety jezdili o víkendu pryč z města do hor nebo na chalupu, každodenním prozkoumáváním okolí jsem si vytvářela vazbu, vzpomínky a DOMOV. S nástupem na vysokou školu jsem se nevědomky a postupně začala vzdalovat Náchodu. Přesunula jsem si celý život do Brna a ikdyž mám k Náchodu pořád silnou vazbu, která ve mne bude do konce života, její symbolika se změnila.

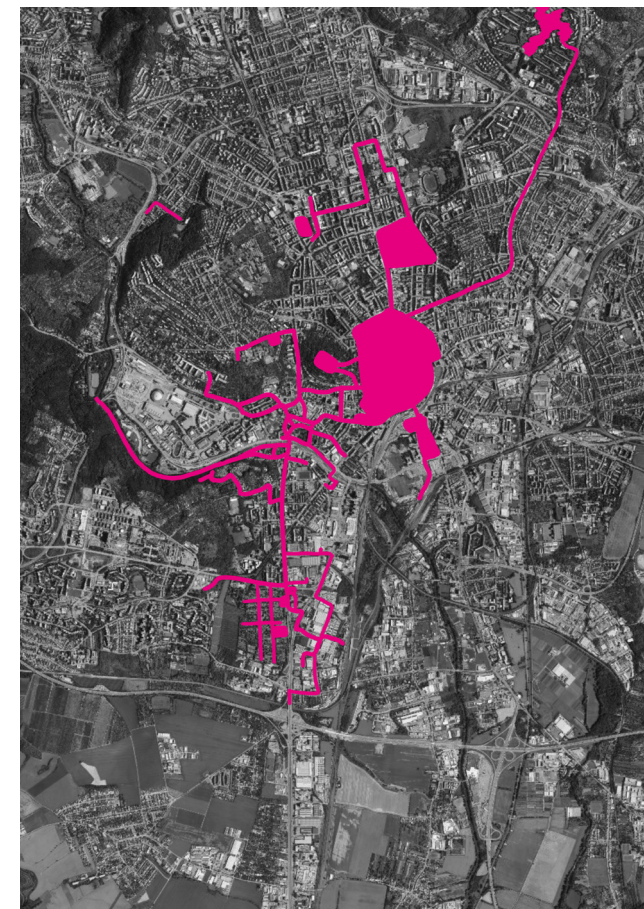

22 Ortofotomapa Náchoda s kresbou prochozených tras odpovídající 15 % území

Malé velkoměsto

Ačkoliv v Brně žiji už šest let, stále mám pocit, že ho vlastně neznám. Každodenní život se smršknul na povinnosti a pohyb po městě se stal jen prostředkem, jak se co nejrychleji přesunout z jednoho bodu do druhého. Prostor města se tak proměnil ve splet koridorů, které projíždím nejčastěji šalinou a už nevnímám co je za oknem venku. Brněnská MHD je rychlá, efektivní a využívá ji většina obyvatel. Ale zároveň nás odděluje od prostoru, kterým projíždíme. Zatímco Náchod jsem měla prošlapaný, Brno znám jen útržkovitě - z oken šalin, nebo z cest mezi domovem, prací a zastávkou.

Poslední dobou jsem si uvědomila, že se tu necítím doma. Znam ulice, kterými chodím z nutnosti, ale město jako celek mi pořád uniká. Napadá mne tedy jestli v městě žiji a nebo jestli v něm pouze existuji z nutnosti. Mé pocity se stejně jako v historii smršklý pouze na přežití a pokud chci z města něco mít, musím ho začít romanticky prozkoumávat a hledat nepoznané. Začala jsem víc chodit pěšky, hledat místa, která nejsou na hlavních tazích. Snažím se město znovu objevovat a budovat si k němu osobní vazbu, podobně jako jsem to kdysi přirozeně dělala ve svém rodném městě.

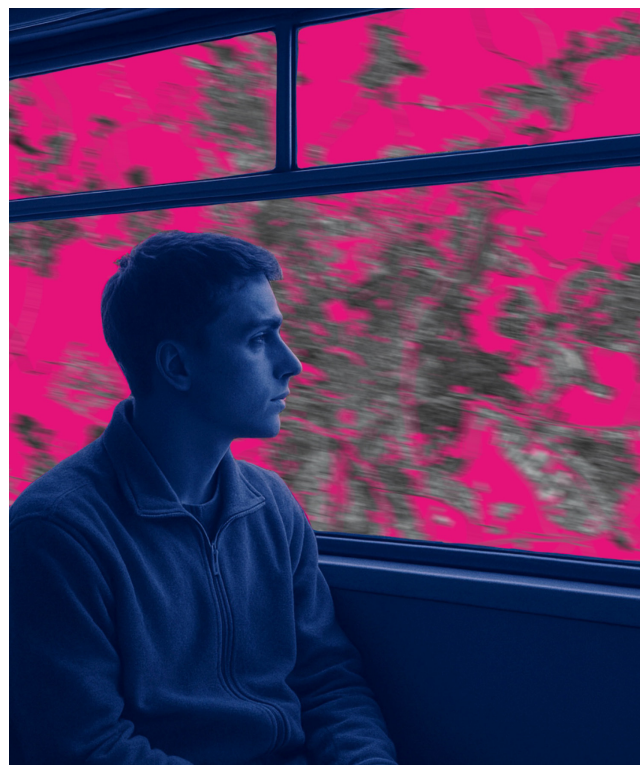

23 Ortofotomapa Brna s kresbou prochozených tras odpovídající 3 % území (před začátkem psaní diplomové práce)

Cítíš se tu doma?

Existuje fyzikální paradox, kdy se objekt pohybuje prostorem, ale zám zůstává nehybný, protože je nesen něčím jiným. Podobně se pohybujeme i my, když jedeme městem tramvají nebo autem. Jsme v pohybu, ale přitom zůstáváme nehybní. Naše tělo se téměř nedotýká prostoru, kterým projíždíme. Město se míhá za oknem, ale nezanechává v nás stopu. Cesta není cestou v pravém smyslu, nestává se zkušeností, jen přesunem. Jakoby mrknutím oka se ocitáme na jiném místě, aniž bychom naplno vnímali, co bylo mezi tím. Pohyb, který bychom mohli prožívat celým tělem, se mění v abstraktní a izolovaný přesun. Sedíme zavřeni v kapsli, sledujeme obraz za sklem, ale okolní prostor nevstupuje do našeho vědomí a my nevstupujeme do něj.

Nemyslím si, že pocit odloučení od prostoru města je jen mým osobním problémem. Naopak mám dojem, že jde o rozšířený jev - mnozí lidé, kteří se do Brna přistěhovali kvůli studiu nebo práci, vnímají město podobně. Je velké, šedé, strašidelné a nehostinné. V rychlém každodenním rytmu se často pohybujeme po stejných trasách, uzavřeni v dopravních prostředcích nebo ve vlastním světě se sluchátky na uších. Město kolem nás přestává být prostředím, které prožíváme, a stává se kulisou. Právě proto jsem se rozhodla oslovit několik lidí, kteří v Brně žijí, a požádat je, aby mi popsali svůj vztah k rodnému městu i k Brnu. Zajímalo mne, jak město vnímají, jak se v něm pohybují, zda se v něm cítí doma - a co jim případně v jejich vztahu k tomuto místu chybí.

Karina

„Odkáživa jsem ráda prozkoumávala krajinu, vydávala se na procházky s rodinou, na dobrodružství s kamarády nebo výpravy o samotě. Po příchodu ze školy k babičce, kde jsme ještě bydleli, jsme se s kamarády z ulice vypravovali ven, k rybníku, potoku, kapličky nebo dál na pole a do lesa. Krajina okolo Bohuňovic je ale dost polnatá, neboť se nachází vprostřed úrodné Hané, takže jsme se do lesa dostali až po několika kilometrové procházce za vedlejší vesnice. Vždycky, a je to tak stále, jsem si v lese ráda hrála, fantazírovala a objevovala nová místa. Nejprve v okolí Bohuňovic, později okolo Šternberka, kam jsem chodila na gympl.“

Když jsem se přestěhovala do Brna, byl to pro mě poněkud šok. Byla jsem sice zvyklá, vypravovat se do lesa daleko, ale přece jen je procházka podél polí a tekoucí vody jiná než muset jít dvacet minut přes město, minimálně tak jsem to zprvu vnímala. Postupem času jsem se ve městě trochu víc uvolnila, oblíbila si nějaké body, jako kavárny nebo pekárny, které na procházce navštívím, a tak mě tolik nebolí onen přechod mezi, než se dostanu někam, kde nejde hlučné město tolik slyšet. Tenhle prostor mezi se stal součástí dobrodružství, i když si v stále srdci nosím klid voňavých luk a krásy výhledů na Jeseníky.“

Karina 2025

Mapa Bohuňovic s kresbou prochozených tras ▲

Mapa Brna s kresbou prochozených tras ►

Babet

„Třebíč mám natolik zarytou pod kůží, že její procházení beru jako samozřejmost. Už není moc ulic, kde bych alespoň jednou nebyla. S chozením tímto městem mám spojené velké množství zážitků, hlavně z dětství. Proto když vyjdu z domu, nesu si sebou i notnou dávku nostalgie. Bez ní by pro mě Třebíč neznamenal zdaleka tolik, co teď. Je to totiž docela obyčejné město.“

Když jsem se přestěhovala do Brna, začalo (doposud) nejhorší období mého života. Byla jsem vykořeněná a neměla jsem moc peněz ani na nájem nebo jídlo. Začala jsem s těmito pocity vědomě bojovat a našla jsem si novou zálibu. Podnikala jsem výlety, ztrácela jsem se a tak poznávala nové kouty Brna. Podnikala jsem výlety na konečnou zastávku šalinou, jen abych se pak mohla vrátit pěšky. Asi i díky tomu jsem našla svá oblíbená místa jak v Brně, tak i mimo něj. Uvědomila jsem si, že když nějaké město poznám, můžu ho mít ráda nejen díky vzpomínkám.“

Babetta 2025

Mapa Třebíče s kresbou prochozených tras ▲

Mapa Brna s kresbou prochozených tras ►

Tereza

„Když jsem byla malá, pravidelně jsme s našima chodili na procházky po okolí. Chodili jsme na houby do našeho lesíka, toulali se po loučkách a ztráceli se kolem zdejšího kopce Šumárník, který se tyčí nad vesnicí. Kněždub leží v CHKO Bílé Karpaty, takže součástí příběhů byli i výlety na zdejší mysliveckou chatu a toulání se mezi loukami se spoustou letitých stromů a orchidejí. Jedno místo jsem, ale měla nejradši a to je splav Veličky za vesnicí a potom cesta kolem ní, je to místo, kde se dají objevit krásné zákoutí, které ve mě vždycky vyvolávaly malého dobrodruha a byl to ráj pro moji fantazii.“

V Brně je to jiné, nemám takové tendence chodit na procházky. Připadá mi, že když někam jdu, jdu na už mnou známá místa. Není to tak, že bych Brno neměla ráda, mám ho ráda moc. Jenom ve mě nevyvolává hustá zástavba takové pocity, jako to dělala řeka za domem.“

Tereza 2025

Mapa Kněždubu s kresbou prochozených tras ▲

Mapa Brna s kresbou prochozených tras ►

„Prešov, ako tretie najväčšie mesto v republike, má povest veľkých panelákových sídlisk a roztrúsenej zástavbe domov na jeho okraji. S rodinou sme však celkom pravidelne chodili na výlety byciklom k Haniske, čo je kúsok za Prešovom. Viedla tamadiaľ polorozpadnutá asfaltová cestička. Tam sme chodievali zo zvyku na tie isté miesta. Jedno s altánkom a potom vyššie na kopec, k pomníku Východoslovenského roľníckeho povstania. Veľmi často sme sa vydali aj smerom k rieke, ktorá tečie cez Prešov. Tá sa vždy menila, raz bolo koryto preliaté, inokedy akurát na čvachtanie, teraz je prevážne voda nízko a naplní sa iba na konci zimy. Okolie rieky je záplavová oblasť a preto tam celkom naširoko nie je vidieť domy. Cesta k rieke však dnes už zmizla. Podobne aj altánok pri Haniske je zchátralý. Po rokoch, čo som sa vraciala na mnou známe miesta, mnohé z tých, ktoré som poznala, ostali schátralé, alebo už nadobro zmizli z máp.“

Keď som prvýkrát prišla do Brna, mala som pocit, že sa jedná o riadne veľkomesto. Tou dobou som nemala skúsenosti s Prahou, a v Bratislave som ten pocit pri prvej návšteve nemala. V Brne je veľa miest, ktoré som mohla skúmať. Povedala by som, že po šiestich rokoch chôdze v Brne, som ho spoznala viac ako by som čakala a nakoniec sa mi zdalo známejším miestom ako Prešov. Brno som mala prechodené, ale vždy som sa mohla nechať uniesť novými neznámymi ulicami, ak som mala na to práve čas. Najradšej som využívala špeciálne skratky, ktoré som objavovala práve náhodnou cestou, alebo mi ju ukázali kamaráti, čo v Brne už boli dlhší čas. Vďaka mojej brigáde som mala možnosť spoznať aj odľahlejšie miesta Brna, na kraji s lesom na severe, poliami a pri rieke na juhu. Spomienky na to, čo som tam našla, však neboli tie isté ako na Slovensku. Zelen' a príroda boli ďaleko viac poničenejšie a zanedbanejšie. Preto ma lákali menej potulky po vzdialenom okolí mesta.“

Natalie 2025

28 Mapa Prešova s kresbou prochozených tras ▲

Mapa Brna s kresbou prochozených tras ▶

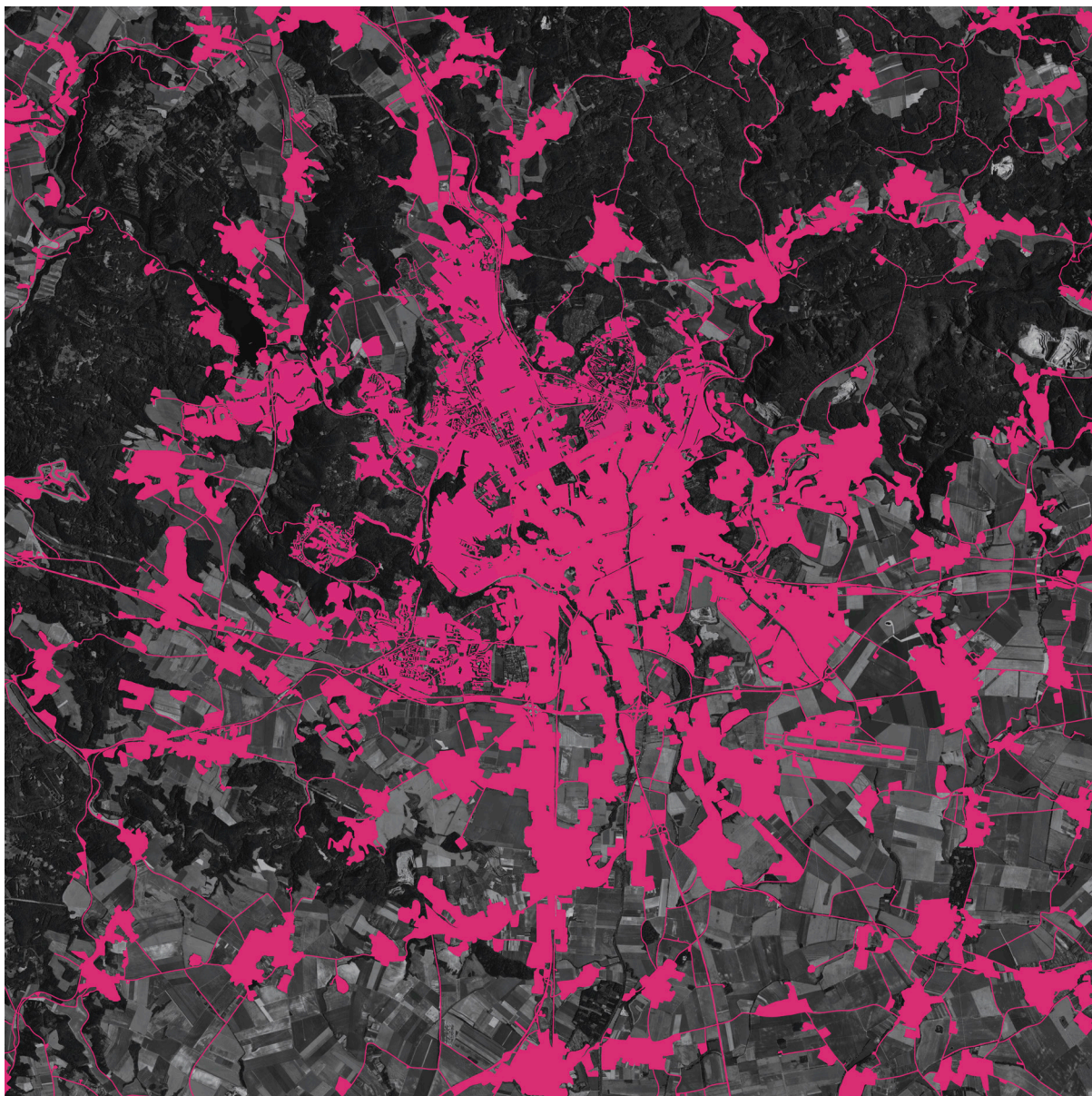
Pri čtení příběhů ostatních i při vlastním zamyšlení jsem si uvědomila, jak silnou roli v našem vztahu k místu hraje každodenní kontakt, chůze a možnost objevování. Všichni jsme vyrůstali v menších městech nebo na vesnicích, kde bylo přirozené trávit volný čas venku. Pohyb nebyl jen přesunem, ale způsobem jak se napojit na prostor kolem sebe, vytvářet si k němu vzpomínky a pěstovat si domov.

Po příchodu do Brna jsme se ale mnozí setkali s pocitem odcizení. Velké město, které na první pohled nabízí nekonečné možnosti, nás často pohltilo rychlostí a nutností efektivit. Přesuny tramvají, uzavřenost do vlastních světů se sluchátky, každodenní spěch vedly k tomu, že prostor města kolem nás se změnil na kulisu, kterou pouze míváme, ale plně nevnímáme.

Postupně ale v příbězích ostatních i ve svém vlastním hledání vidím, že vztah k Brnu se dá budovat. Nejde to samo a není to samozřejmě jako v místech, kde jsme vyrůstali. Je třeba přestat utíkat pryč z Brna a zažít si ho. Vědomně se zastavovat, zpomalit, začít znovu chodit pěšky, objevovat zákoutí mimo hlavní tahy, nacházet vlastní místa, která mají osobní význam. I ve velkém městě se tak dá najít klid, zámé body a kousek domova.

Právě proto jsem se rozhodla pracovat s Brnem a hledat cesty, jak lidem nabídnout možnosti město znovu objevovat, vnímat ho pomalu a vědomě. Chtěla bych hledat cesty, jak lidi více propojit s městem, ve kterém žijí, a ukázat, že i velké město se může stát osobním a blízkým místem, když mu dovolíme, aby se nás dotýkalo.

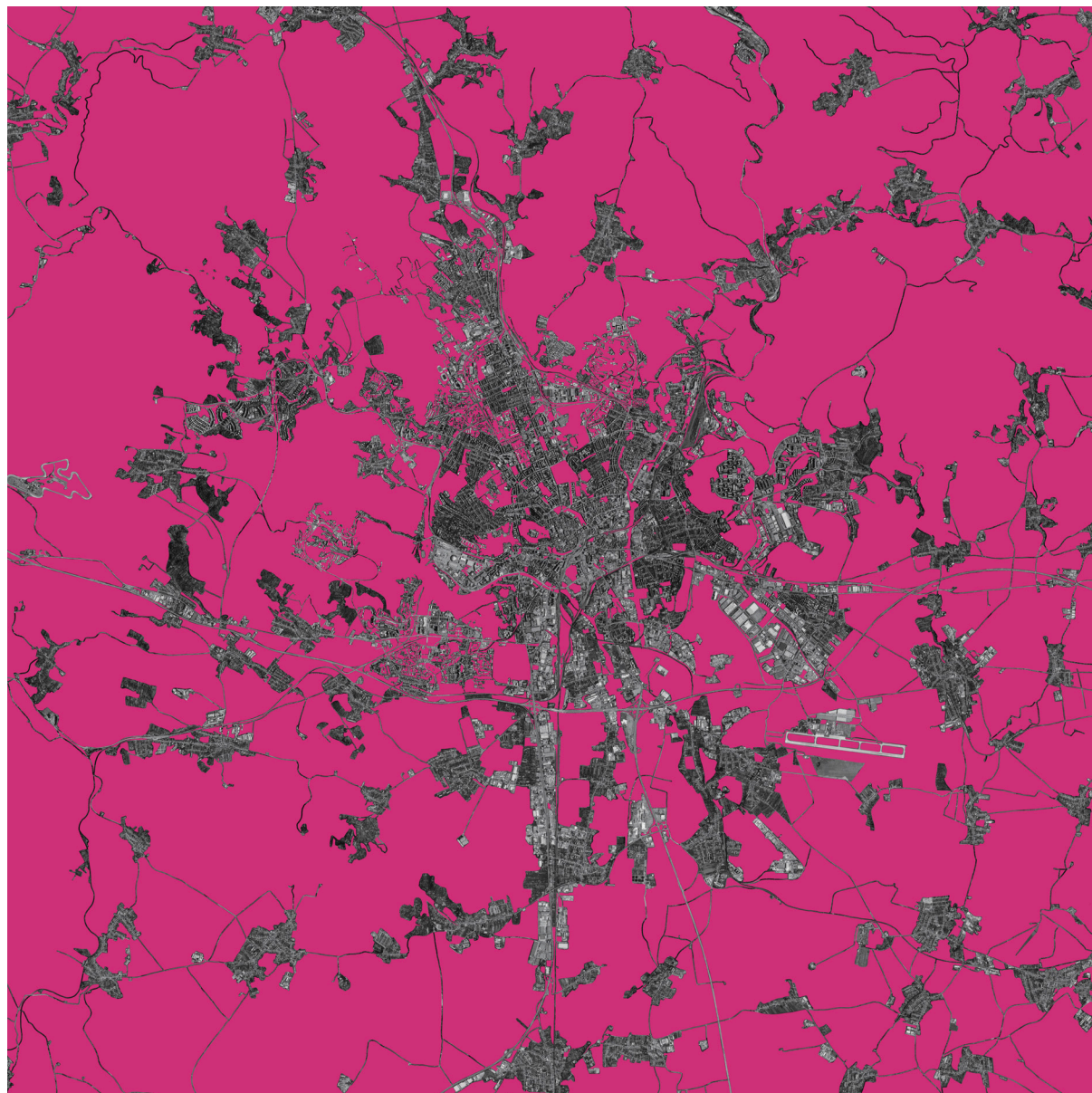

V Brně není kam chodit!

Na mapě je znázorněna zastavěná plocha města Brna a jeho okolí, vyznačená růžovou barvou. Z ptáčí perspektivy působí město jako nepřerušovaná, expanzivní struktura, které zabírá velkou část krajiny. Brno se rozlévá všemi směry a na první pohled dominuje prostoru a vytlačuje přírodu za své hranice území.

Při bližším zkoumání si lze uvědomit, že i v takto rozsáhlém urbanizovaném území zůstává překvapivě mnoho míst, která jsou přístupná pěšky a nabízí ticho, zeleň a jsou často opomenutá. Dokonce i blízké okolí města nabízí plnou škálu prostorů, kam se dá dojít pěšky a relaxovat. Příroda do města vstupuje ve formě remízků, zahrad, vnitrobloků, alejí, lesoparků, brownfieldů nebo svahů, které nebyly nikdy zastavěny. Město je živý organismus plný přechodů, mezer a cest, které umožňují pěší průchod i v nečekaných směrech. Stačí zpomalit, změnit rytmus pohybu a objevit Brno chůzí.

Mapa se tak stává výchozím bodem pro koncept hledání míst pro drobné zásahy, které citlivě doplňují již existující prostředí a otevírají nové možnosti pobytu a pohybu v Brně. Věřím, že turistika nezačíná až v Moravském krasu nebo po nástupu do auta či vlaku, ale ve chvíli, kdy opustíme práh vlastního domu. Chůze je způsob, jak se spojit s místem, které obýváme, a pochopit ho v jemných souvislostech. V dnešní době, kdy jsme zvyklí hledat zážitky v dálkách, často přehlízíme, že hodnotné objevování se může odehrávat i ve městě, které si myslíme, že už známe.

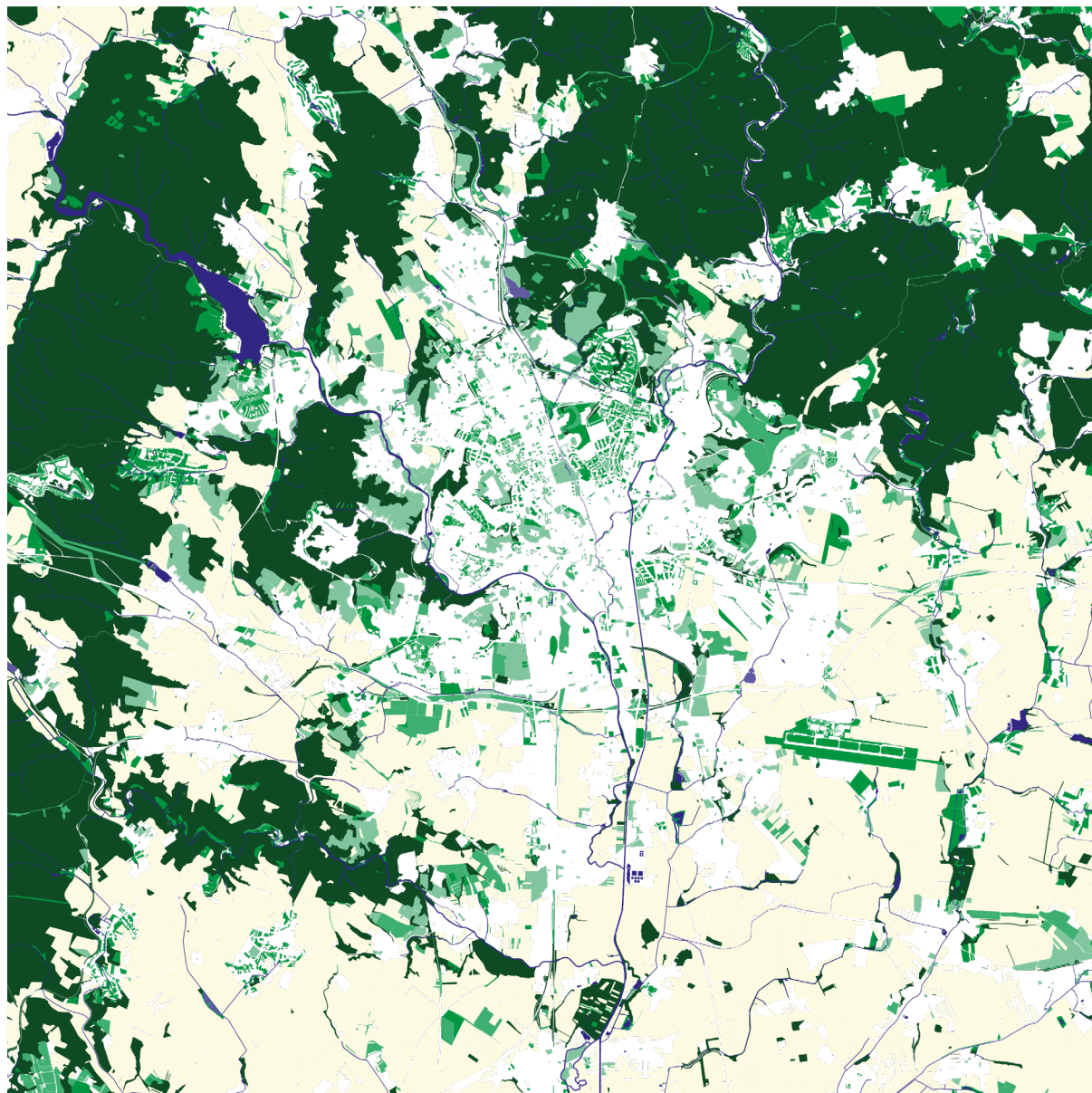
Kdo by chodil do Brna! Druhá mapa ukazuje město z opačné perspektivy. Brno zde působí jako roztroušené ostrovy civilizace, ponořené do širého prostoru krajiny. Černé plochy zástavby a infrastruktury vytváří síť, která propojuje jednotlivé části města i příměstské oblasti, ale zároveň ponechává mezi nimi rozsáhlé plochy nevyužité nebo přírodní krajiny. Růžové pozadí zdůrazňuje potenciál prostoru, který město ještě nepohltilo a čeká na objevení.

Město není uzavřený celek oddělený od krajiny, ale je její součástí. Brno je město, kterým se dá nejen projíždět, ale především procházet. Chůze zde ale není omezena pouze na ulice a centrum, vede podél řek, přes zahrádkářské osady, kolem polí, lesů a za okraje Brna. Krajina města není jen kulisou, ale aktivní součástí života obyvatel.

Z tohoto pohledu pak vychází i přístup, který uplatňuji. Místo snahy utéct z města daleko, hledám jeho opomíjená, zapadlá a pro někoho slabá místa, která však mají potenciál že drobný architektonický zásah může změnit a nastartovat jejich využívání. Tím pak postupně změnit a nastartovat i to jakým způsobem vnímáme a využíváme Brno. Přístup nevychází z velkých gest, ale z pozornosti k detailům jako jsou mezery mezi domy, zarostlé pěšiny a hrany městské struktury. Věřím, že k objevování není třeba cestovat daleko, ale stačí se vydat na cestu. A ten nejjednodušší způsob je jít pěšky. Město pak není překážka, ale prostor pro hledání, klid i smysluplné setrvávání.

**Analytická část,
aneb Brno bude**

Modrozelená infra- struktura

Území Brna je více než z poloviny tvořeno zelenými plochami, ze 230,2 km² celkové rozlohy města zeleň představuje přibližně 129,6 km². Přestože je 44 % správního území města zastavěno, uchovává si značný podíl lesů, krajinné zeleně i městských parků, které tvoří významný základ pro vyvážený vztah mezi městským a přírodním prostředím. Významný je i podíl vodních a mokřadních ploch (4,42 km²), které přispívají k udržování mikroklimatu i k estetické a rekreační hodnotě krajiny.

Z pohledu vývoje městské krajiny lze vnímat pozitivně relativně vysoké zastoupení přírodě blízkých segmentů, zejména v severní a severovýchodní části města. Tato území se vyznačují vysokou biodiverzitou a tvoří významné rekreační zázemí města. Negetivním trendem je však pokračující fragmentace krajiny, její zabor pro zástavbu a tlak na exploataci volné přírody, často motivovanou rozvojem volnočasových aktivit a turismu.

Vize kompaktního města a města krátkých vzdáleností klade důraz na kvalitní veřejná prostranství a prostupnost území. Zeleň zde hraje klíčovou roli nejen jako ekologická infrastruktura, ale i jako součást každodenního pohybu obyvatel.

Estetická hodnota krajiny je tvořena harmonií přírodních a kulturně-historických prvků. Taková krajina vytváří prostor nejen pro ekologickou stabilitu, ale také pro psychickou regeneraci. Mokřady, lesy i městské parky představují pro město přirozené zpomalovací mechanismy, vytváří místa, kde může být příromnost prožitá v jiném rytmu než v zástavbě.

Současně je zeleň ohrožena hlukem z dopravy, nárůstem teplot, ale i tlakem na výstavbu v okrajových částech města. Strategie kompaktního města by měla tomuto tlaku čelit rehabilitací vnitřních městských prostor, podporou zelených propojení a posílením dostupnosti přírodních segmentů i z centra města.

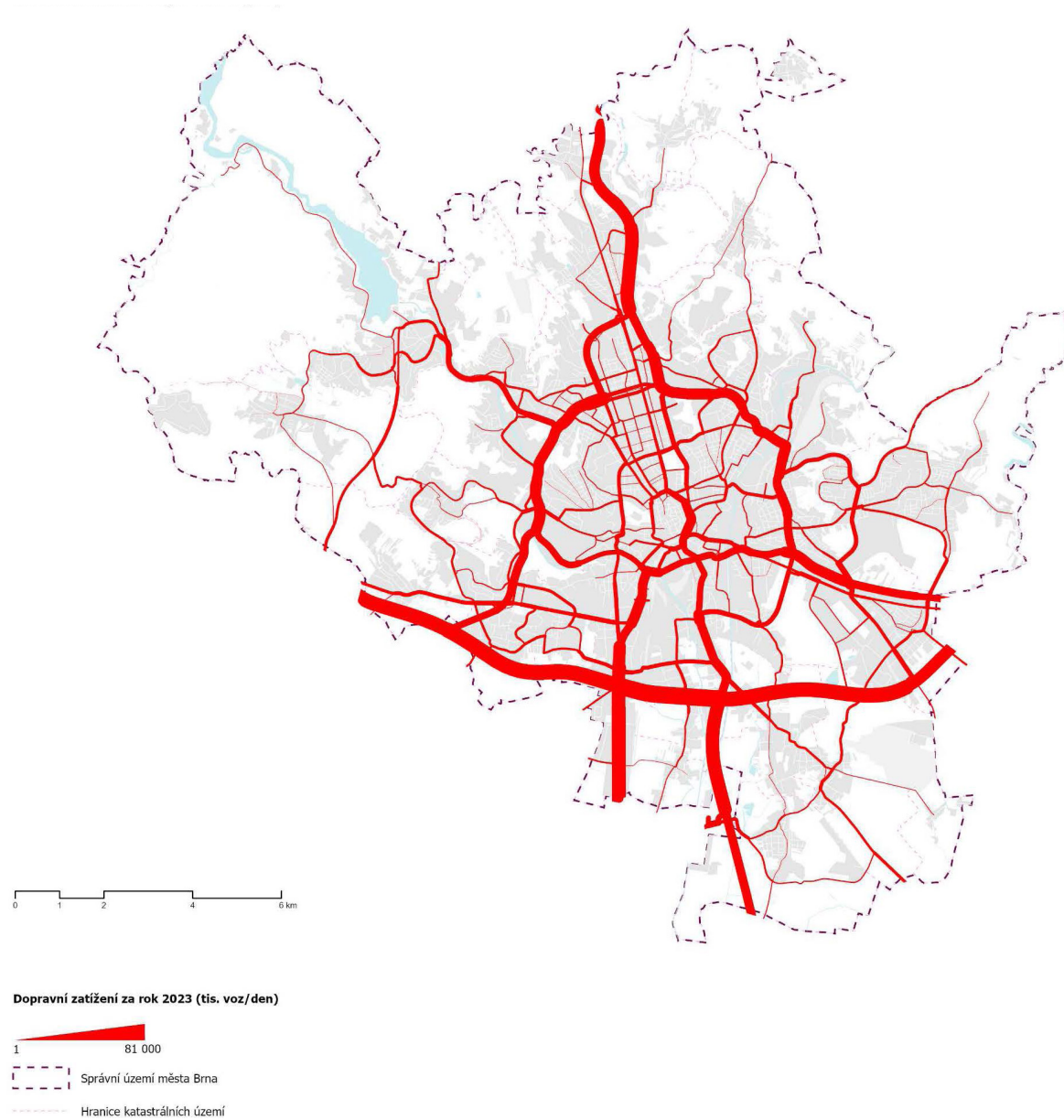
Doprava

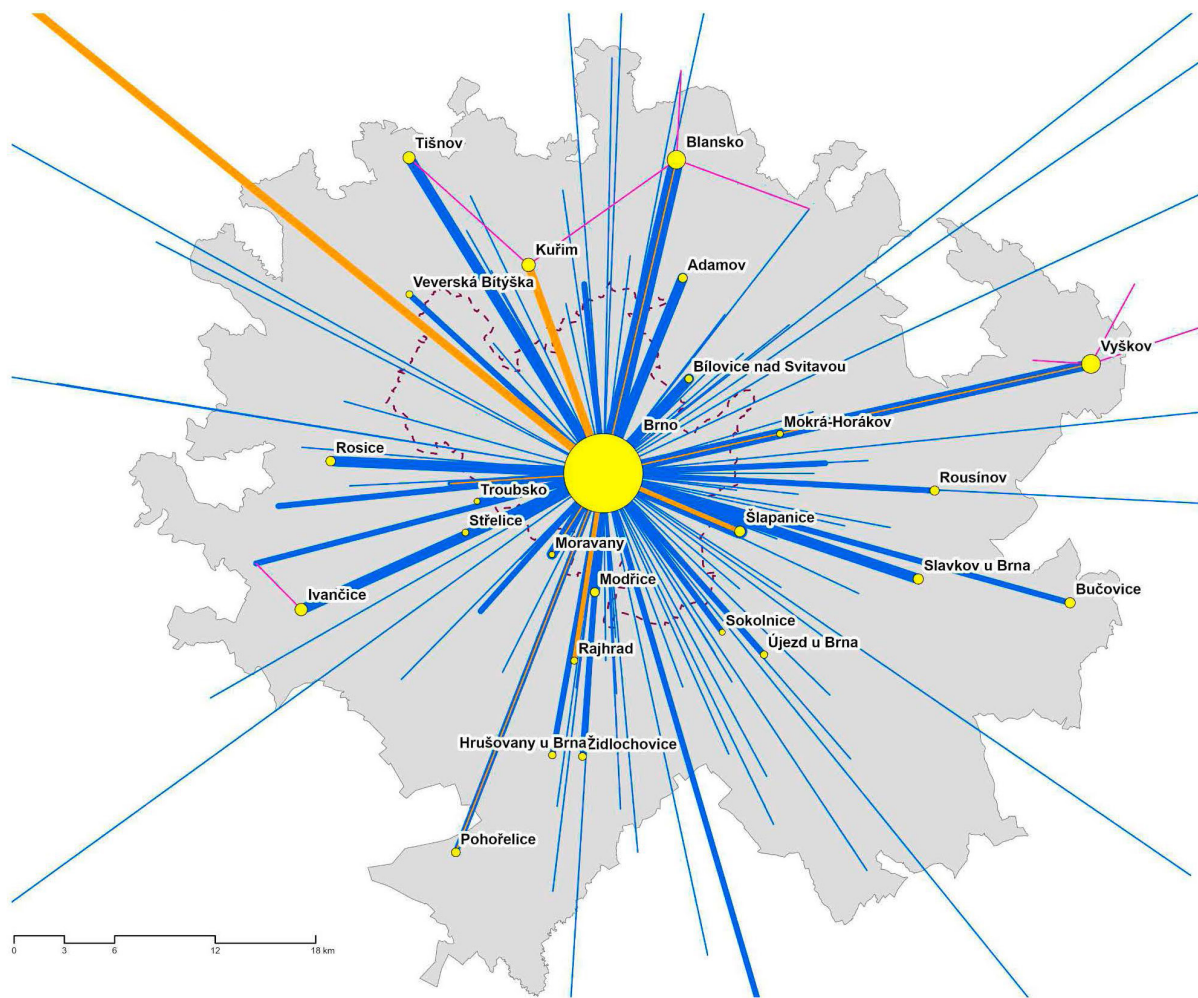
Brno čelí dlouhodobě vysoké dopravní zátěži způsobené intenzivním využíváním individuální automobilové dopravy. V posledních dekádách došlo nejen k nárůstu počtu vozidel, ale i k proměně prostorových nároků na silniční infrastrukturu, parkování a organizaci dopravy ve městě.

Velká část každodenní dopravy je generována dojíždkou z příměstských oblastí a okolních obcí, čímž se zvyšuje zatížení hlavních příjezdových tahů i vnitřního městského okruhu. Přestože byl v uplynulých letech realizován řetězec významných infrastrukturálních projektů, kapacitní možnosti mnoha komunikací zůstávají napjaté, a to především v ranních a odpoledních špičkách.

Individuální automobilová doprava tak výrazně ovlivňuje prostorové i funkční uspořádání města. S tím souvisí problémy jako hluková zátěž, znečištění ovzduší, bezpečnost v uličním prostoru a tlak na veřejná prostranství. Roste také potřeba řešit dopravu v klidu, která často naráží na nedostatek kapacit i konflikty s pěšími trasami a pobytoým využitím ulic.

Vzhledem k tomuto je otázka udržitelného řízení automobilové dopravy klíčová nejen z pohledu dopravy samotné, ale i celkové kvality městského prostředí.

Počet dojíždějících za práci

z Brna

- 201 - 500
- 501 - 1000
- 1001 - 2000
- 2001 a více

mimo Brno

- 201 - 500
- 501 - 1000
- 1001 - 2000
- 2001 a více

do Brna

- 201 - 500
- 501 - 1000
- 1001 - 2000
- 2001 a více

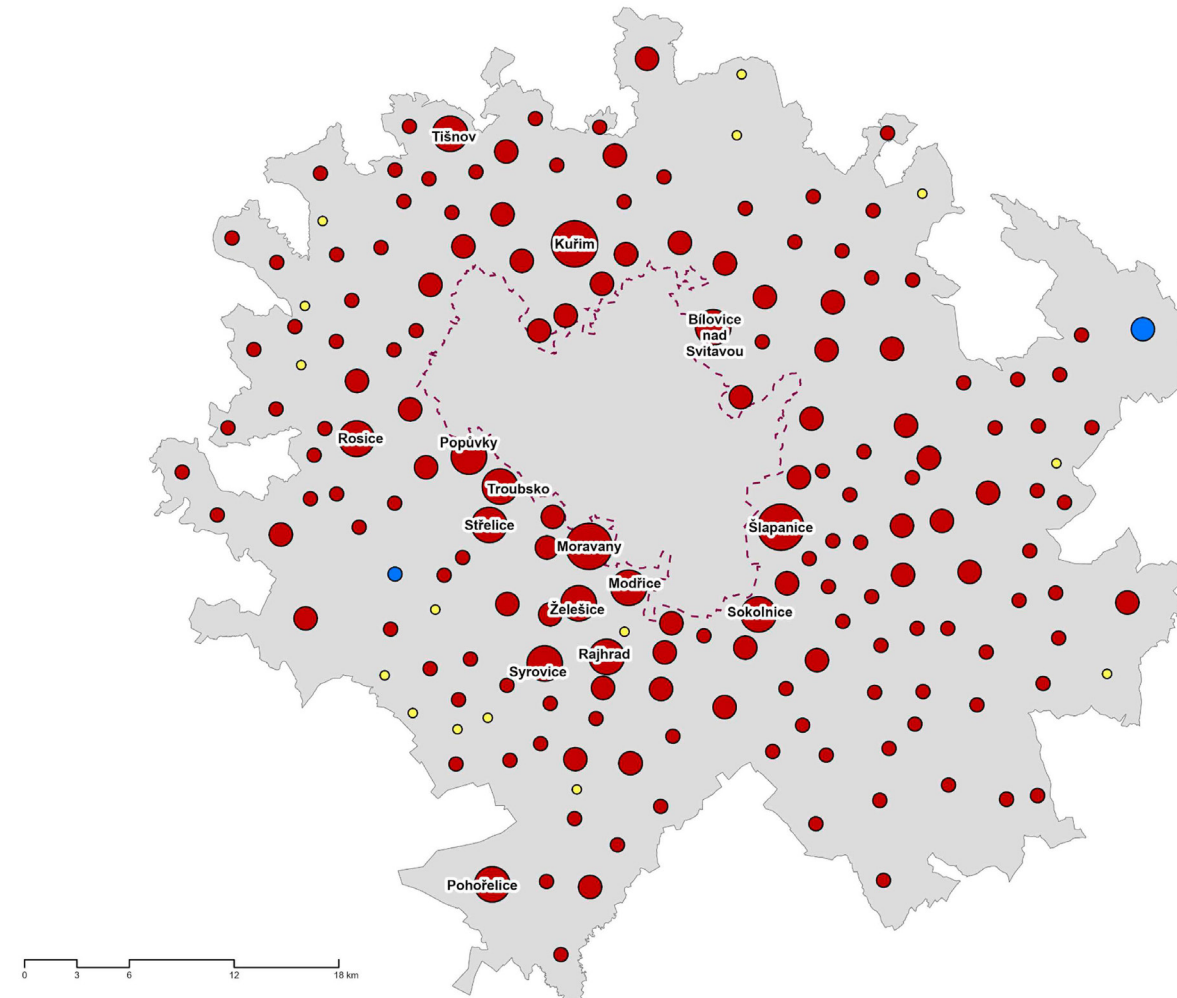
Počet obyvatel (2021)

- 1 000
- 10 000
- 100 000

Pracovní proudy obcí BMO (2021)

Schéma znázorňuje dojížděku za práci mezi Brnem a okolními obcemi. Nejvýraznější jsou modré linie, které ukazují silné proudy dojíždějících směřujících do Brna. Město tak funguje jako hlavní zaměstnavatelské centrum celého regionu. Oranžové a růžové linie naopak vyjadřují pohyby obyvatel z Brna za práci do jiných obcí, což je jev méně častý, ale přesto znatelný. Velký objem každodenní dojížděky zvyšuje nároky na dopravní infrastrukturu, a to jak silniční, tak železniční a městskou hromadnou dopravu.

Oranžové a růžové linie naopak vyjadřují pohyby obyvatel z Brna za práci do jiných obcí, což je jev méně častý, ale přesto znatelný. Velký objem každodenní dojížděky zvyšuje nároky na dopravní infrastrukturu, a to jak silniční, tak železniční a městskou hromadnou dopravu.

Migrační saldo s Brnem

- -247 - -201
- -200 - -31
- -30 - 30
- 31 - 200
- 201 - 500
- 501 - 1 000
- 1 001 - 2 000
- Území BMO
- Správní území města Brna

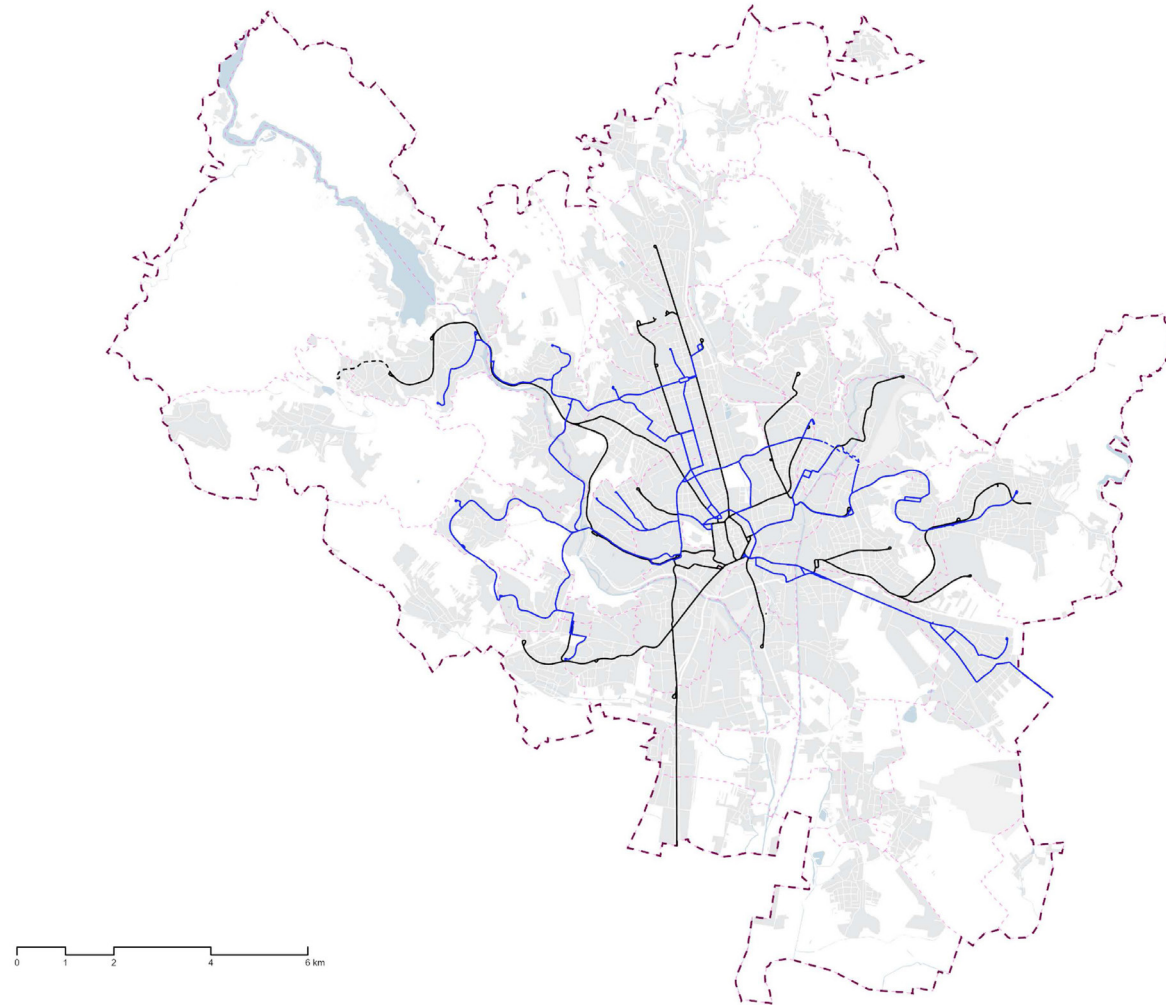
Migrační saldo obcí BMO s Brnem (2000-2022)

Mapa znázorňuje pohyb obyvatel mezi Brnem a jeho okolím. Červeně označené obce vykazují kladné migrační saldo vůči Brnu, tedy více lidí se do nich přistěhovalo z Brna než naopak. Tento trend odráží pokračující suburbanizaci, kdy obyvatelé města odcházejí do příměstských obcí, často za dostupnějším bydlením a klidnějším prostředím.

Hromadná doprava

Veřejná hromadná doprava tvoří páteř dopravního systému města Brna a je zásadní pro zajištění udržitelné mobility jeho obyvatel i obyvatel okolních obcí. Její síť je v Brně rozsáhlá a zahrnuje tramvaje, trolejbusy a autobusy. Největší přepravní kapacitu zajišťují tramvajové linky, které obsluhují nejdůležitější směry a části města. Trolejbusové a autobusové linky rozšiřují obsluhu do další oblasti a zajišťují návaznost zejména v okrajových částech města. Brno však čelí i výzvám jako je kapacitní přetížení některých uzlů, neefektivní přestupní body i chybějící napojení některých rozvojových lokalit. Vělké infrastrukturní projekty, jako je prodloužení tramvajových tratí nebo modernizace hlavního nádraží, jsou proto zásadními kroky pro další rozvoj MHD.

Z hlediska přepravní práce tvoří MHD dominantní podíl. Podle údajů z ÚAP Brno je město hodnoceno jako jedno z nejlépe obslužených měst veřejnou dopravou v České republice. Dlouhodobou snahou města je zvyšování podílů cest realizovaných právě MHD na úkor individuální automobilové dopravy, a tím i zajištění udržitelného dopravního systému.

Typ dráhy

- Trolejbusová dráha (stávající)
- - - - - Trolejbusová dráha (záměr)
- Tramvajová dráha (stávající)
- - - - - Tramvajová dráha (záměr)
- - - - - Správní území města Brna
- - - - - Hranice katastrálních území

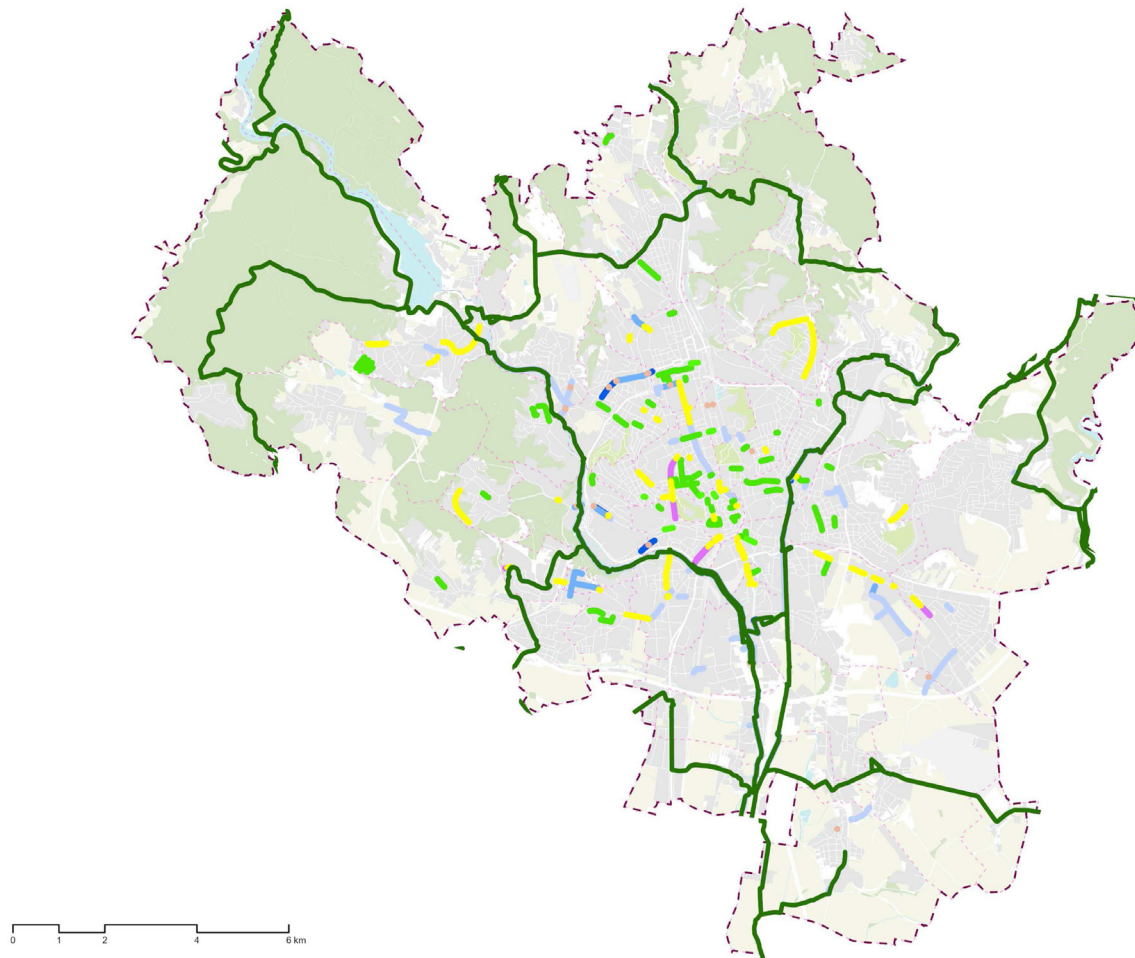
Pěší a cyklistická doprava

Pěší doprava tvoří nejpřirozenější způsob pohybu po městě. V Brně je pěší síť hustá a mnohdy využívá přirozené uliční propojení i drobné průchody a zkratky. Přestože má město základní předpoklady pro podporu pěší dopavy, její význam je při dopravním plánování často podceňován.

V nových dopravních stavbách bývá pěší infrastruktura opomíjena nebo je řešena až dodatečně. Prodlužují se trasy a snižuje se komfort chůze. Pěší doprava naráží na nedostatečnou prostupnost území a nesystematickou infrastrukturu, příkladem jsou bariéry vznikající na křižnicích s hlavními komunikacemi či železnicí.

Podobně zůstává i cyklistická doprava ve srovnání s jinými evropskými městy na okraji zájmu. Podíl cyklistiky na celkové přepravě je dlouhodobě nízký, ačkoli mírně roste, její zastoupení je stále marginální. Důvodem je především nespojitá síť cyklostezek, chybějící návaznost a nízký standard infrastruktury.

Cyklistika je často vnímána primárně jako rekreační aktivita. Velmi oblíbené jsou páteřní trasy podél Svatky a Svitavy. Ty jsou sice velmi oblíbené, ale zároveň přetížené a ne vždy vhodně sdílené s chodci. Ve vnitřním městě je cyklistická infrastruktura roztráštěná a často končí bez návaznosti na hlavní dopravní cíle. Brno tak postrádá souvislý systém, který by podporoval každodenní využití kola jako dopravního prostředku.

Cyklistické trasy

— Cyklotrasy

Cykloopatření

— Stezka pro cyklisty

— Stezka pro cyklisty a chodce dělená

— Stezka pro cyklisty a chodce nedělená

— Společný pruh TAXI + BUS + Cyklisté

— Cykloobousměrka

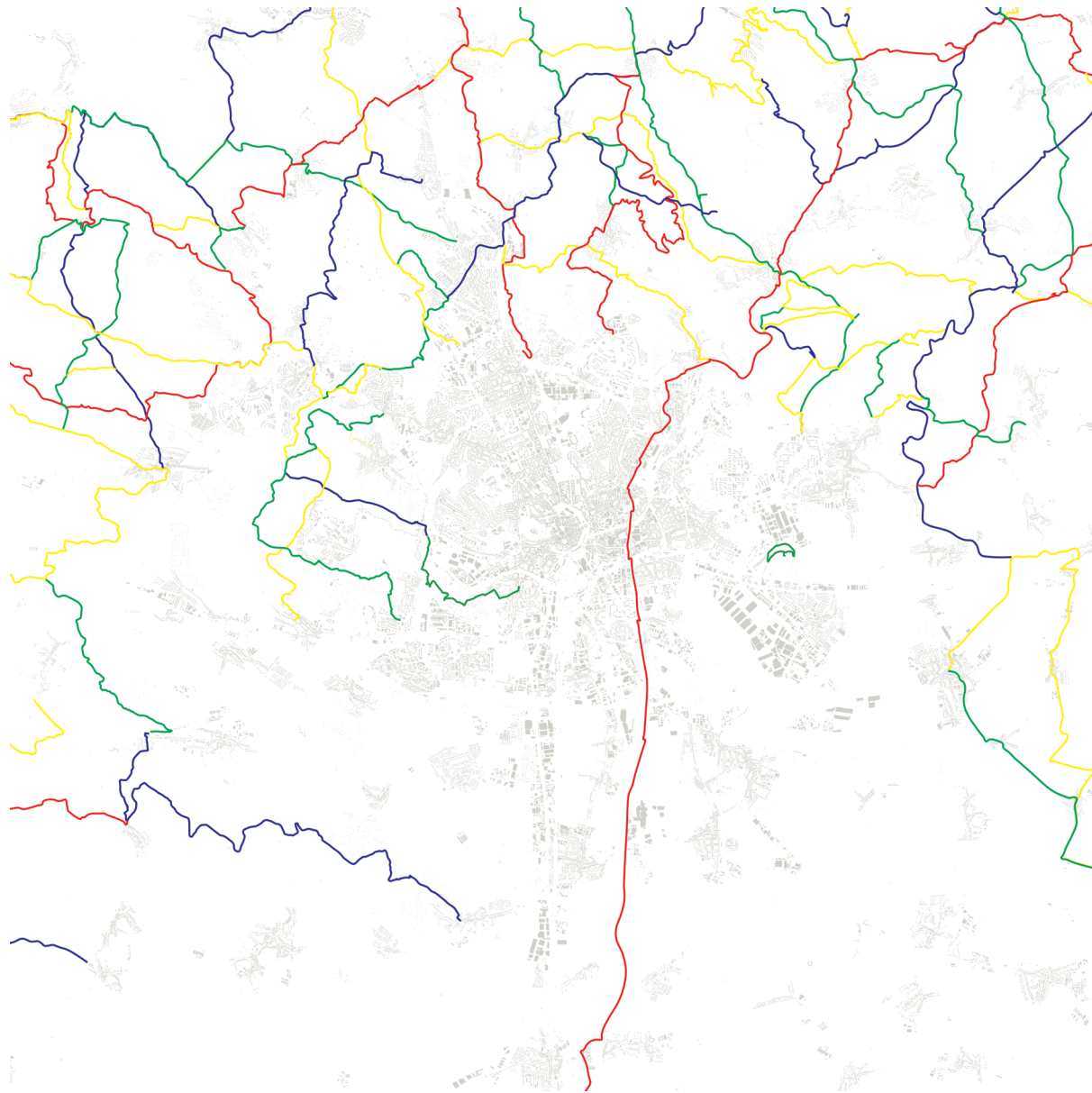
— Cykloobousměrka s protisměrným jízdním pruhem

— Přejezd pro cyklisty

— Cyklopiktogram

— Správní území města Brna

— Hranice katastrálních území

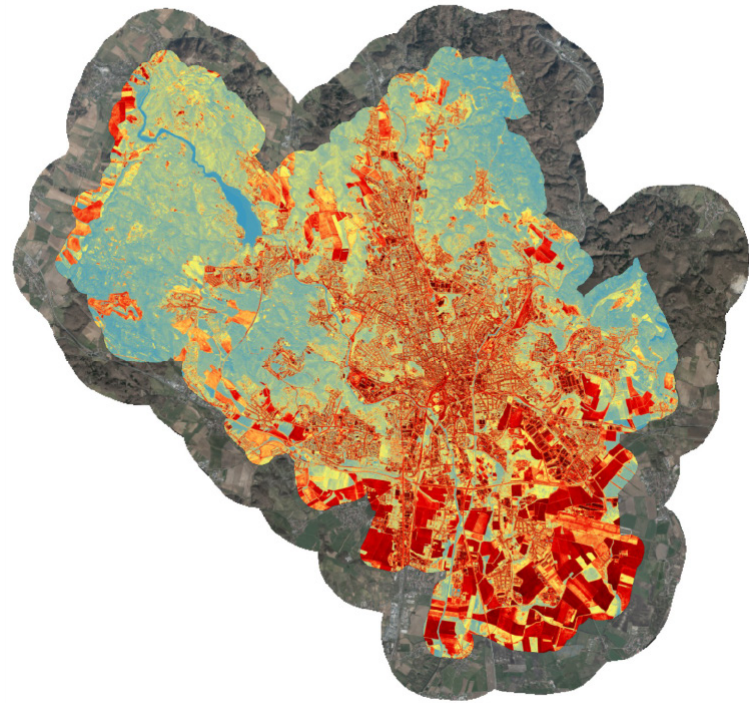
Turistické trasy

Mapa turistických tras v Brně a jeho okolí ukazuje jejich koncentraci především na severu, východu a západu, kde se nachází převážně lesy a také chráněné přírodní oblasti. Na jihu, kde dominují pole síť tras chybí. Brnem prochází pouze Cyrilometodějská stezka, ostatní trasy začínají až na zastávkách tramvají, autobusů nebo vlaků.

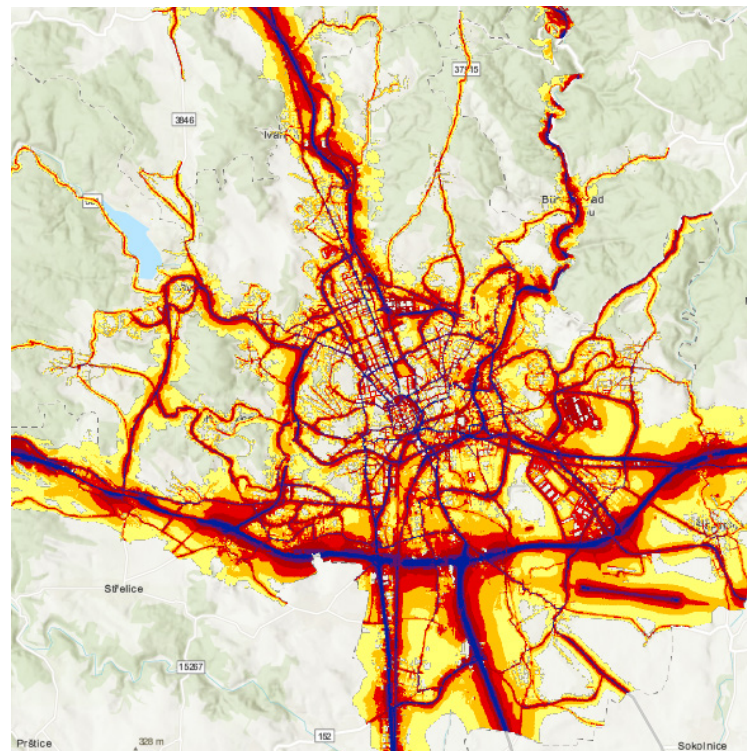
Vzniká tak dojem, že pokud chce člověk někam jít, musí opustit Brno. Tento pocit může vést k tomu, že obyvatelé města, kteří by rádi trávil čas venku nebo podnikali pěší výlety, často volí destinace mimo Brno, místo aby využili možnosti, které nabízí samotné město a jeho okolí. Může se tak ztrácet potenciál pro rozvoj místních tras a rekreačních zón, což má vliv nejen na turistiku, ale i na kvalitu života místních obyvatel. Vytvoření více propojených tras na jihu a v jiných méně pokrytých oblastech by mohlo pomoci zlepšit dostupnost přírody pro obyvatele města a snížit potřebu cestovat za rekreací mimo městské hranice.

Hygiena prostředí

Zdravé životní prostředí je základním předpokladem pro kvalitu života ve městě. Ačkoli Brno v posledních letech dosahuje v některých oblastech zlepšení, přetrvávají zde i významná rizika, která ovlivňují jak fyzické, tak psychické zdraví obyvatel. Jedním z hlavních problémů je nadměrný hluk z dopravy, kterému je vystaven značný podíl obyvatel města. Zdrojem jsou především automobilová a železniční doprava, a to zejména podél hlavních komunikací a dopravních uzlů. V některých částech Pro zajištění protihlukové ochrany byly identifikovány klíčové úseky, u nichž je třeba realizovat konkrétní opatření, například protihlukové stěny nebo změny v organizaci dopravy. Vlivem husté zástavby, nedostatku vegetace a převažujících zpevněných ploch vznikají ve městě městské tepelné ostrovy, které se nejvíce projevují během letních vln veder. V těchto oblastech dochází k výraznému nárůstu teplot oproti přirozeně vegetačně pokrytým lokalitám, rozdíl může činit až několik stupňů Celsia. Tento jev zatěžuje organismus, zhoršuje mikroklima a snižuje celkovou odolnost městského prostředí vůči změnám klimatu. I přes celkový trend zlepšování zůstává znečištění ovzduší v určitých lokalitách problémem. Překračování imisních limitů prachových částic je zaznamenáváno především v oblastech s vysokou intenzitou dopravy.

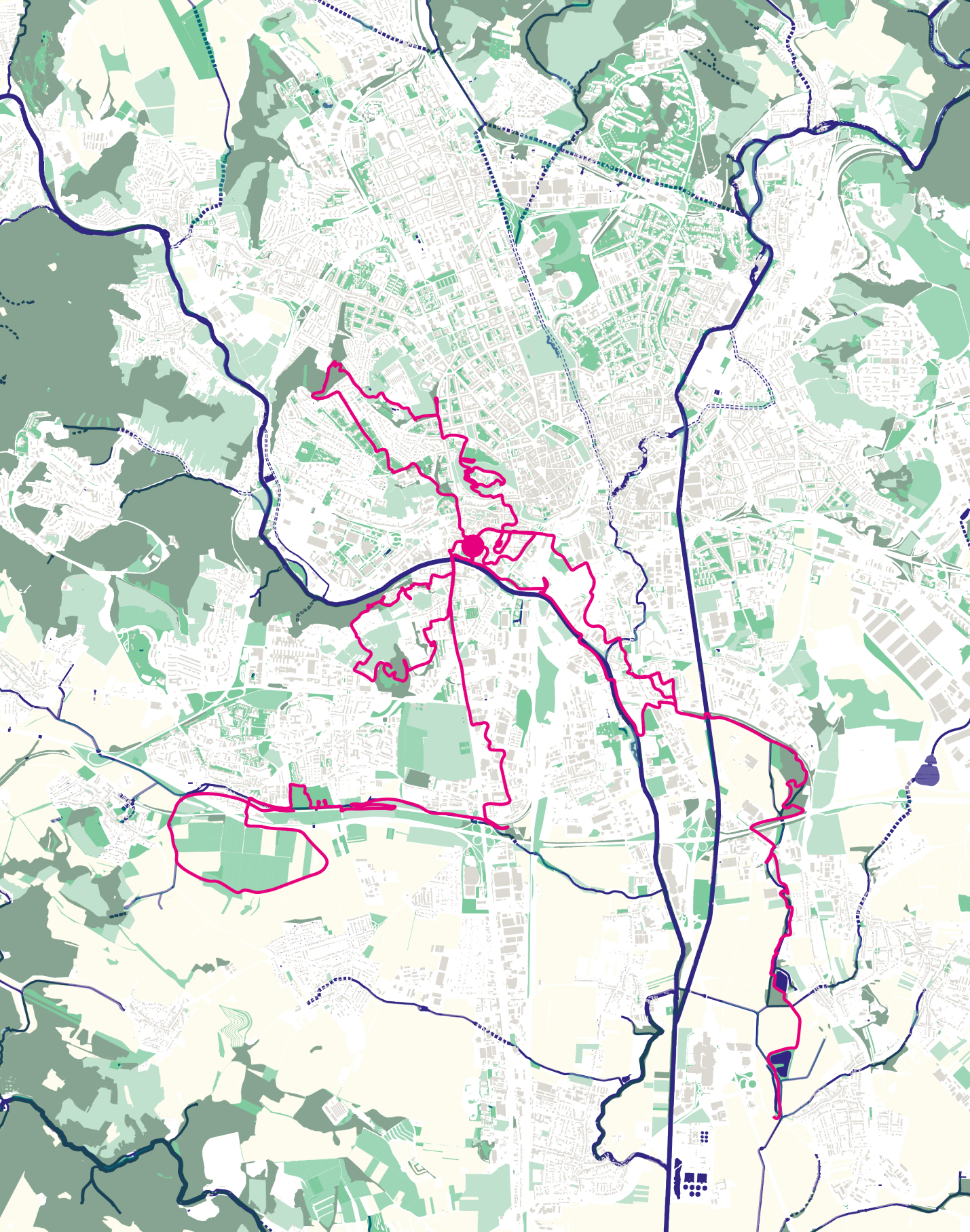
◀ Teplotní mapa naměřená v roce 2015

Hluková mapa naměřená v roce 2022 ▶

**Analytická část,
aneb jak jsem šla ven**

Ujít do Brna

Když jsem přemýšlela nad tím, jak nejlépe poznat město, ve kterém žiji, rozhodla jsem poslouchat intuici. Nechtěla jsem si předem vybírat místa a cíle, která navštívím, ani si připravovat trasy podle map. Chtěla jsem, aby poznávání Brna vznikalo přirozeně prostřednictvím chůze a okamžitým vnímáním.

Zvažovala jsem, kde by mohl být začátek cest, který by byl univerzální. Nakonec jsem si uvědomila, že něco takového nemůže být nikdy přirozené a bylo by to nucené. Každý máme své vlastní místo, odkud vycházíme, svůj vlastní vztah k městu. Pokud chci ukázat, že k objevování není potřeba nikam jezdit, pak je logické vyjít právě ze svého domova a vydat se jakýmkoli směrem.

Za start svých cest jsem si proto záměrně vybrala svoje bydliště. Chtěla jsem tím zdůraznit, že člověk může začít přesně tam, kde se právě nachází. I místa, která považujeme za známá nebo obyčejná, mohou skrývat překvapení a nové příběhy. Moje trasy vždy začínají u mne doma a ostatní se na ně mohou napojit z vlastního domova, nebo si vytvořit trasy úplně jiné.

Postupně jsem se vydala na různé dlouhé trasy, někdy kratší, někdy delší, podle nálady a možností. Každá cesta byla jedinečná, někdy jsem kráčela rušnějšími ulicemi, jindy tichými zákoutími, ale vždy šlo o osobní prožitek z pohybu městem. Všechny jsou součástí procesu hledání, bloudění i nalézání v Brně.

Cestou...

Na svých procházkách jsem se zprvu přirozeně držela cest, které už znám, širších ulic, hlavních tahů a míst s větším ruchem. Pokračovat tam, kde mne město samo vedlo byla nejjednodušší a nejpřirozenější cesta. Vnímala jsem proudění lidí, dopravu a rytmus běžného života.

Procházela jsem různé části Brna, každá měla jinou atmosféru. Některé trasy vedly skrz klidné čtvrti, jiné mne přivedly do rušnějších ulic nebo na okraje města, kde se obytná zástavba postupně rozpadá v krajinu. Vnímala jsem, jak se prostředí proměňuje, jak se střídají materiály, vůně, zvuky i tempo života.

První procházky pro mne byly o hledání rytmu a vnitřního nastavení, jakým město číst s novou perspektivou. O tom, jak se naladit na pohyb, který není spěcháním, ale pomalým plynutím prostorem.

Snažila jsem se nespěchat, nechat se vést intuicí a chvílemi, kdy jsem měla pocit, že bych se měla někde zastavit, někde zabočit, někde zpomalit. Plynule jsem poznávala jednotlivé vrstvy města.

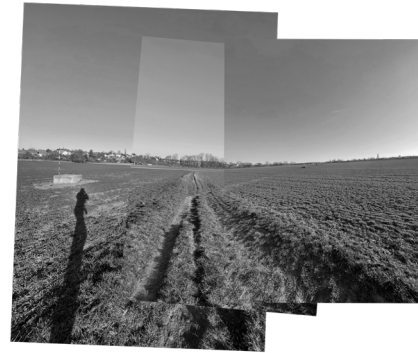
...necestou

Čím víc jsem městem procházela, tím víc jsem začala přirozeně vyhledávat skrytá a nenápadná místa. Prozkoumávání a bloudění se stalo cílem samo o sobě. Už jsem nešla jen po hlavních cestách, ale schválně jsem se nechávala vést, abych objevila místa, která by jinak mohla zůstat skrytá.

Často jsem chodila nelogicky, zcela bez záměru, jen proto, abych zjistila, jestli za rohem, za plotem, za malých průchodem není něco zajímavého. Opouštěla jsem hlavní směry, lezla průchody mezi domy, scházela z cest na pěšinky, které na první pohled vedly nikam.

Bylo to objevování města, které se nedá najít na mapách ani v průvodních. Každý takový objev byl malým překvapením, chvílí, kdy se město odhalilo jinak, než jak ho běžně vnímáme.

V této části procházek se pro mne Brno začalo stávat spleť vrstev, kde vedle sebe existují hlavní proudy i tichá zákoutí. Právě ta tichá, nenápadná místa mi ukazovala jak město cítit a chápat.

blouDĚNÍ HLEdání ZASTAVENÍ

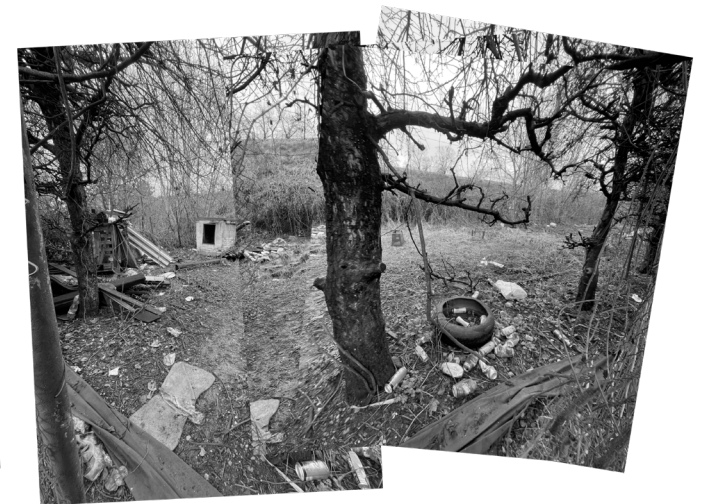
Čím víc jsem město procházela, tím víc jsem si uvědomovala, co vlastně hledám. BlouDění se stalo prostředkem k tomu, abych byla schopná zachytit kvality prostoru. Začala jsem být všímavější k místům, kde se přirozeně zpomaluje krok, kde prostředí podporuje zastavení, posezení, vnímání a bytí.

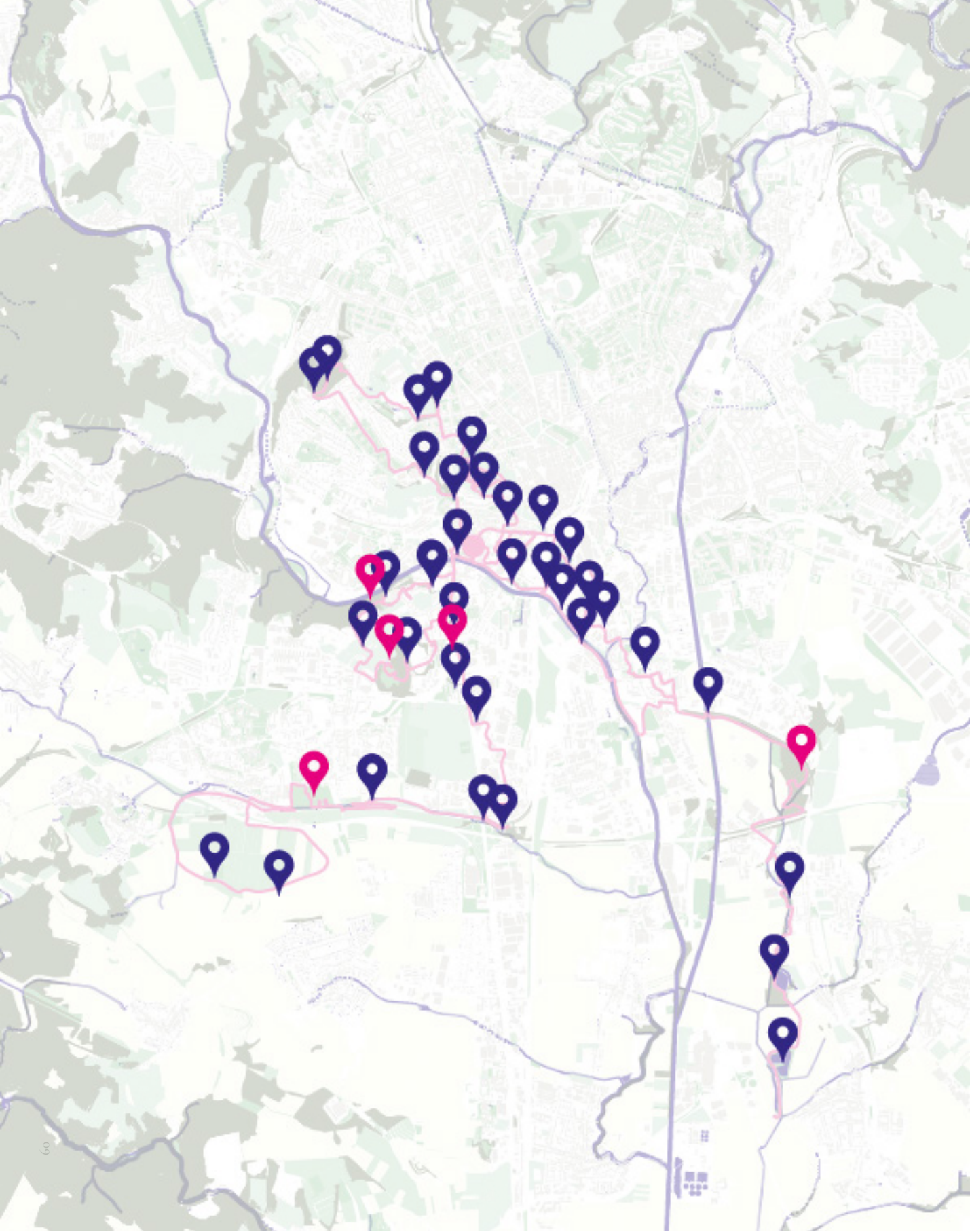
Při svých cestách jsem opakovaně nacházela místa, na kterých již byli patrné stopy lidské přítomnosti. Místa, která by jinak působila opuštěně a nevyužitě, si lidé přirozeně přetvářejí, zabydlují a dávají jim nové významy.

Na jednu z vyhlídek někdo donesl paletu, aby se na ni dalo usednout a vychutnat si výhled. Na jiném místě se musí vylézt do koruny stromu, kde je skromná lavička. Další zákoutí ožívuje graffiti, která působí jako spontánní umělecká galerie pod širým nebem. A na několika místech jsem našla stopy po ohništích, které jsou otiskem setkávání, společných večerů a lidské potřeby vytvářet si v přírodě své vlastní zázemí.

Tyto drobné, někdy nenápadné zásahy ukazují, že lidé mají přirozenou tendenci přetvářet prostředí kolem sebe. I v neoficiálních, polozapomenutých částech města vznikají malá „vlastní“ místa, kde se někdo rozhodl zastavit, posedět a být.

Samozřejmě si uvědomuji, že jsem neobjevila všechna taková místa. Právě tím, že jsou často skrytá, nenápadná a někdy dostupná jen lidem, kteří o nich vědí, zůstávají mnohá z nich dál tajemstvím městské krajiny.

neMÍSTA

Na svých cestách jsem narazila na řadu míst, která mne hned zaujala svým duchem. Byla tichá, nepojmenovaná a často nenápadná, jako kdyby se ještě nerozhodla čím budou. Neměla jasnou funkci ani označení, ale něco mne na nich zastavilo. Někdy to byla atmosféra, jinakost v běžném proudu města, jindy světlo nebo stín.

Ze začátku jsem si myslela, že v Brně není kam chodit. Ale když člověk opravdu vyjde ven, bez cíle, bez tlaku na výkon, začne si všímat a najednou zjistí, že těch míst je spousta. Malé terásky, zarostlé louky, náspy u kolejí, nečekané výhledy. A že když se dívá jinak, vidí i jinak. Na těch mých trasách se ukázalo, že těch míst je v Brně nahusto. Jen nejsou vidět z auta nebo tramvaje, ale člověk musí jít pěšky a nikam nespěchat.

A právě tahle neMÍSTA mne přitahovala nejvíc. V tom, že se v nich skrývali možnosti. Nakonec jsem si z nich vybrala několik, na kterých jsem se rozhodla navrhovat své intervence. Chtěla jsem je jemně probudit, nezměnit je, ale posílit jejich charakter. Dát jim tvar, který by mohl někoho zastavit a nabídnout mu jiný pohled.

**Koncept,
aneb kudy vede cesta**

Co je návrhem?

Co si pod tím představit?

**Malé intervence
charakteristické místem**

**Drobné zásahy podporující
život ve městě**

Proč ve městě?

Pro koho to je?

**Lidé si mohou vytvářet
vztah k místu, kde žijí**

**Pro všechny, kteří se nebojí
prozkoumávat nová místa**

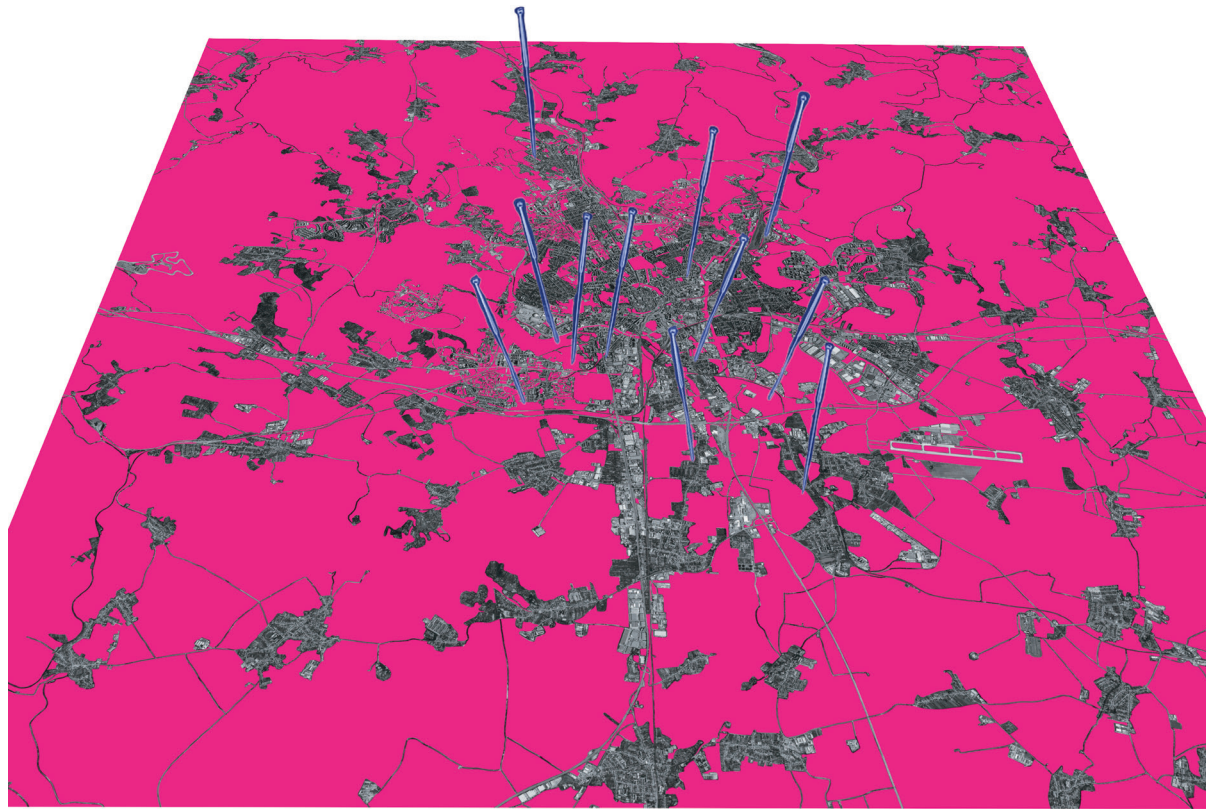
**Kde jsou intervence
umístěny?**

Kolik jich je?

**Na místech, kde se něco skrývá,
možná duch lesa, možná víla a
nebo jen klid**

**Zpracovánejch je pouze pár situací, ale
míst je v Brně schovaných mnohem
více**

První pomoc

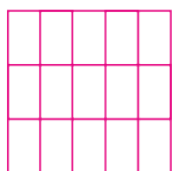
Ve své práci vycházím z principu akupunktury města – přístupu, který místo plošných změn pracuje s jednotlivými, přesně zvolenými zásahy. Věřím, že i drobný zásah, pokud je umístěný citlivě a s ohledem na své okolí, může proměnit vnímání celého prostoru. Nejde o to město přestavět, ale dotknout se těch míst, která mají potenciál – která volají po zpřítomnění, po zpomalení, po vztahu. Tak jako akupunktura působí skrze malý vpich na celé tělo, i moje návrhy míří k tomu, aby město jemně oživovalo, uvolňovalo napětí, nabízelo prostor, kde může člověk chvíli spočinout. Nechci přetvářet Brno. Chci ho vnímat, naslouchat mu a reagovat. Navrhované zásahy tak nevznikají mimo prostor, ale přímo z něj – z jeho struktury, nálady, ticha i pohybu.

Materialita

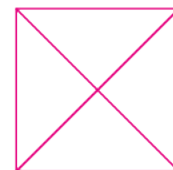
Při navrhování jsem se rozhodla pracovat s materiály, které nesou jak symbolickou, tak praktickou hodnotu. Zvolené materiály zastupují různé roviny našeho vztahu k městu, přírodě i k vlastní odpovědnosti. Kombinací těchto tří prvků se snažím vytvořit dialog mezi přirozeným a umělým, mezi stálostí a proměnlivostí, mezi přírodou a člověkem.

Dřevo pro mne představuje nejbližší spojení s přírodou. Je to materiál, který stárne, mění barvu, strukturu i vůni a žije spolu s místem a s lidmi, kteří ho používají. Vnímám ho jako materiál, který přináší do města dotek lidského měřítka a přirozenosti přírody. Vkládám ho jako připomenutí toho, že město může být měkké a vnímavé, že architektura nemusí být vždy pevná a definitivní. Dřevo je materiálem života, blízkosti a cykličnosti.

Na dřevo navazuje pevný a těžký **beton**, který je na první pohled vzdálenější přírodě, ale přitom z ní stále vychází. Vzniká z vody, písku a kameniva, ale až lidský zásah z něj dělá materiál s formou. Vnímám ho jako přechodový bod mezi přírodním a umělým, mezi organickou měkkostí dřeva a tvrdostí lidských zásahů do krajiny. Je materiálem tichého dialogu mezi člověkem a krajinou, mezi městem a přírodou, mezi tím, co je dané, a tím, co je možné proměnit.

Ocel doplňuje beton, přináší lehkost a přesnost. Stejně jako beton vychází z přírodních zdrojů, ale až skrze lidský zásah se z nerostu stává technický materiál, který lze tvarovat, spojovat a opakovaně používat. Ocel vnímám jako výraz lidské schopnosti přetvářet přírodu ne ve smyslu destrukce, ale jako důkaz vynalézavosti a snahy hledat nové způsoby, jak s prostředím pracovat. V kombinaci s betonem vzniká rovnováha mezi masou a subtilností, mezi tíhou a lehkostí.

Plast zde zastupuje lidský otisk do krajiny. Je to materiál, který je na první pohled v kontrastu s kamenem a dřevem, je umělý, dlouhodobě nerozložitelný, spojený s průmyslem a nadprodukcí. Jeho zařazení je záměrné a nese v sobě kritickou rovinu. Je připomínkou toho, že člověk je nedílnou součástí prostředí, které si sám utváří. V určitých formách může být zároveň hravý, barevný a přístupný, a tak může přispět k živosti a zpochybnění stereotypního pohledu na to, co do města „patří“. Přítomnost plastu vnímám jako výzvu k přemýšlení o odpovědnosti, trvalosti i o naší roli v krajině kolem nás.

**Návrh,
aneb návrat k místům**

Labyrint

Vysoká tráva šeptá, ale nic neprozrazuje. Cesty jsou vychozené, ale neoznačené, jak dlouho asi vydrží? Každý krok je objev, možná narazíš na akřoví, možná na tichý plácek, možná na slepou stezku. Místo na hranici města a kolejí, je jako zapomenutá kapsa divočiny, kterou si příroda tiše vzala zpátky. Zarostlá krajina plná větví, trav a náznaků. Působí jako labyrint - bez pravidel, bez směru, ale s příslibem dobrodružství.

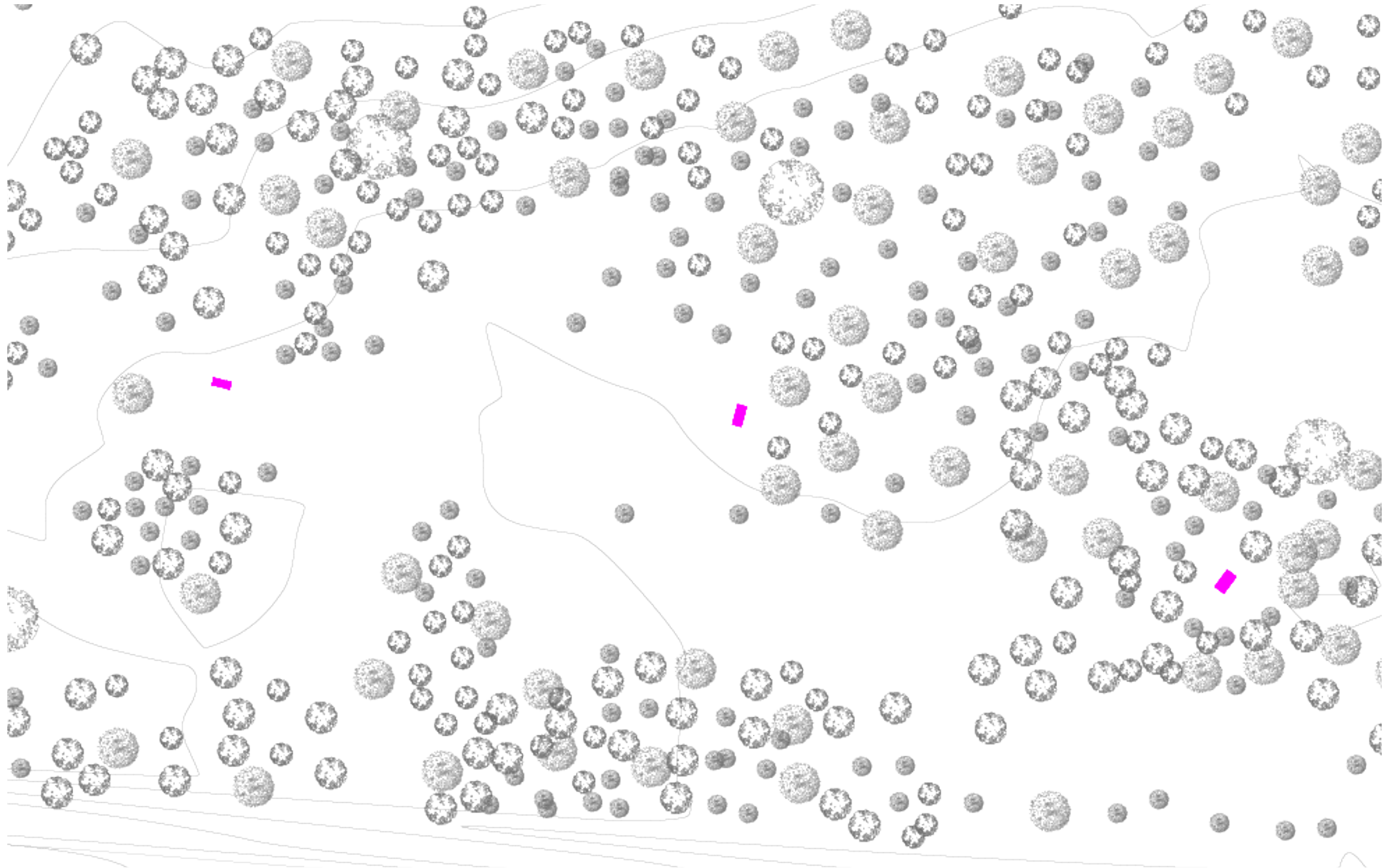
Právě tady vznikají tři věže. Tři úrovně poznávání. Jsou rozeté v různých částech území, jako nenápadné orientační body, které propojuje neviditelná síť vyšlapaných cestiček. Každá věž má stejný základ, ale jinou výšku a jiný způsob, jak tě k sobě pustí.

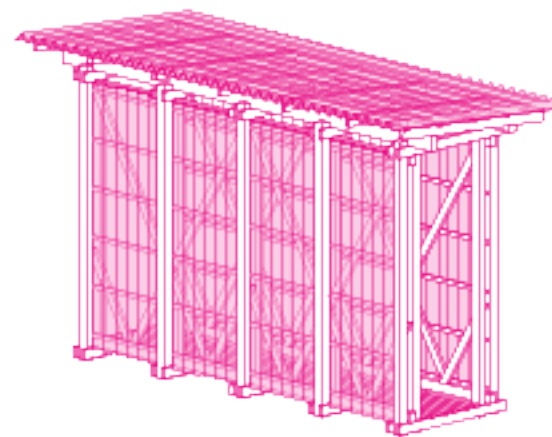
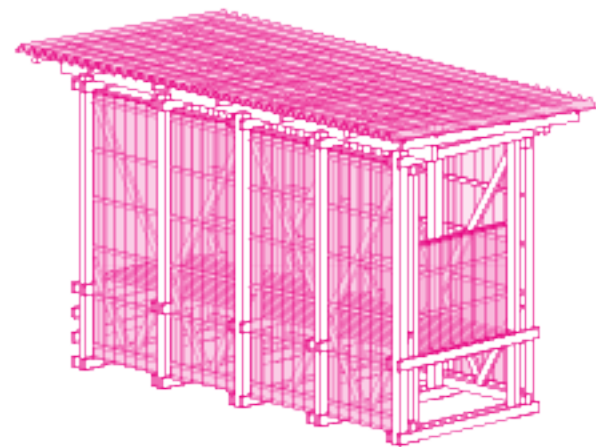
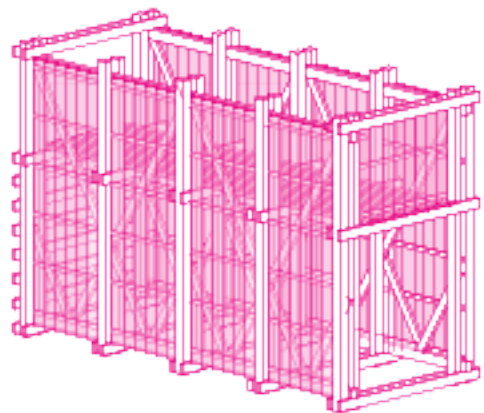
Bludný kořen je první z nich, která stojí pevně a otevřeně v terénu, jako tichý orientační bod. Nemá zábrany, nestoupá se po ní, ale prochází skrz. Člověk jí může projít nebo se na chvíli zastavit, a právě tím se něco mění. Průchoz značí přechod do jiné části místa, do jiného způsobu pohybu. Je to pomyslná brána, která nic neomezuje, ale vytváří rámec hry. Možná poprvé připomene, že se tady může dít něco zvláštního.

Schovka stojí opodál, zčásti uhrytá mezi travami a stromy. Do jejího nitra se leze po žebříku, přesně tak, jak to děti milují. Nahoře čeká malý prostor, krytý a bezpečný, ale s průhledy ven. Je to úkryt, dřevěný pokojík mezi stébly trávy. Místo, kde můžeš být sám a nebo s někým. Hrát si, vymýšlet pravidla, pozorovat ostatní. Herna je pro přestávku, pro tajné dohody, pro smích skrytý za stěnami.

Vrch světa je poslední a nejvyšší z trojice. Do jejích dvou metrů nad zemí se také stoupá, ale tentokrát už s jasným cílem výhledu. Je to pevnost, strážní bod, hrad pro malého rytíře nebo královnu. Z její podlahy je vidět celý labyrint jako na dlani. Cestičky dávají větší smysl, ale pořád v sobě nechávají místo pro neznámé. Rozhledna není jen o výhledu, ale i o pocitu že tohle všechno kolem čeká na prozkoumání.

Labyrint není pro ty, kdo chtějí mít cestu jistou. Ale pro ty, kdo se chtějí ztratit a znovu najít. Pro děti, které hledají úkryt a pro dospělé, kteří hledají děti v sobě. Pro ty, kdo věří, že město může mít i své malé divočiny, které není třeba zkrotit.

Všechny tři objekty vycházejí ze stejného modulárního konstrukčního systému. Liší se pouze výškou podlahy, způsobem zastřešení a rozsahem opláštění vlnitým polykarbonátem. Díky jednotnému konstrukčnímu řešení je možné objekty snadno variovat, opakovat nebo přizpůsobovat různým místním podmínkám.

Základ konstrukce tvoří dřevěný rám z KVH hranolů 100×100 mm. Stabilita je zajištěna kombinací dřevěného zavětrování (100×40 mm) v jednom směru a ocelových lanek ve směru druhém. Pro podélné ztužení jsou použity kleštiny 50×120 mm, na které navazují střešní vaznice 60×120 mm.

Fasády a střechy jsou opláštěny vlnitým polykarbonátem s UV filtrem. Polykarbonát je kotven na trámky 20×40 mm (na stěnách) a 50×30 mm (na střeše) pomocí šroubů s gumovou podložkou.

V rozích jsou použity zemní vruty profilu U 100×875 mm. Ostatní body podepření jsou řešeny ocelovými profily U uloženými na betonových tvárnících ve šterkovém loži.

Bludný kořen

Někdy potřebuju jen tak zmizet, vypadnout z toho, co je pevné, přímé a předvídatelné. Šla jsem se ztratit do labyrintu, kde cestičky nejsou kreslené v mapě, ale vepsané do trávy. Každá vyšlapaná cesta slibuje něco jiného, plácek, slepou odbočku, nebo cestu napříč celým prostorem. Která je ale která?

Po chvíli bloudění jsem zahlédla střechu. Zamířila jsem k ní. Byl to Průchod, první z věží, které tu vznikly. Místo, které nic neříká nahlas, ale přesto něco otevírá.

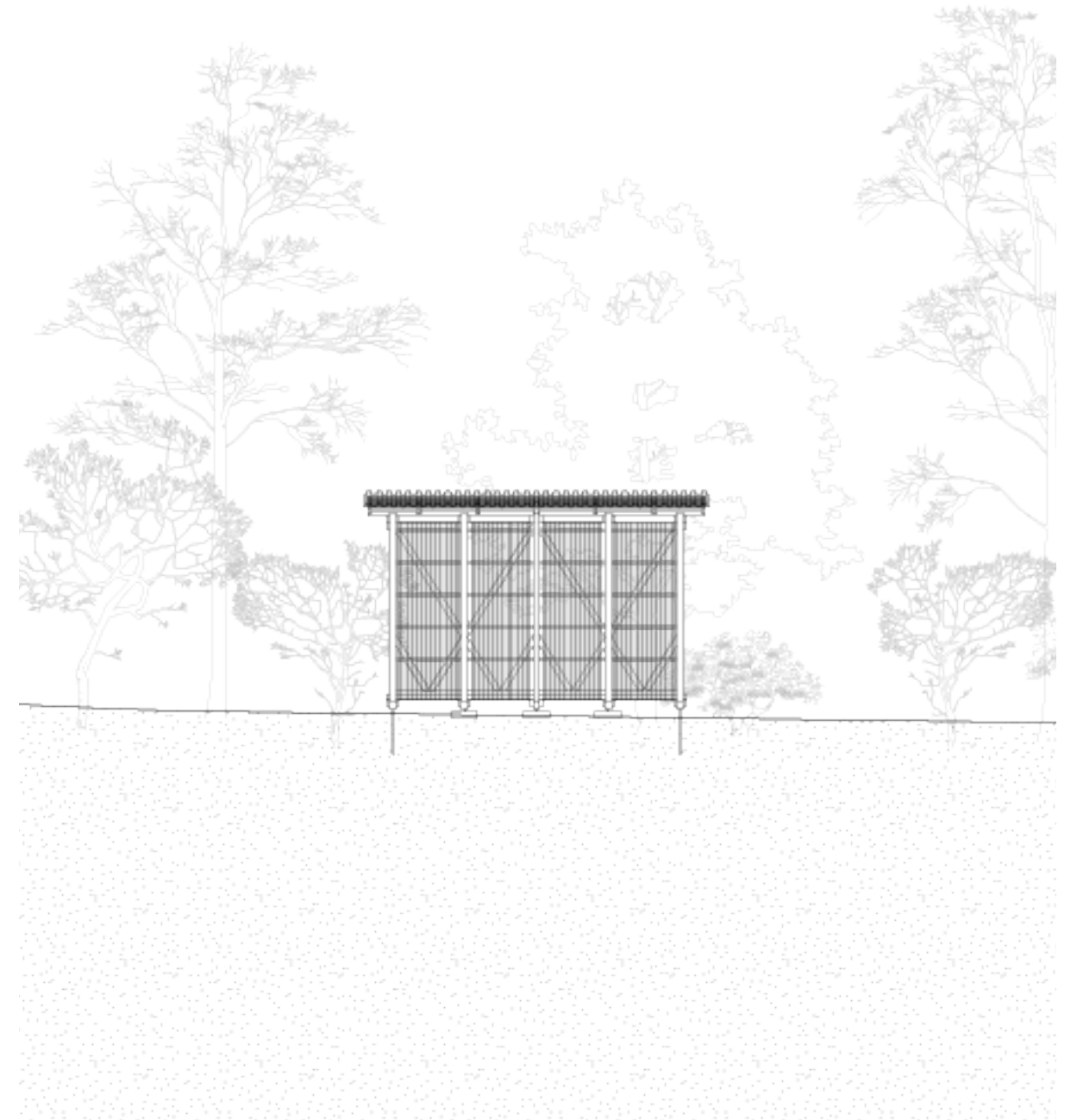
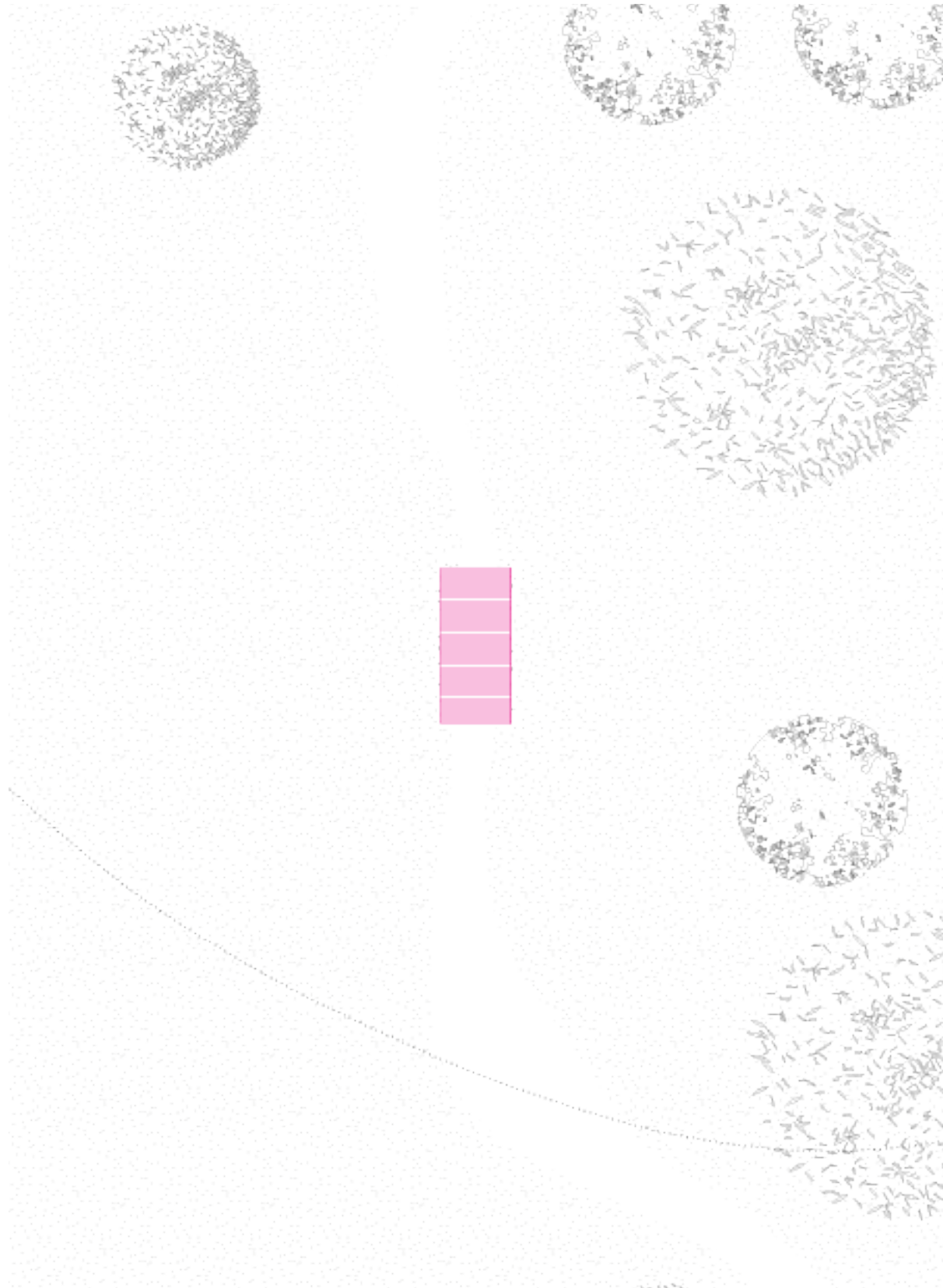
Seděly zde dvě holčičky a mezi nimi položené panenky. Dřevěná stavba se proměnila v pokoj. V domov. Když mě uviděly, jedna se zeptala: „Nechceš si s náma hrát?“ Usmála jsem se a přikývla.

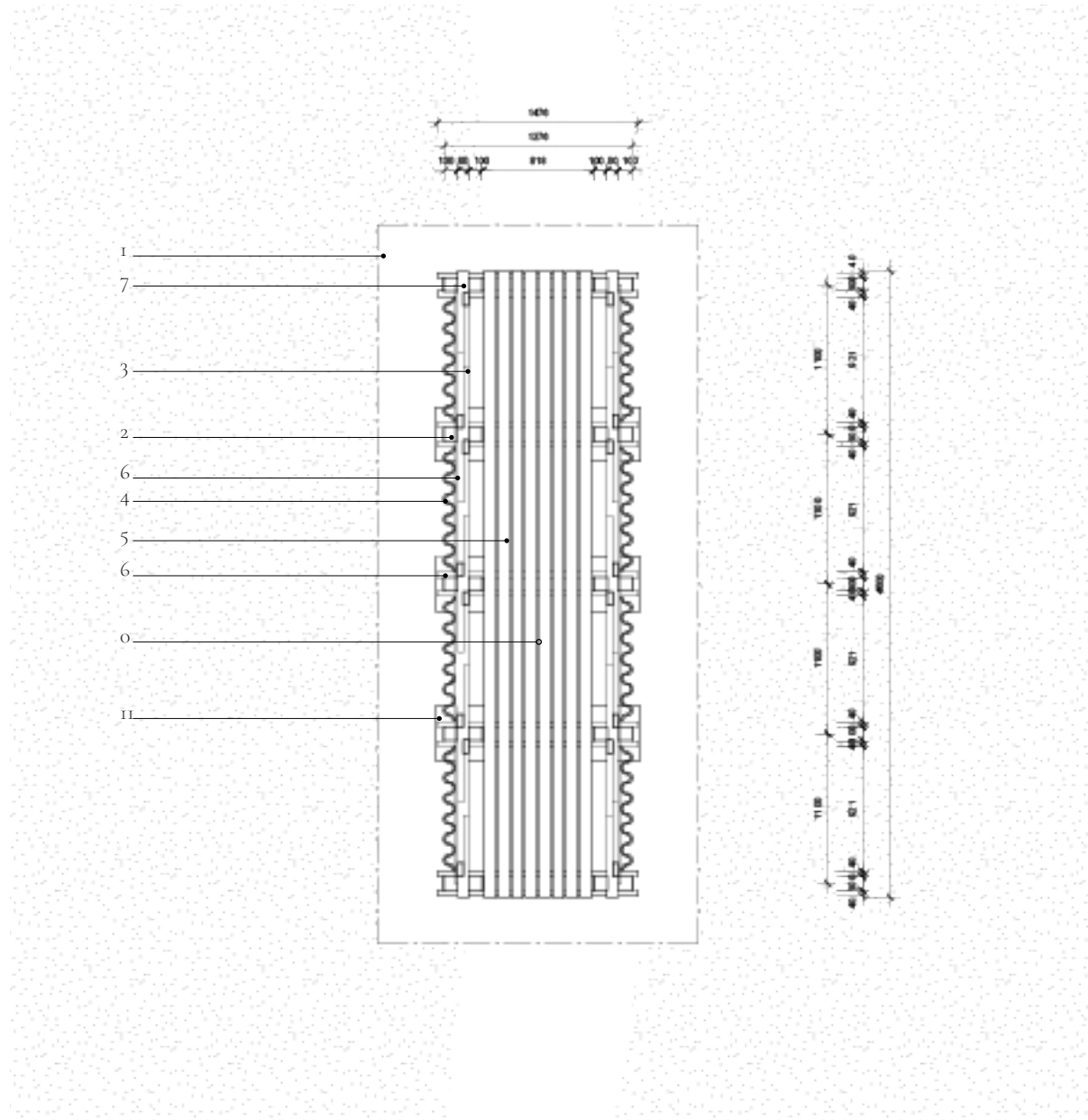
Sedla jsem si na okraj podlahy. Holky mi vysvětlily, že tohle je jejich skrýš. Že támhle za trávou jsou kluci, a ti nesmí dovnitř. Prý se tu dělají lektvary z pampelišek, a taky se tu tančí, ale jen když nikdo nekouká. Zůstala jsem s nimi chvíli. Poslouchala, jak si vymýšlejí, míchají kamínky s trávou a šeptají si, co všechno tu jednou bude. Pak se jedna zvedla a řekla: „Hele, už půjdeme, jo?“ Zamávaly mi a zmizely mezi listy.

Zůstala jsem sedět. Přes Průchod se dá projít, to ano. Ale možná ještě důležitější je možnost se na chvíli zastavit. Jen tak.

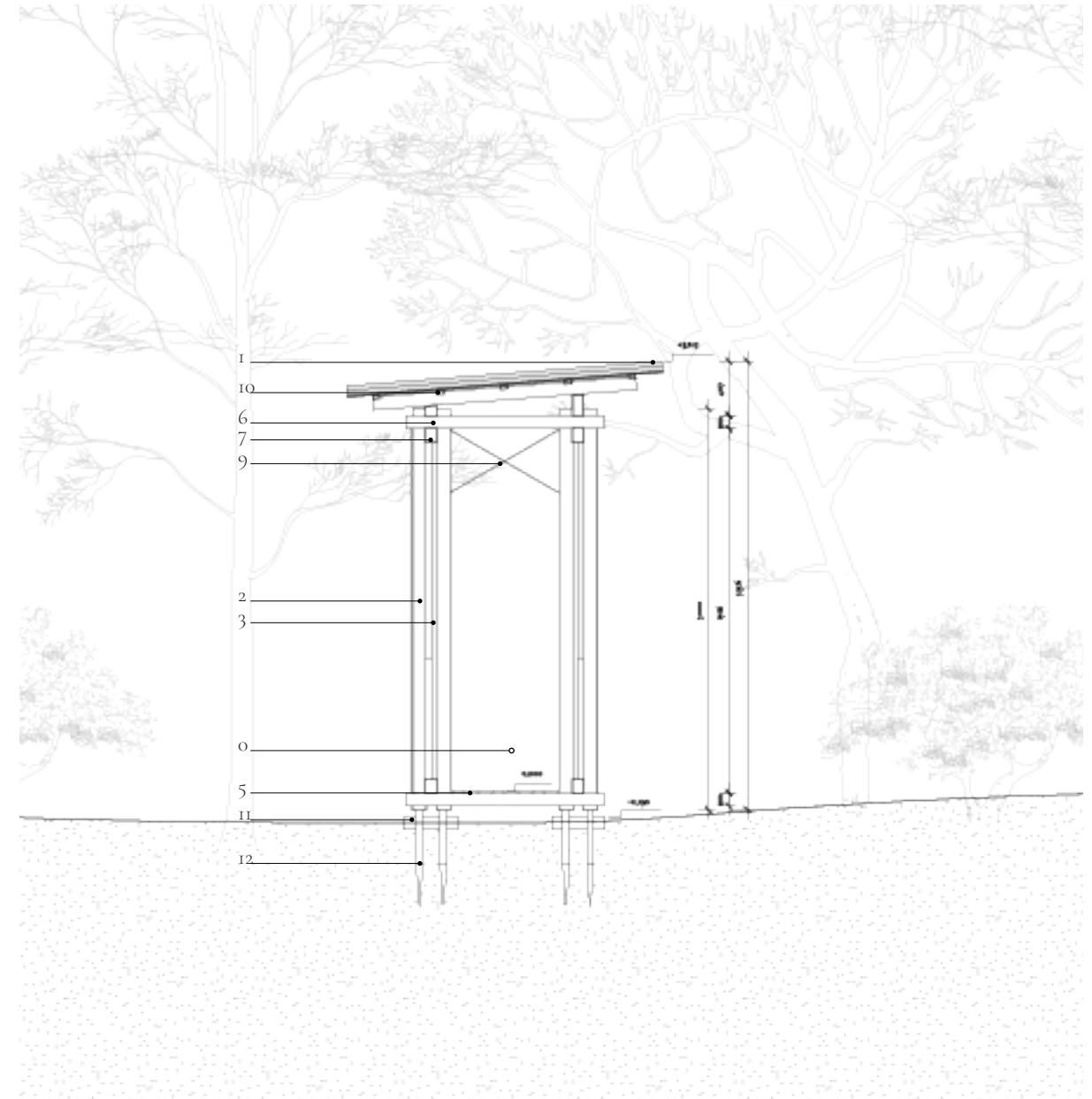
vstup do fantazie
přístřešek v nečese
nečekané zastavení
náhodné setkání
Kam to vede?

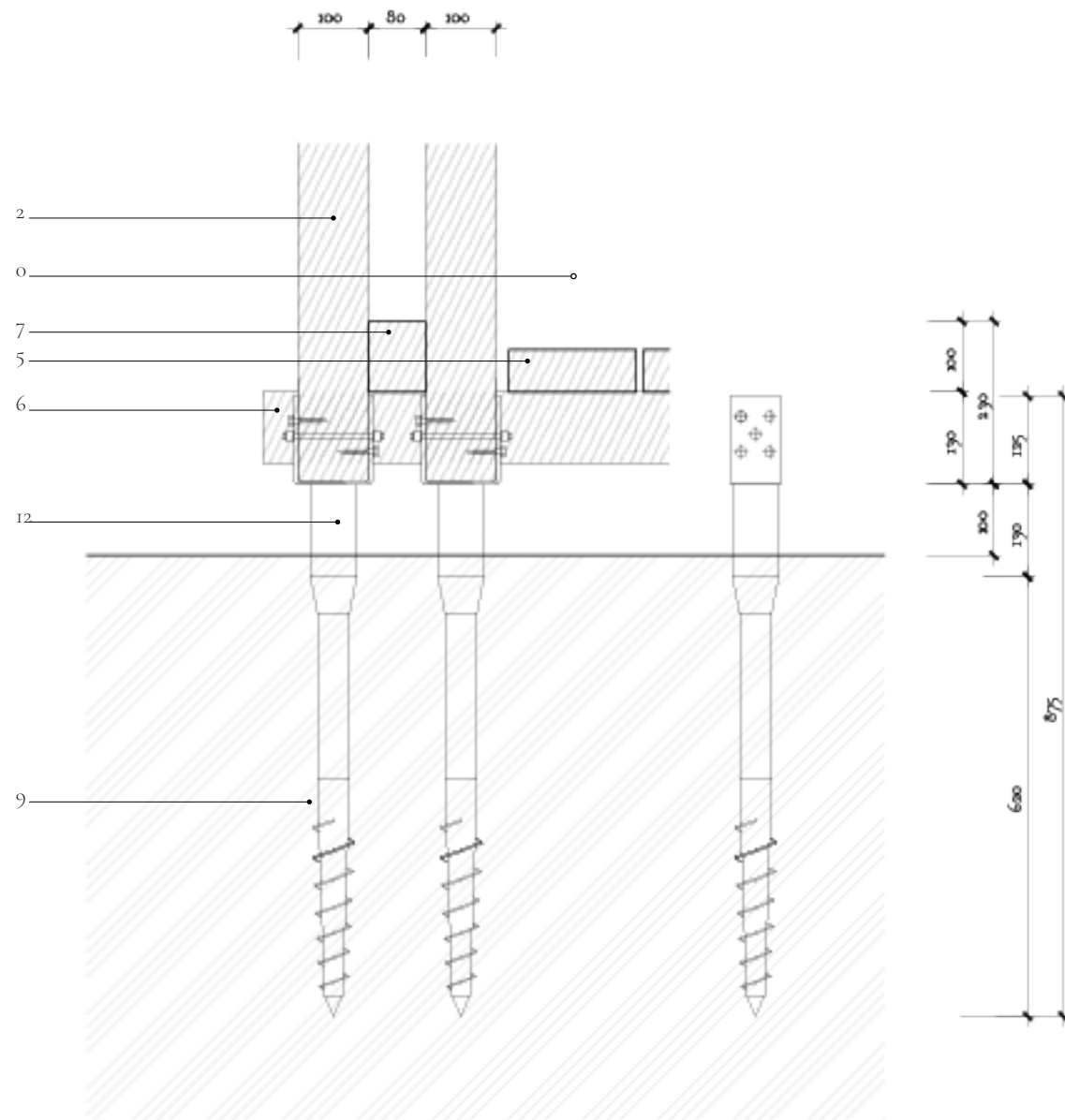

- 0 prostor pro hru
- 1 vlnitá polykarbonátová střecha
- 2 sloupky KVH 100/100
- 3 zavětrování KVH 100/40
- 4 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 5 fošny na podlahu
- 6 kleštiny 50/120
- 7 vaznice 60/120
- 8 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 9 ztužení ocelovými lanky
- 10 krokve na uchycení polykarbonátu 50/30
- 11 betonová dlaždice 40/40/10
- 12 zemní vruty profil U

- 0 prostor pro hru
- 1 vlnitá polykarbonátová střecha
- 2 sloupky KVH 100/100
- 3 zavětrování KVH 100/40
- 4 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 5 fošny na podlahu
- 6 kleštiny 50/120
- 7 vaznice 60/120
- 8 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 9 ztužení ocelovými lanky
- 10 krokve na uchycení polykarbonátu 50/30
- 11 betonová dlaždice 40/40/10
- 12 zemní vruty profil U

0	prostor pro hru
1	vlnitá polykarbonátová střecha
2	sloupky KVH 100/100
3	zavětrování KVH 100/40
4	vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
5	fošny na podlahu
6	kleštiny 50/120
7	vaznice 60/120
8	trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
9	ztužení ocelovými lanky
10	krokve na uchycení polykarbonátu 50/30
11	betonová dlaždice 40/40/10
12	zemní vruty profil U 100/875

Schovka

Dneska jsem jsem cítila, že potřebuju jít ven. Uniknout z města, od obrazovek a uvolnit hlavu. Znovu jsem se vydala do labyrintu, když nevím kudy mám jít v životě, pomůže se mi fyzicky se ztratit a pak zase najít. Je to jako slib, že to překonám.

Šla jsem naslepo a po chvíli mne jedna z cestiček dovezla na mýtinu mezi stromy. Už z dálky jsem slyšela dětský smích, pobíhání a výkřiky. Schovka mezi stromy je dneska obsazena. Všude kolem pobíhají děti, ti nejmenší s větvemi v ruce, jako by to byly meče. Dva malí kluci stojí nahoře a vyhlíží nepřitele. Dřevěná konstrukce se pro ně proměnila v pevnost. Ručně vyrobený hrad. Vysunutý výběžek bezpečí. Dole, ve stínu stromů, číhají další. Šeptali si, domlouvali plán. Dobývání mohlo začít. Stála jsem opodál a pozorovala je, aniž bych o sobě dávala vědět. Přišlo mi kouzelné, jak přesně si tu hru vzali za svou. Ta věž byla pro ně středem světa. Na chvíli jsem si představila, že se k nim přidám. Že si vlezu dovnitř, dám si kolena pod bradu a budu s nimi střežit hrad. Ale dnes jsem už byla hostem. Dospělou pozorovatelkou. Moje vnitřní dítě tam na chvíli postálo se mnou, dýchalo ten vzduch plný představ a příběhů, a pak tiše zamávalo.

Obešla jsem je velkým obloukem, nechala je uprostřed bitvy a šla si hledat jinou cestičku, která mě povede dál.

základna pro děti se svými vlastními pravidly

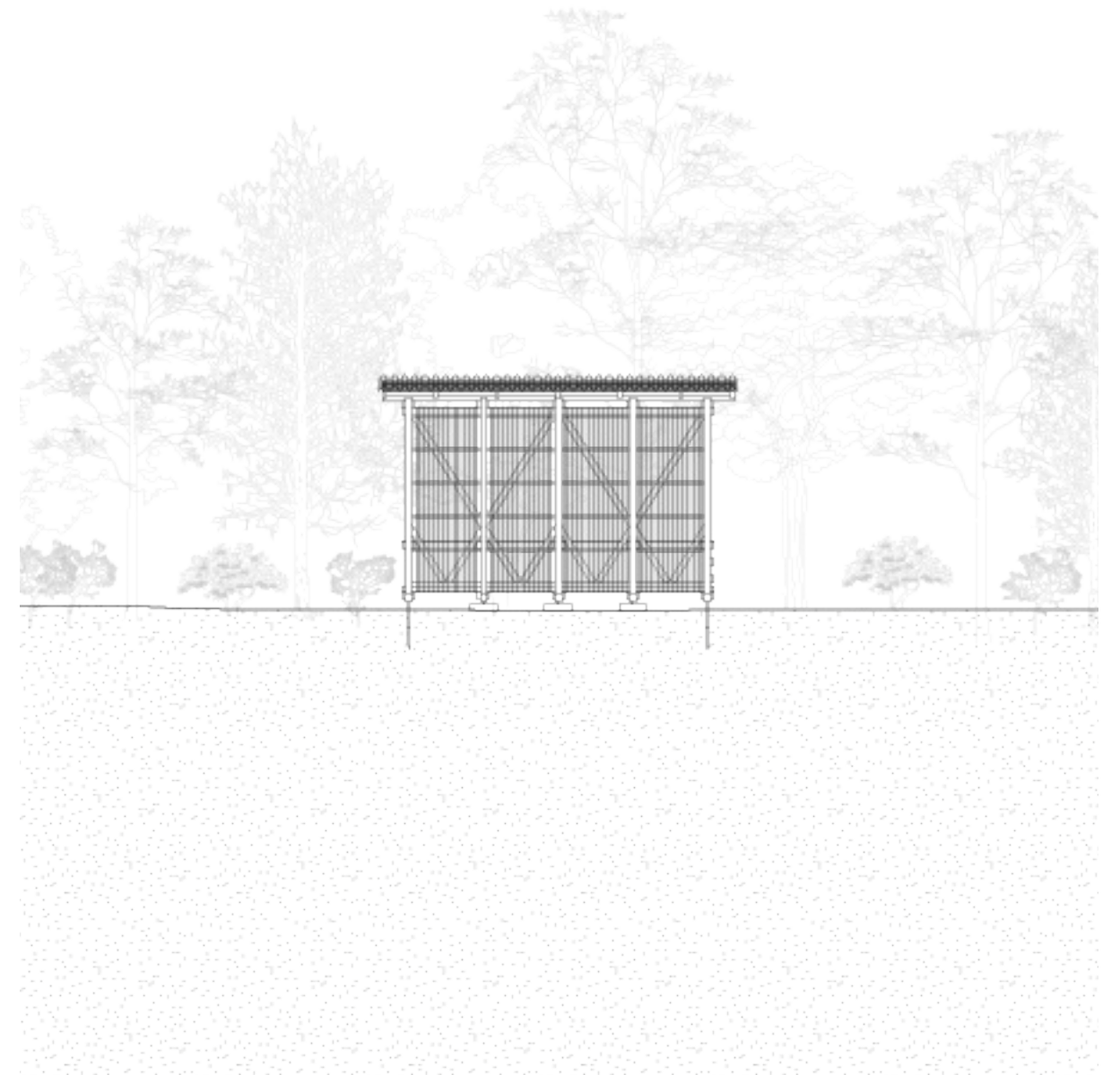
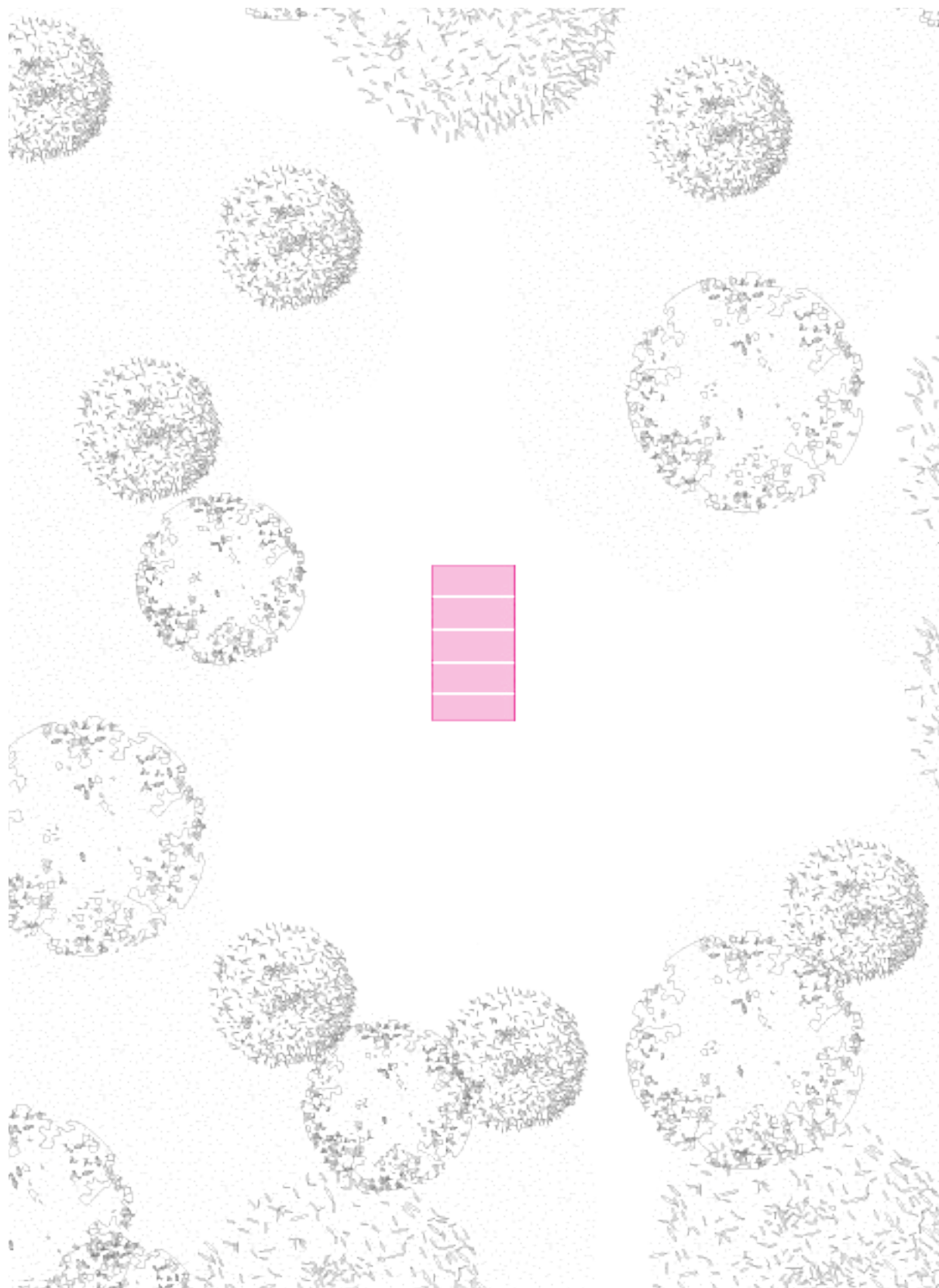
lezení a skrývání

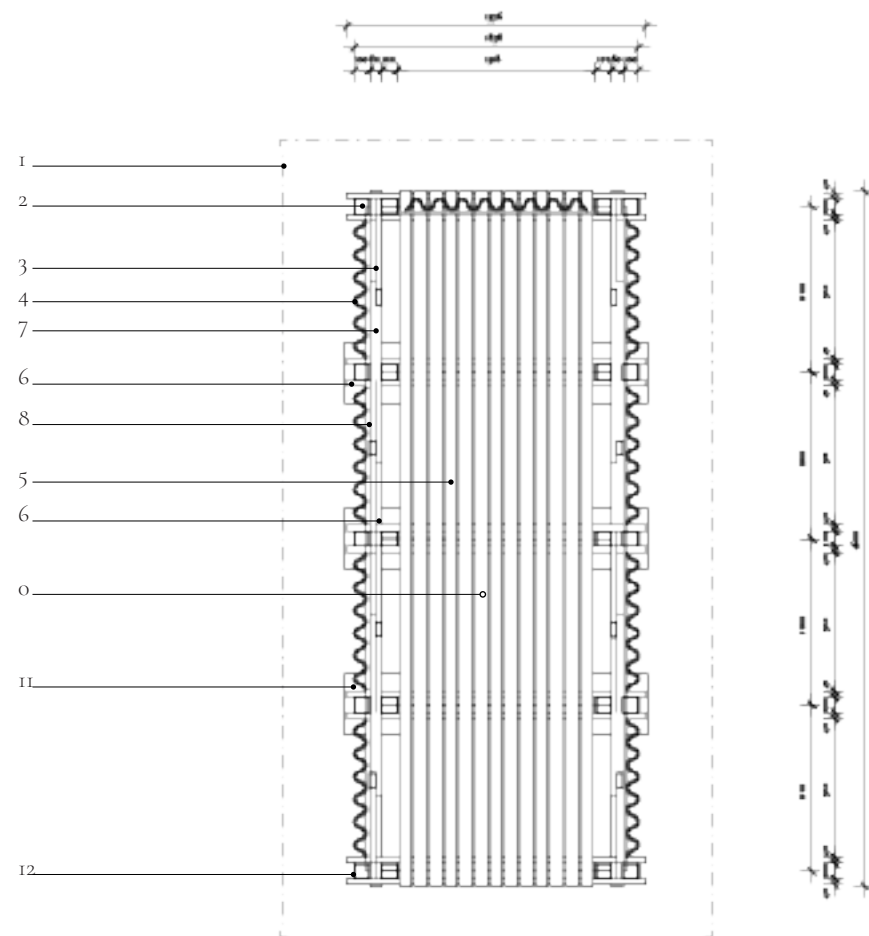
tajná skrýš/úkryt

odpočinek

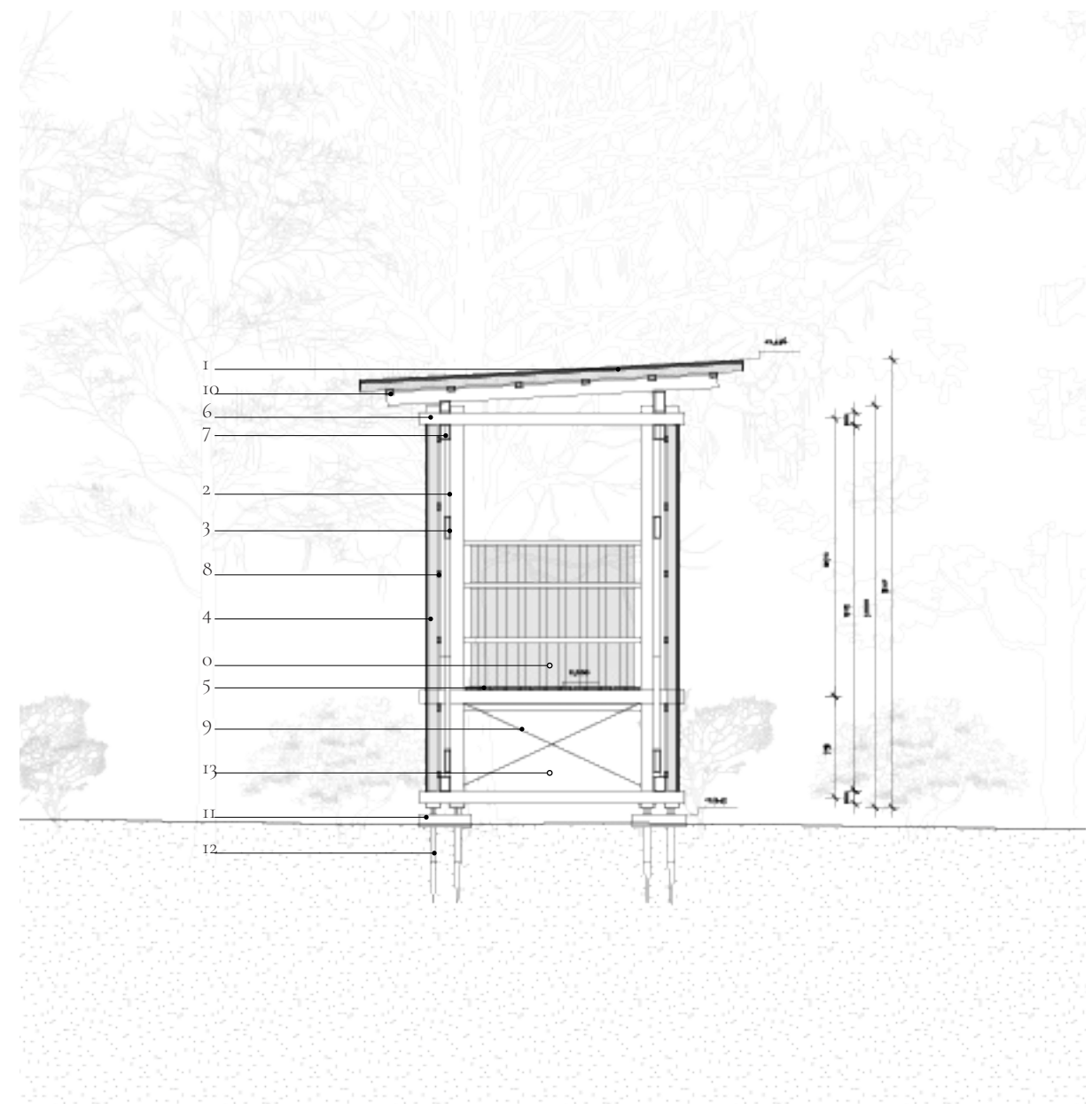
pokojíček

- 0 prostor pro hru
- 1 vlnitá polykarbonátová střecha
- 2 sloupky KVH 100/100
- 3 zavětrování KVH 100/40
- 4 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 5 fošny na podlahu
- 6 kleštiny 50/120
- 7 vaznice 60/120
- 8 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 9 ztužení ocelovými lanky
- 10 krokve na uchycení polykarbonátu 50/30
- 11 betonová dlaždice 40/40/10
- 12 zemní vruty profil U
- 13 super tajná schovka

- 0 prostor pro hru
- 1 vlnitá polykarbonátová střecha
- 2 sloupky KVH 100/100
- 3 zavětrování KVH 100/40
- 4 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 5 fošny na podlahu
- 6 kleštiny 50/120
- 7 vaznice 60/120
- 8 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 9 ztužení ocelovými lanky
- 10 krokve na uchycení polykarbonátu 50/30
- 11 betonová dlaždice 40/40/10
- 12 zemní vruty profil U
- 13 super tajná schovka

Urch světa

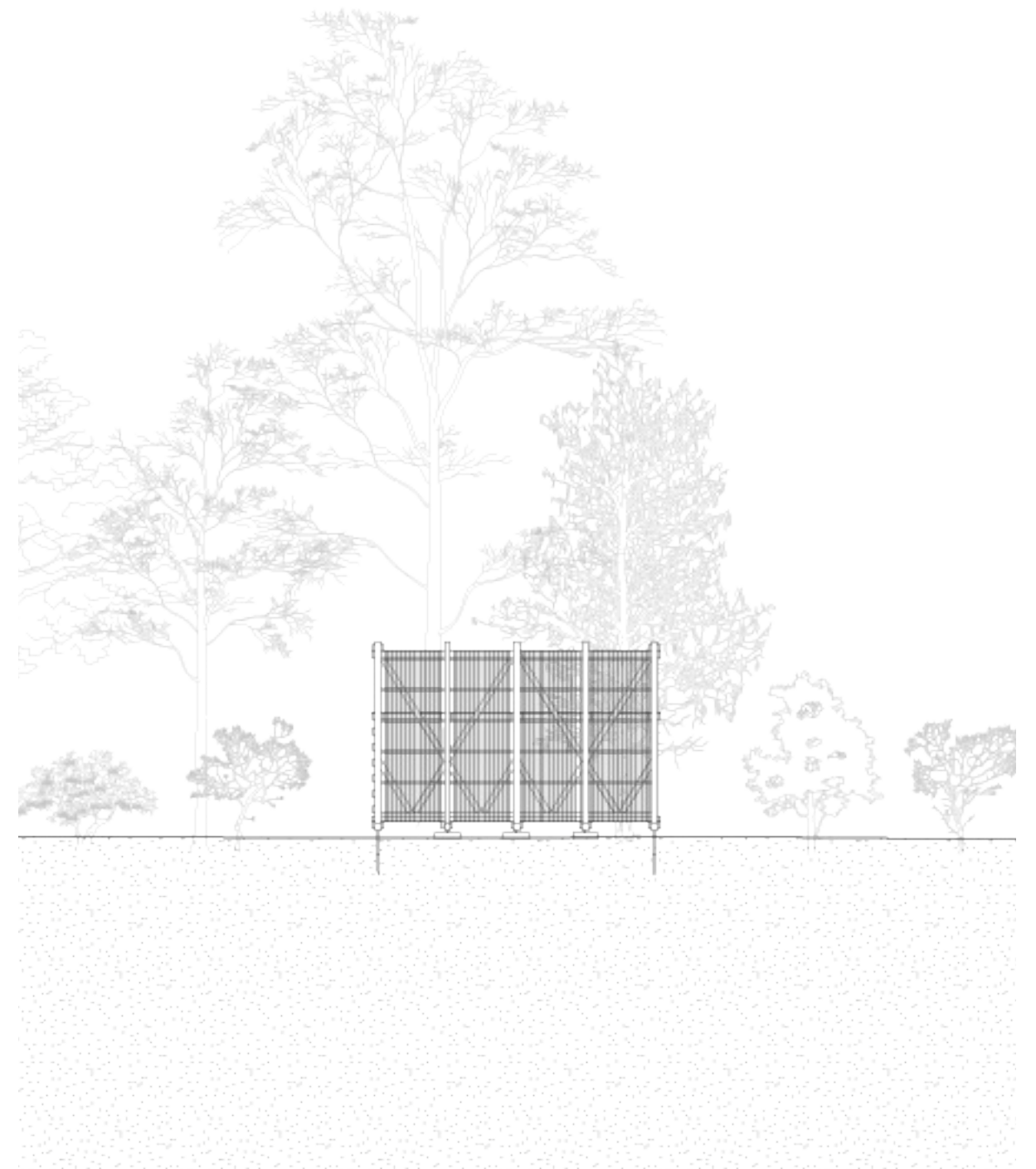
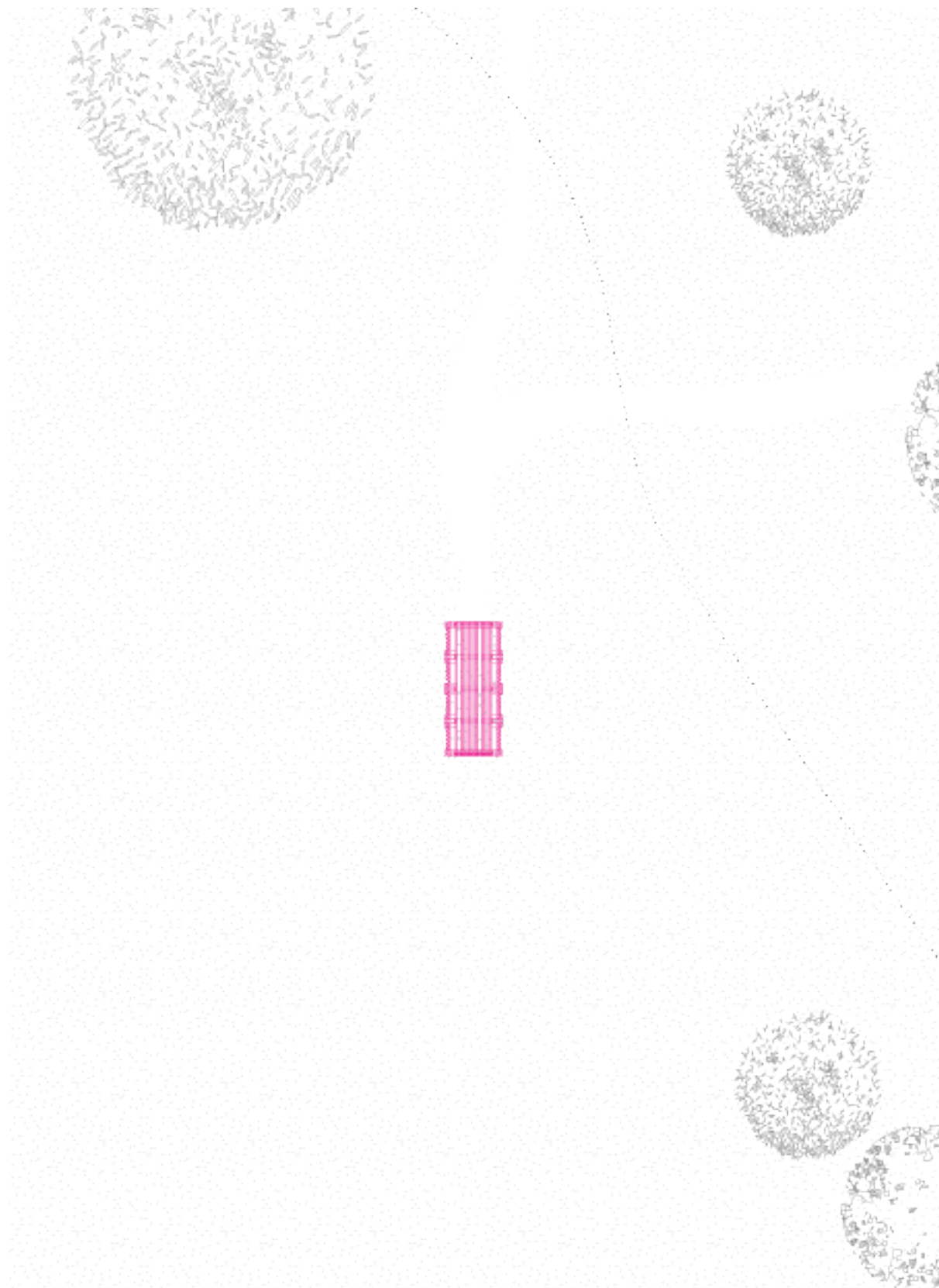
Dneska jsem chtěla dojít k rozhledně a chvíli být nad věcí. Už jsem tam několikrát byla, ale dnes jsem nemohla najít tu správnou cestičku. První mne zavedla do zarostlého křoví, druhá skončila v podivném kruhu (jako by někdo tančil a vyšlapal kolečko.) Třetí vedla slibně, ale pak se ztratila mezi stromy. Najednou jsem ji zahlédla mezi větvemi. Rozhodla jsem se udělat si vlastní cestu, prošlápla jsem si trávu krok za krokem.

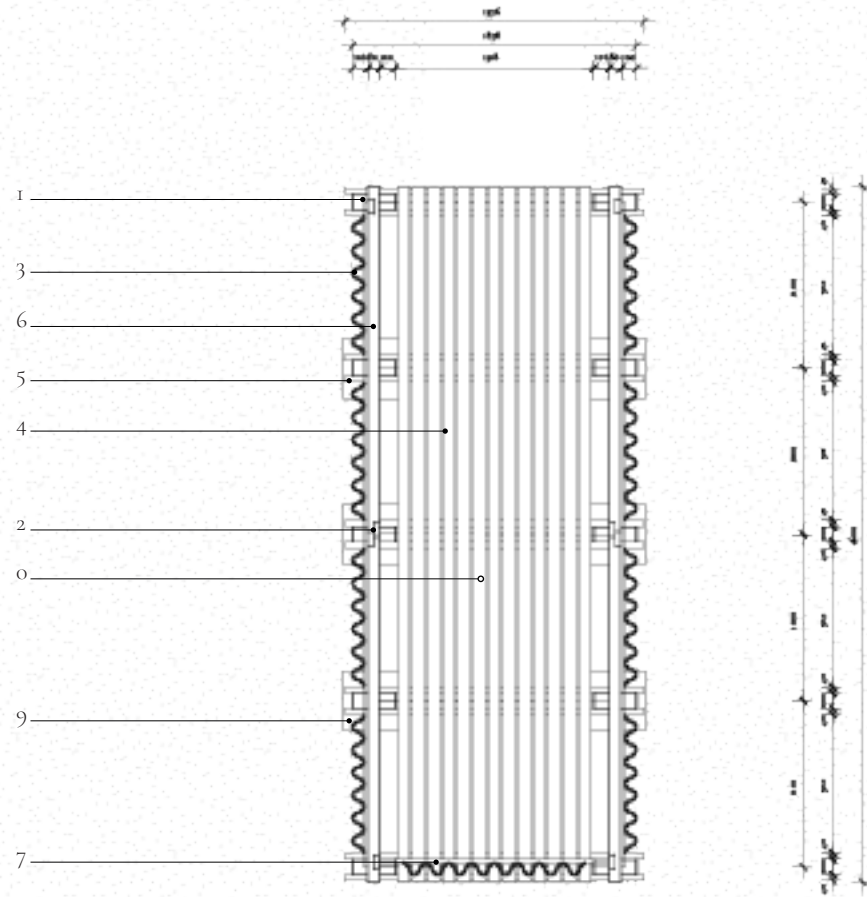
Vylezla jsem nahoru po žebříku a sedla si na plošinu. Opřela jsem se a vytáhla svačinu, tady všechno chutná jinak. Dívám se kolem jak se tráva vlní ve větru a připomíná moře. Ve větvích cvrlikali ptáci a po chvíli projel vlak, ale tady to bylo vzdálené. Takhle výška není o rozhledu do dálky, ale do sebe. Člověk tu sedí výš, aby viděl spleť systém labyrintu, ale pořád je blízko zemi a trávě.

Dneska jsem tam zůstala dlouho, přemýšlela jsem, jestli dneska ještě někdo v labyrintu zabloudil. A jestli našel to co hledal. Když jsem později slezla dolů a vydala se pryč, otočila jsem se ještě jednou. A tehdy jsem si jich všimla. Dva kluci seděli pod rozhlednou, a tiše si hráli. Vlastně jsem ani nevěděla, jak dlouho tam byli. Byli jsme na stejném místě, ale každý někde jinde. Já nahoře, oni dole. Já v tichu, oni ve hře. Ale v jednom čase, v jednom bodě. A já si uvědomila jak je krásné, že to místo dovoluje být spolu a prožívat prostor různými způsoby.

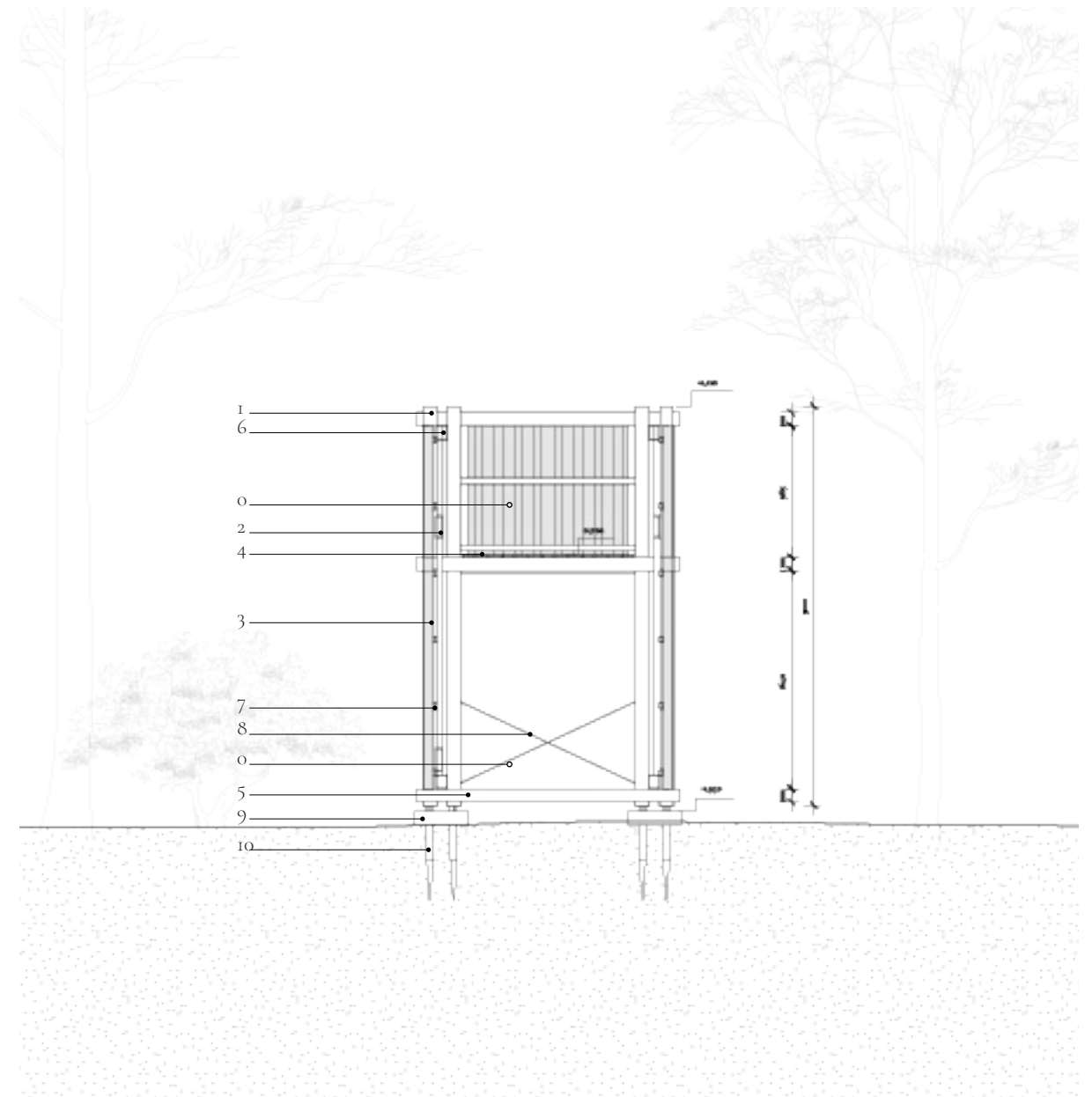
výstup pro malé průzkumníky
svačina s výhledem
být chvíli nad vším
sledovat západ slunce
kresba krajiny

- 0 prostor pro hru
- 1 sloupky KVH 100/100
- 2 zavětrování KVH 100/40
- 3 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 4 fošny na podlahu
- 5 kleštiny 50/120
- 6 vaznice 60/120
- 7 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 8 ztužení ocelovými lanky
- 9 betonová dlaždice 40/40/10
- 10 zemní vruty profil U
- 11 prolízačka

- 0 prostor pro hru
- 1 sloupky KVH 100/100
- 2 zavětrování KVH 100/40
- 3 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 4 fošny na podlahu
- 5 kleštiny 50/120
- 6 vaznice 60/120
- 7 trámky na uchycení polykarbonátu 20/40
- 8 ztužení ocelovými lanky
- 9 betonová dlaždice 40/40/10
- 10 zemní vruty profil U
- 11 prolízačka

Stupně ticha

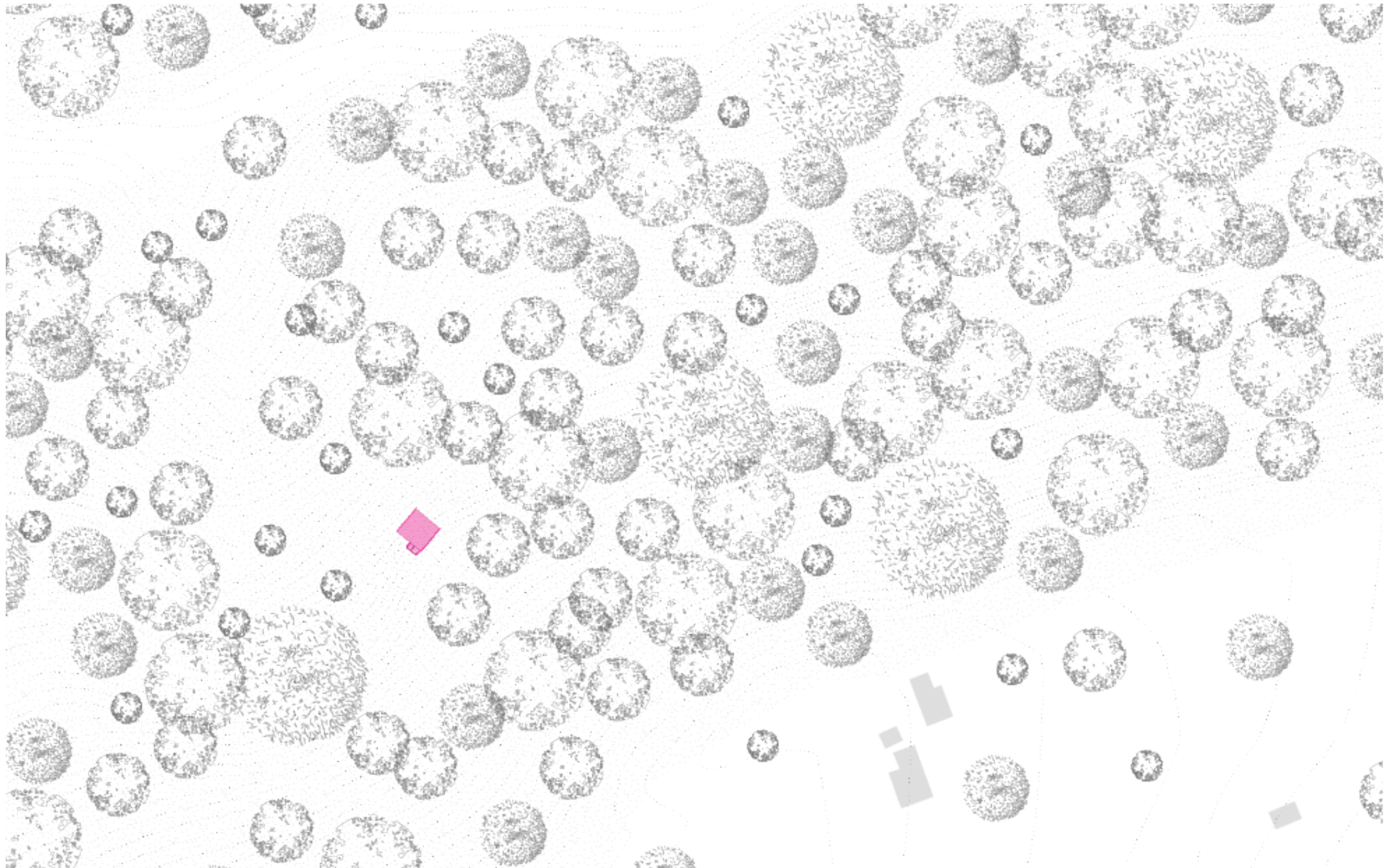

Na svahu Červeného kopce se svět zpomaluje. Sráz je posetý drobnými teráskami, které jakoby někdo pečlivě rozesel do měkkého svahu. Každá z nich je pozvánkou k zastavení, k nadechnutí. Když jsem se tudy poprvé procházela, zaujalo mne, jak přirozeně člověka napadne usednout, oprít se o strom a dívat se dolů, na žlutý kopec, na výstaviště, na lesy v dálce.

Jedna z teráskových zastávek už své tajemství má. Lavička **ve větvích**. Nenápadné prkno, zasazené mezi větve stromu. Výhled, který si musíte zasloužit. Nevede k němu cesta, žádná značka, ale je třeba si lavičky všimnout, vyšplhat se za ní, a pak najednou zjistit, že dolů se člověku nechce. Tam nahore je ticho tak hluboké, že se zdá, jako by svět pod kopcem na chvíli přestal existovat. Jen po delší chvíli k člověku dolehne jemné šumění, podobné říčce, která se proplétá mezi kameny. Teprve potom si uvědomí, že to není voda, ale vzdálený šepot kol aut na silnici pod kopcem. Tichý proud ruchu, který připomíná, že svět tam dole spěchá, zatímco tady čas plyne jinak. Pomaleji a hlubším rytmem.

O kousek dál vzniká nový **úkryt**, jeskyně ticha. Schovaná pod teráskou, její střeška splývá s terénem a z dálky ji sotva zahlédneš. Člověk se musí spustit dolů žebříkem, do skrytého přírodního kina, kde se před námi rozvine krajina, klidná a pomalá. Místo pro zastavení, pro tichou přítomnost, pro chvíli, kdy je dovoleno jen být a nic víc.

Svah skrývá ještě další tajemství, mezi stromy se ztrácejí další a další terásky, drobné plošinky, které čekají na nové příběhy. Jsou to míta pro tichou samotu i pro chvíle sdílené s někým blízkým, pro pozorování a jednoduché bytí. Červený kopec je místem, kde se dá schovat před světem a zároveň se k němu zase tiše vrátit.

úkryt:

Dneska jsem se nevydala po své obvyklé cestě, ale sešla jsem cestičkou do lesa a pomalu se procházela po svahu. Strídaly se přede mnou různé terásky, malé plochy na zastavení, zarostlé nebo sluncem ozářené, jedna vedla k další. Zastavovala jsem se na chvíli na každé, dívala se kolem, zkoumala les a místa, která se mezi stromy otevřela jen na okamžik.

Pod jednou z nich jsem si všimla schované střechy a žebříku. Seštopila jsem po žebříku dolů. A v tu chvíli se přede mnou otevřel výhled – rámovaný, přesný, tichý. Usadila jsem se na lavičku a pozorovala výstaviště, Žlutý kopec, a za ním celé Brno. Připadala jsem si jako v kině. Jakoby z dálky doléhal tenký šum kol na silnici, ikdyž vím, že silnice je přímo pod kopcem. Doprovázeli ho ptáci, kteří se pohybovali mezi větvemi. Byl tam klid. Pomalý a jistý. Cítila jsem se bezpečně, jako v úkrytu, kde se můžeš zastavit a jen být bez potřeby něco říkat nebo vnímat víc, než právě to, co je před tebou.

poslouchat ticho

pozorovat auta jako mravenečky

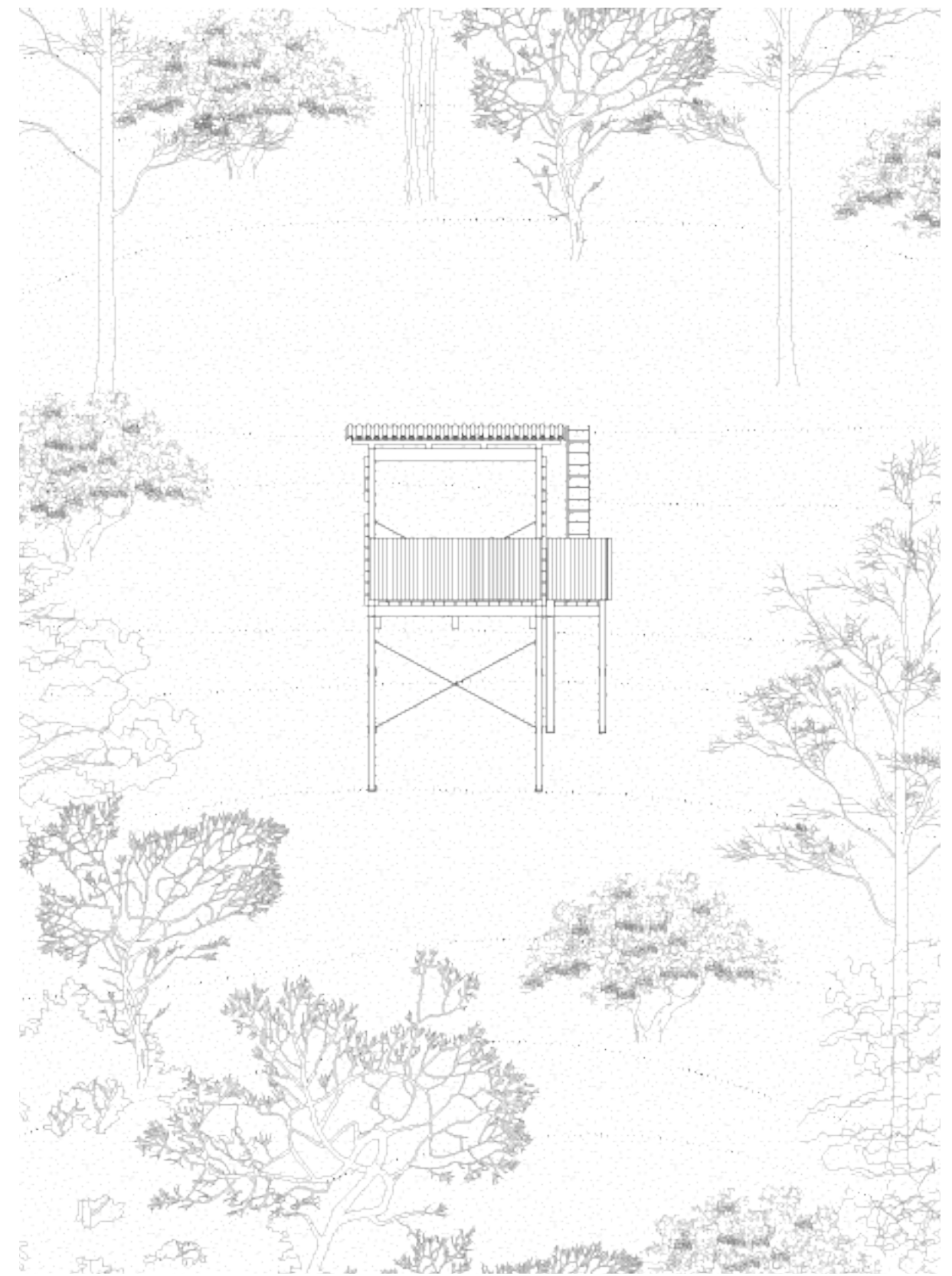
utřídit si myšlenky

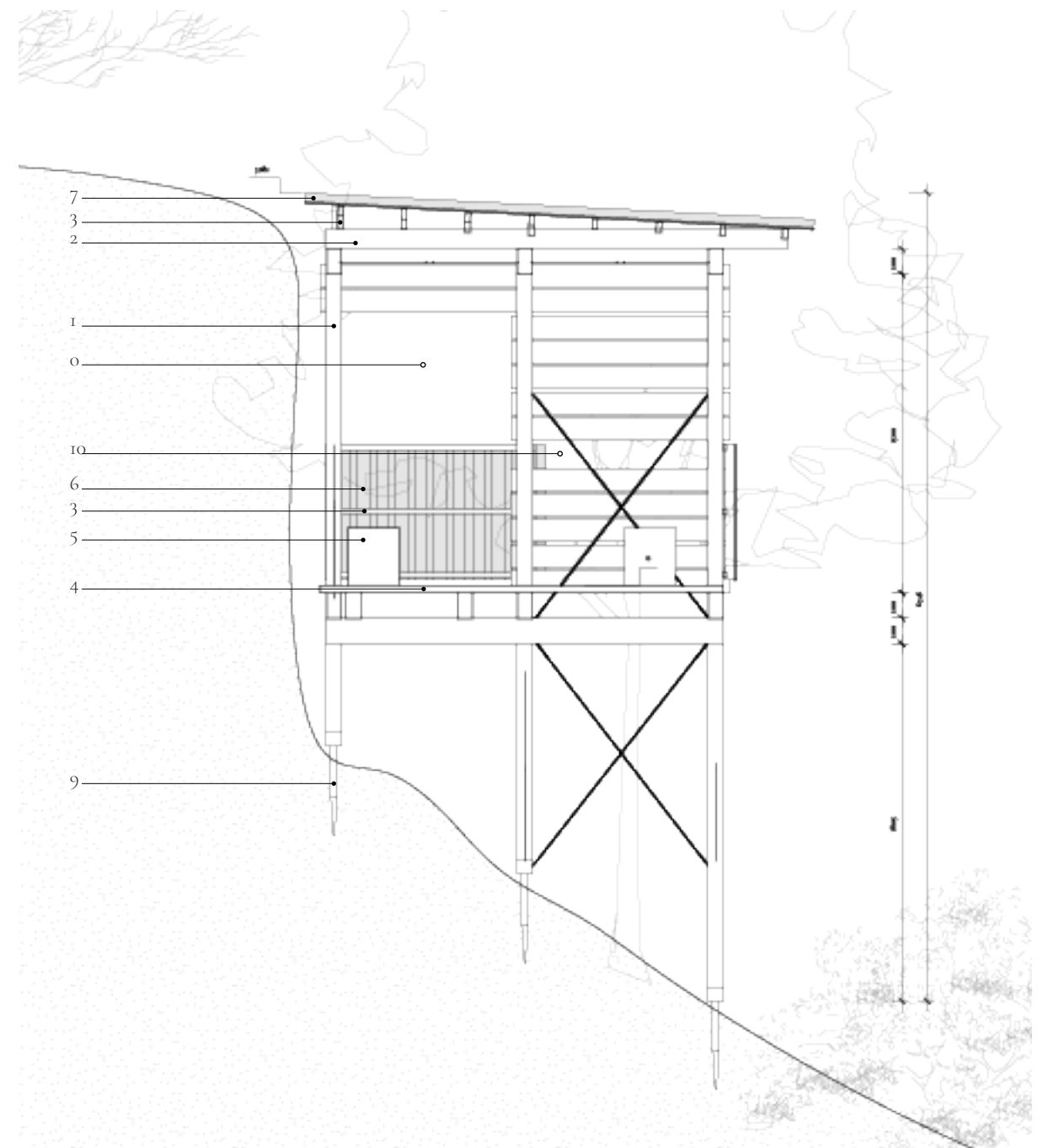
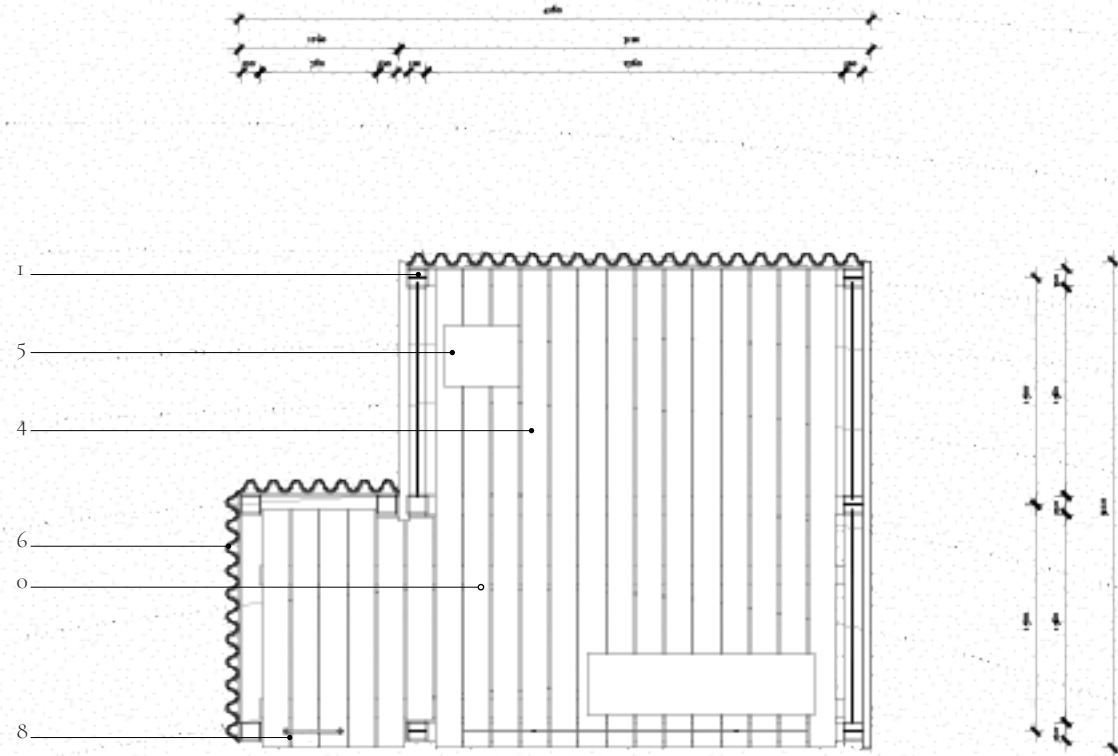
napojit se na divočinu

vymýšlet co lidé dole dělají

přepočítat domy na Žlutém kopci

- 0 prostor, kde se zastavil čas
- 1 sloupky KVH 120/120
- 2 trámky KVH 120/200
- 3 trámky na uchycení polykarbonátu
- 4 fošny na podlahu
- 5 lavička na odpočinek
- 6 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 7 vlnitá polykarbonátová deska na střechu
- 8 žebřík
- 9 zemní vruty profil U
- 10 škvíra na pozorování

- 0 prostor, kde se zastavil čas
- 1 sloupky KVH 120/120
- 2 trámky KVH 120/200
- 3 trámky na uchycení polykarbonátu
- 4 fošny na podlahu
- 5 lavička na odpočinek
- 6 vlnitá polykarbonátová deska na fasádu
- 7 vlnitá polykarbonátová deska na střechu
- 8 žebřík
- 9 zemní vruty profil U
- 10 škvíra na pozorování

HORE – DOLE

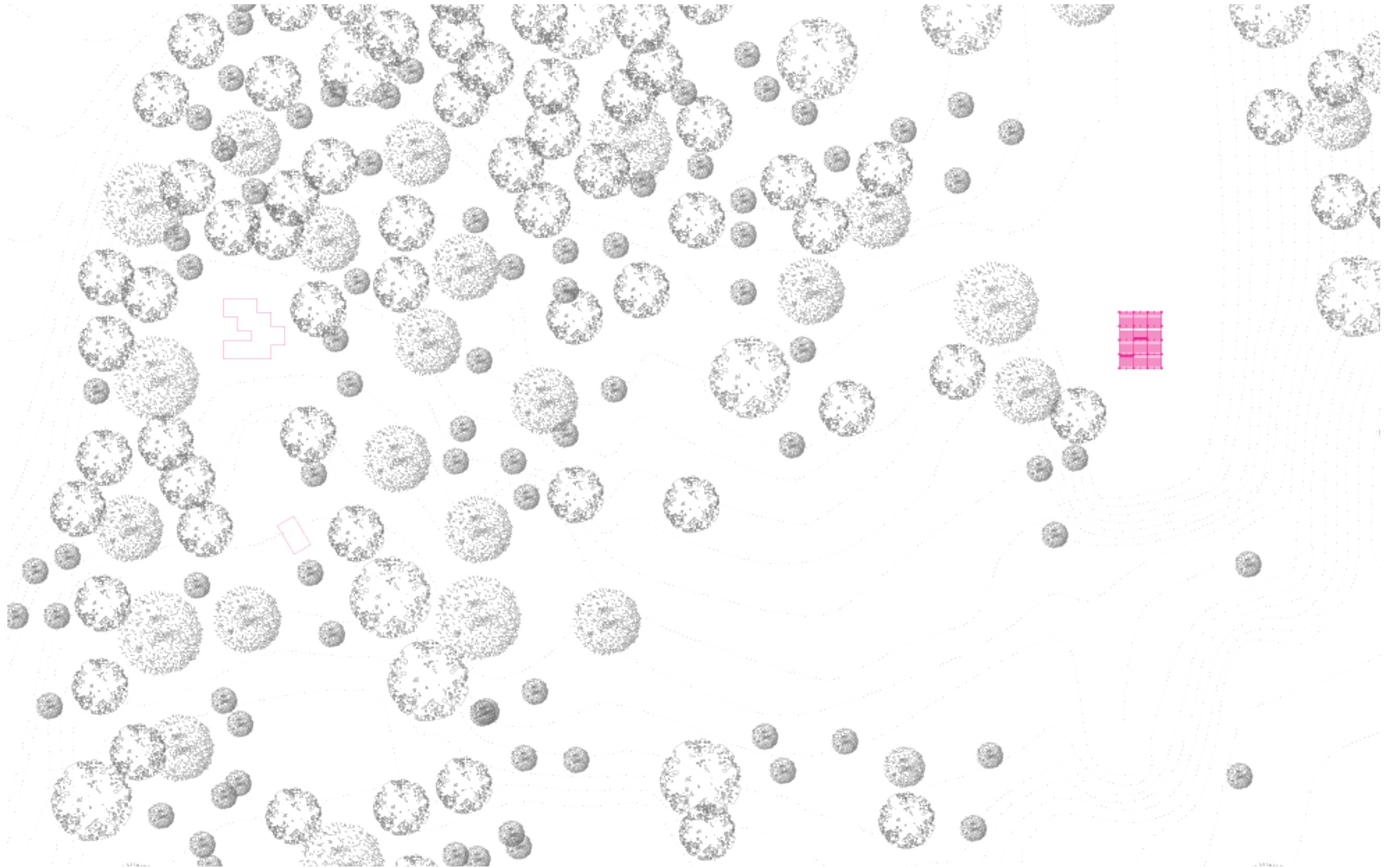

Krajina, která dýchá ve dvou rytmech. Jednou tě nese nahoru – do světla, tepla a otevřenosti. Jindy tě schová dolů – mezi stíny stromů, do ústraní a ticha. Hore a dole. Dva světy na jednom svahu. Vlnitá krajina bývalé cihelny se stala místem dvou architektonických intervencí – dvou možností, jak prožívat místo. Extrovert a introvert. Otevřený exteriér a chráněný interiér.

Platz, umístěný nahoře nad chráněným územím, je jako sluneční terasa. Stojí na plácku s výhledem na jižní Brno a zve k povalování, čtení, slunění. Struktura otevřená k nebi funguje jako lázně světla. Některé buňky se propojují, jiné zůstávají samostatné jako místa pro osamělé snění i pro společné povídání. Kdo chce, může si prostor upravit podle sebe posuvnými stěnami zavřít kus svého světa a vytvořit si vlastní sluneční lázně. Platz je o otevřenosti. O tom, být viděn i vidět. O hřejivém doteku slunce a rozhledu do dálky.

Do nitra leží o patro níž, je zarostlá, zastíněná, klidná. Stromy tvoří přirozené stěny a chrání před větrem, pohledy i ruchem. Zásah je tu jiný: měkčí, rozvolněný, otevřená do stran. Rastr se přizpůsobuje terénu a stromům, mezi kterými se proplétá. Místo je volné do stran, otevřené jen tolik, kolik dovolí příroda sama. Je to prostor tichého spočinutí, pro introvertní chvíle, kdy člověk nepotřebuje být viděn, ale chce být přítomen.

Hore-dole není jen název. Je to prožitek dvou nálad a potřeb, které v sobě každý z nás nosí. Někdy hledáme výhled, jindy bezpečí. Někdy chceme být součástí prostoru, jindy se z něj na chvíli vytrahit.

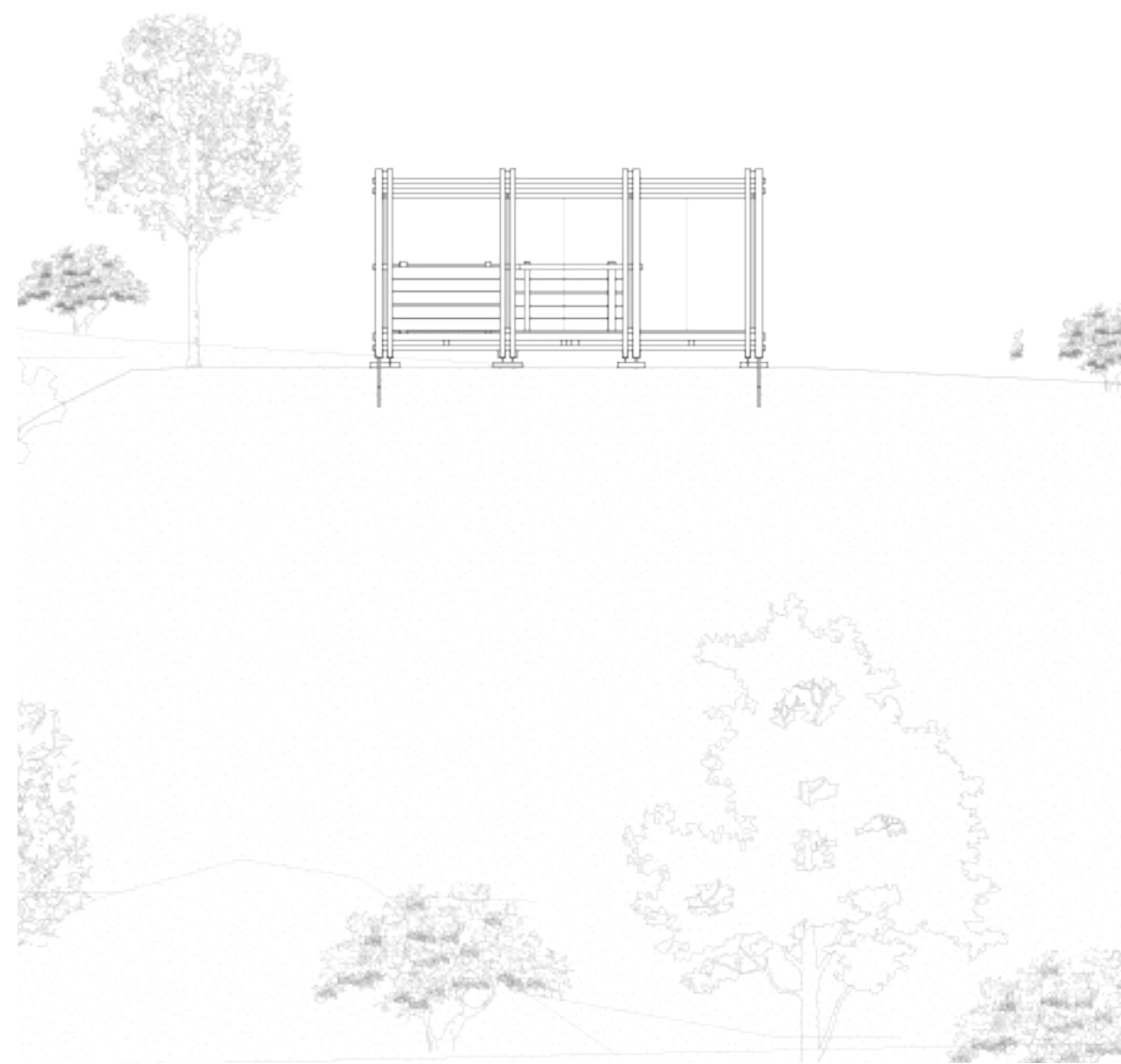
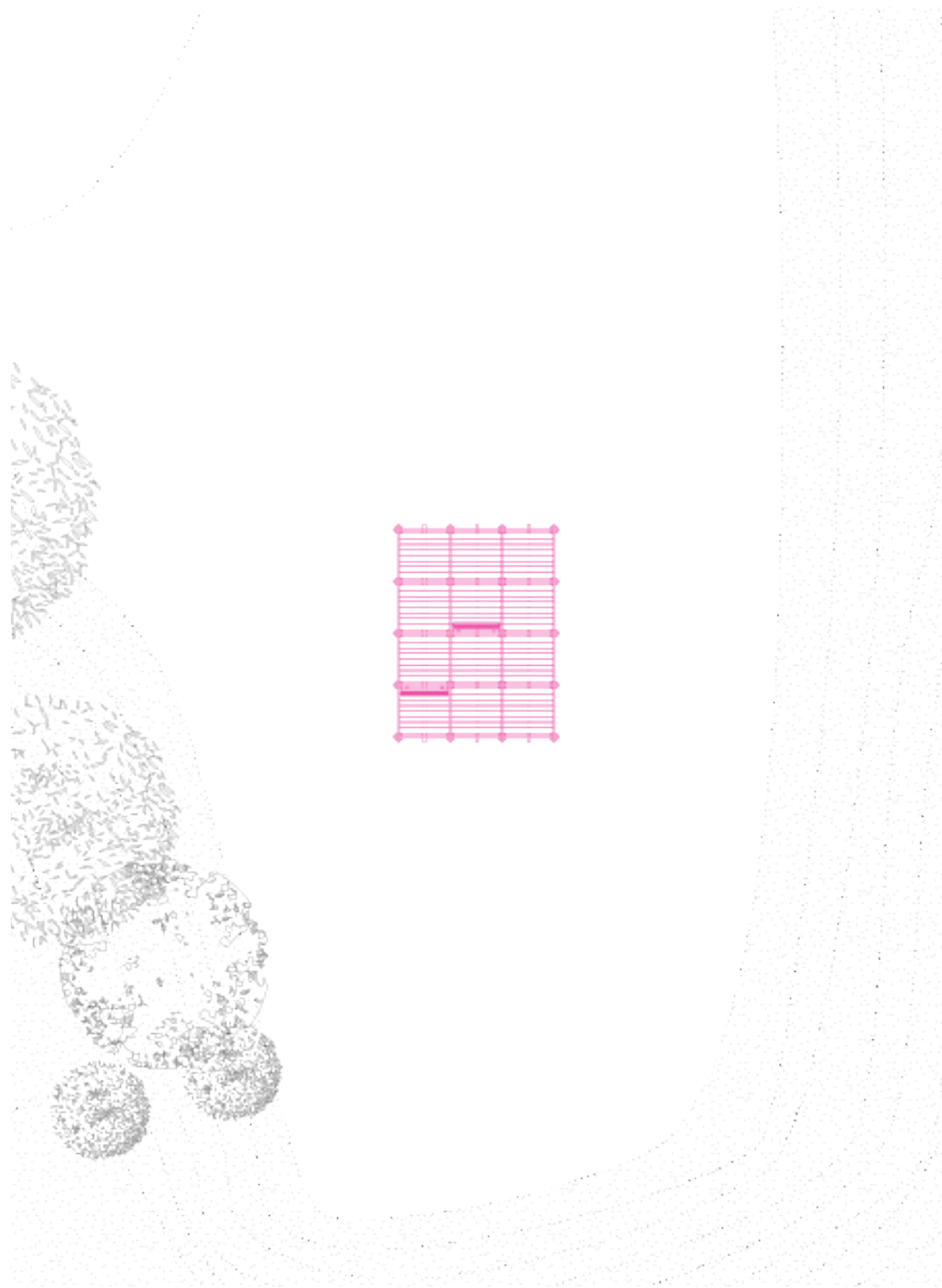

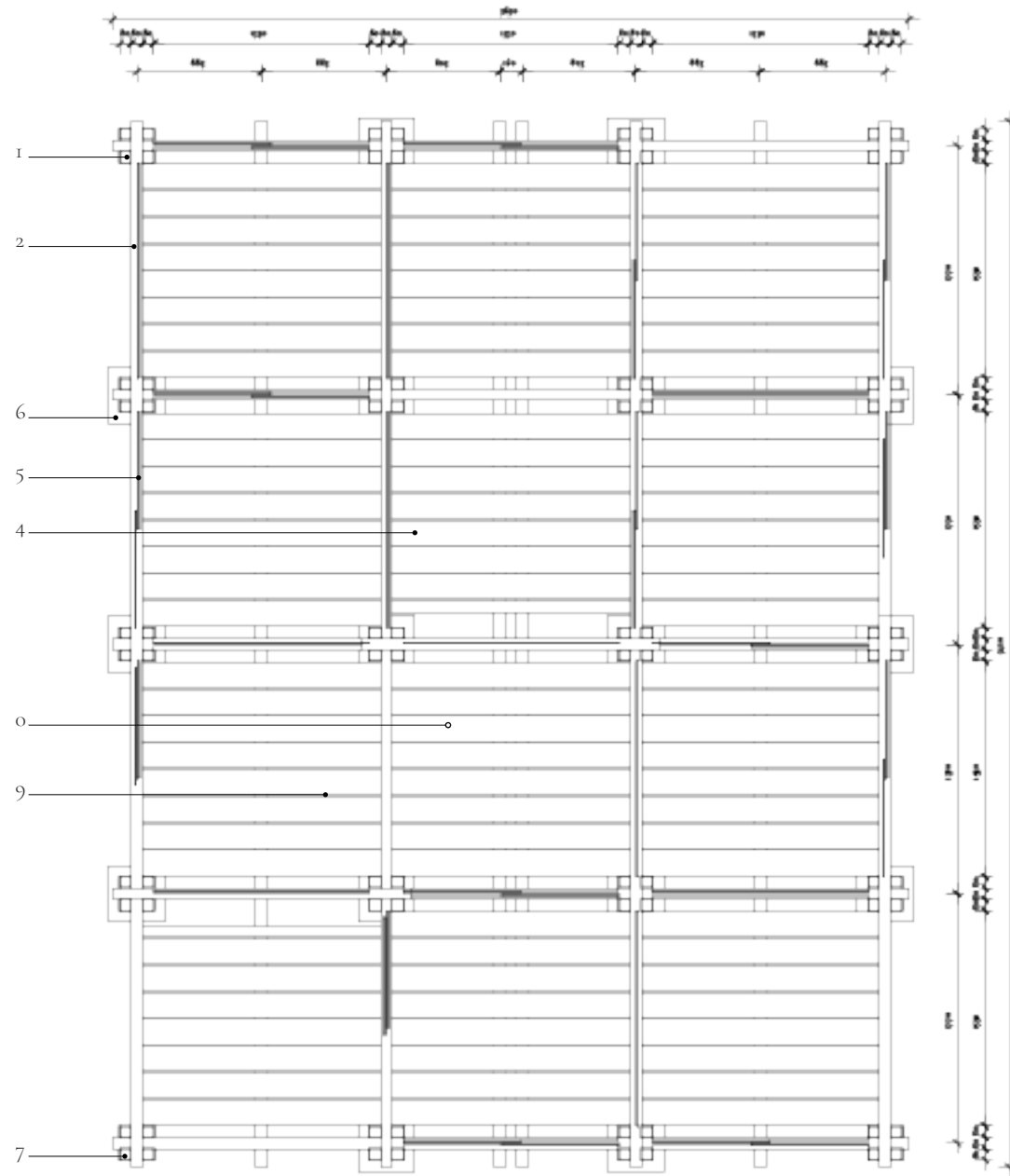
Platz

Měla jsem za sebou dlouhý den a chtěla jsem být chvíli někde, kde se nic neptá. Prošla jsem houštím, malým lesíkem, kde se listy dotýkají ramen, a stín má modrozelenou barvu. Cestička byla měkká a trochu zarostlá. A pak se to otevřelo. Najednou přede mnou nebylo nic – jen prostor. Slunce svítilo přímo do obličeje a celý jih Brna ležel přede mnou jako rozložená mapa. Domy, střechy, komíny, pole v dálce. Nic z toho není zvlášť daleko, ale tady, na tom plácku, to působí jako z jiného světa. Zastavila jsem se. A dýchla. Konstrukce stála v trávě, jednoduchá, známá. Sedla jsem si dovnitř a nechala posuvné panely otevřené, dneska jsem nic nechtěla skrývat, jen být obklopená. Světlem, vzduchem, sebou. Minule tu byli lidé a společně jsme seděli uprostřed. Povídali jsme si, smáli se, seděli každý v jiném čtverci a stejně blízko. Dnes ale ne. Dnes jsem si sedla na kraj, vytáhla knížku a jen jsem tam byla. Bez řečí, bez důvodů. Jen já, slunce, a město, které dýchalo někde pode mnou. Vítr se protahoval rastry konstrukce a hrál si s mými vlasy. Stránky šustily tiše, ptáci zpívali dál, jako by mě neviděli. Bylo mi dobře. Ne proto, že by se něco stalo. Ale právě proto, že se nedělo nic. Zůstala jsem tam dlouho. Četla pomalu, s přestávkami, kdy jsem se jen dívala. A nemyslela na nic.

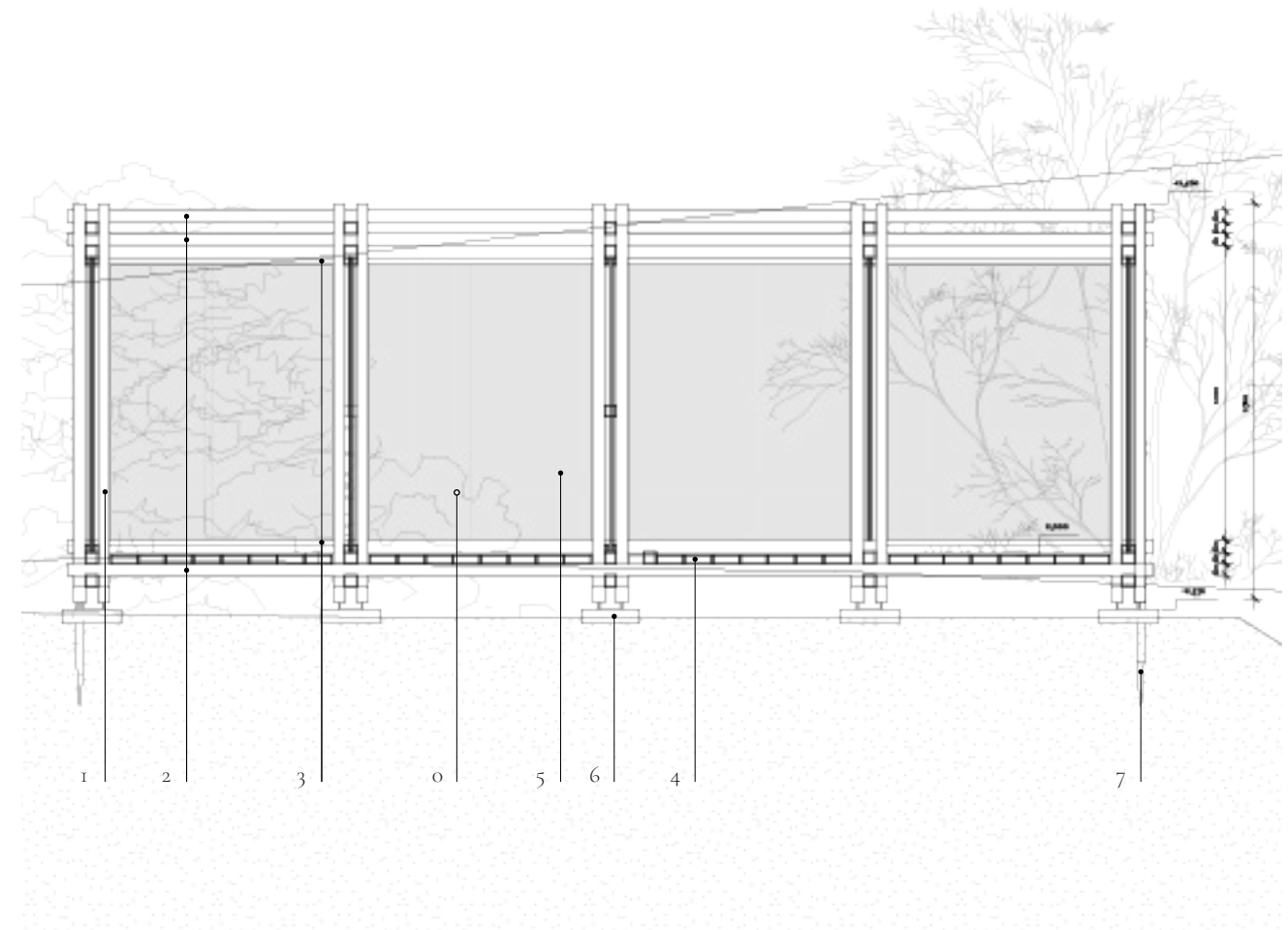
lehnout si
sednout si s knížkou
schovat se do pole a být sám
otevřít stěny a být spolu
pozorovat nebe a slunce
pozorovat město
kreslit si

- 0 prostor pro nádech slunce
- 1 sloupky KVH 80/80
- 2 trámky KVH 80/80
- 3 trámky na uchycení polykarbonátu
- 4 fošny na podlahu
- 5 polykarbonátová deska
- 6 betonová dlaždice
- 7 zemní vruty profil U v rozích konstrukce

- 0 prostor pro nádech slunce
- 1 sloupky KVH 80/80
- 2 trámky KVH 80/80
- 3 trámky na uchycení polykarbonátu
- 4 fošny na podlahu
- 5 polykarbonátová deska
- 6 betonová dlaždice
- 7 zemní vruty profil U v rozích konstrukce

Do nitra

Cítila jsem, že potřebuju klid, který tě nevyslychá. Prostor, kde se můžu ztratit a nebudu hledaná.

Prošla jsem mezi stromy a zabočila k místu, které znám. Působí vždycky stejně, ale přitom pokaždé jinak. Dneska jsem se usadila do krajní buňky. Je tam víc stínu, víc prostoru kolem, a zároveň něco, co mě tiše drží. Sedím. Nohy mám natažené do trávy, ruce položené v klíně. Nic nedržím. Ani myšlenku.

Před chvílí tu přeběhla veverka. Zastavila se jen na vteřinu, pohlédla mým směrem a zmizela mezi listy. A mně to připadalo jako zázrak. Občas sem zavanou vůně – hlína, kůra, zbytky deště. Tráva se mě dotýká na kotnících. Mezi dřevem prorůstají tenké stonky, jako by chtěly být součástí. A vlastně – proč ne?

Nesnažím se nic vymýšlet. Užívám si přítomnost, dýchám pomalu a všechno je klidné, neviditelné. Nechávám si myšlenky plynout, aniž bych je chytala. Přijdou, odejdou. Vzpomínky se mísí s přítomností, ale nijak mě netlačí. Listy šuměly, světlo se přes ně lámalo. Čas se trochu rozpustil. Byl to klid, který se nemusí vysvětlovat.

A mně stačilo být v něm.

odpočinek v chladu mezi stromy

ztišit se

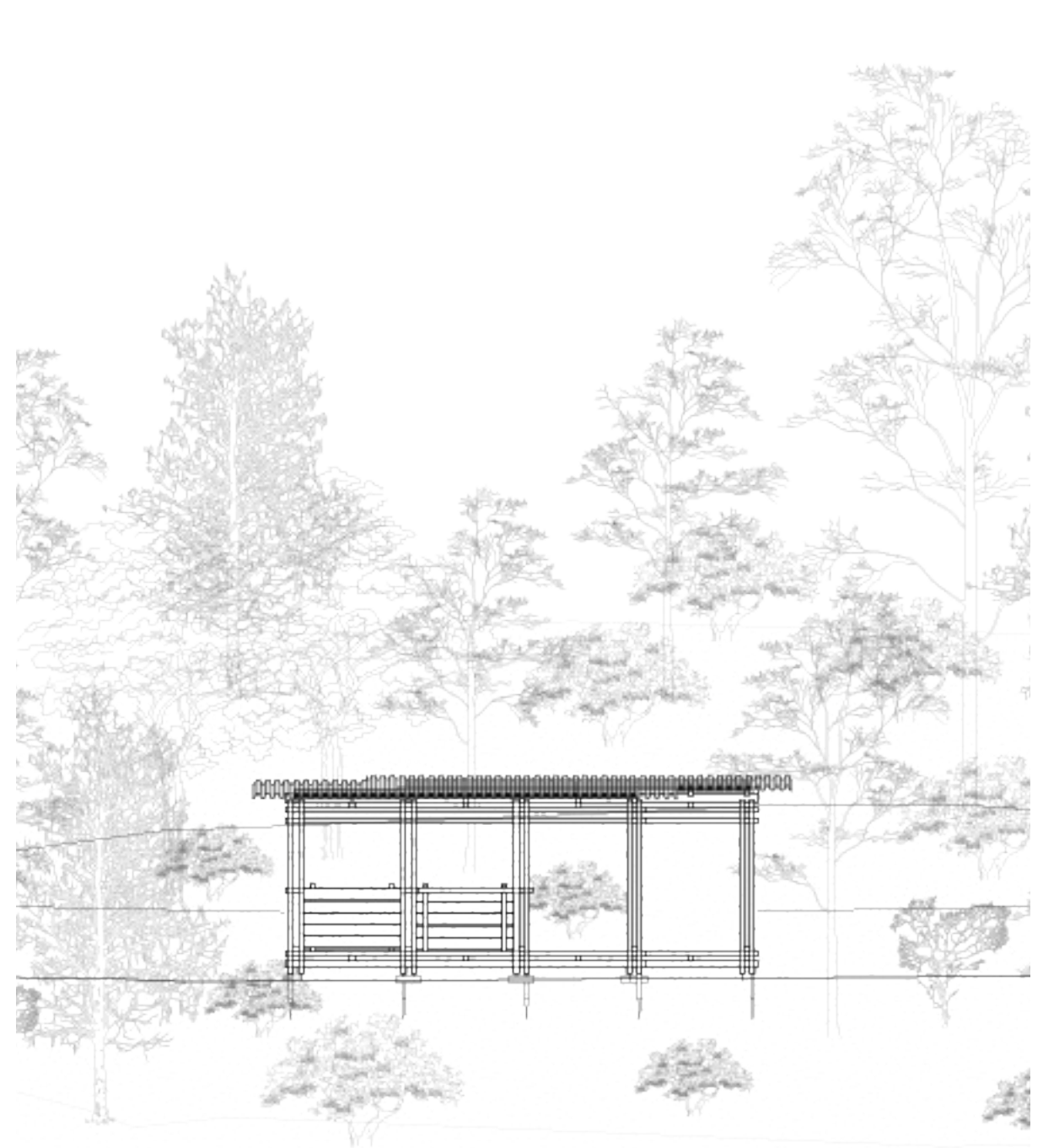
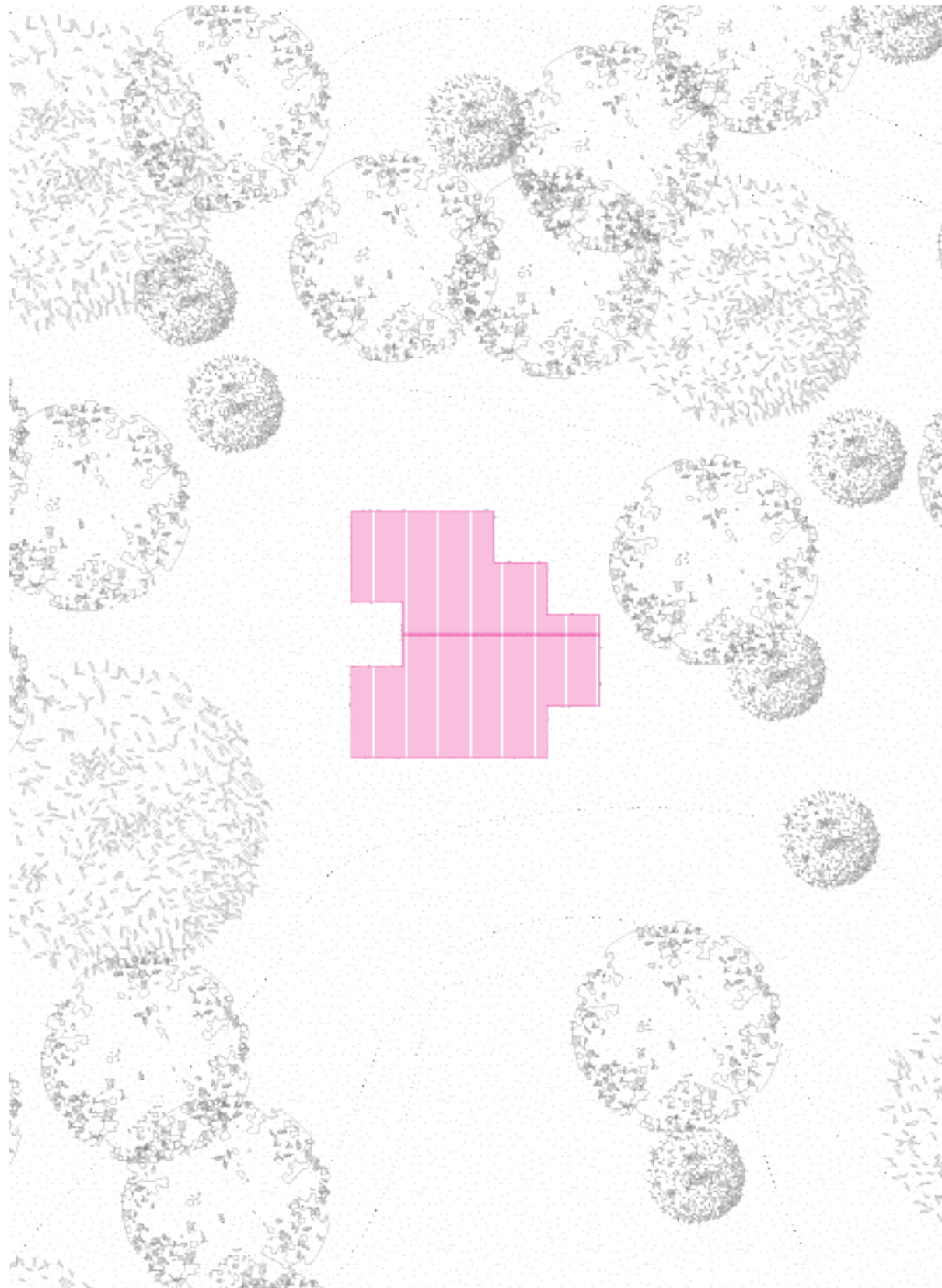
zaposlouchat se do lesa

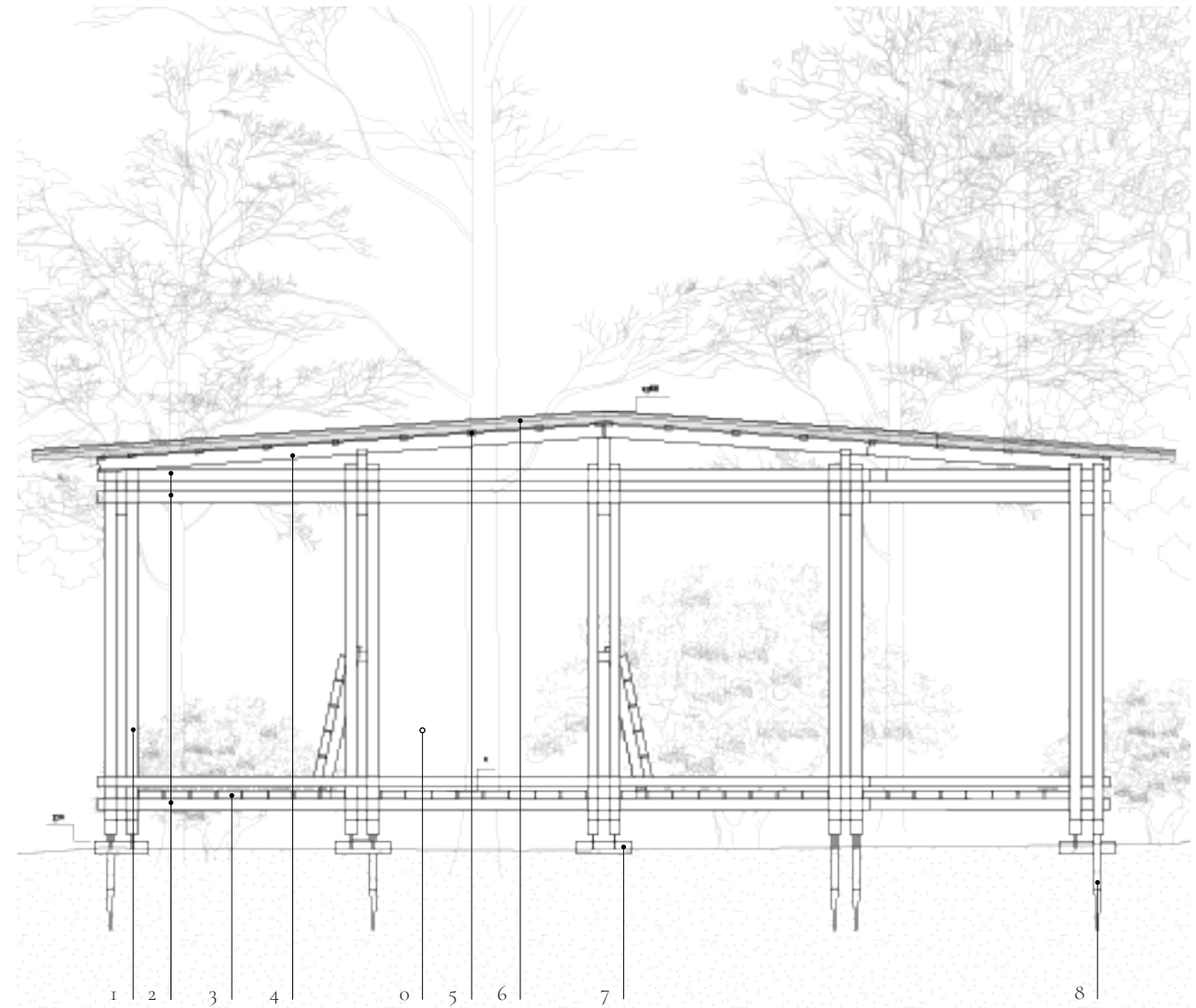
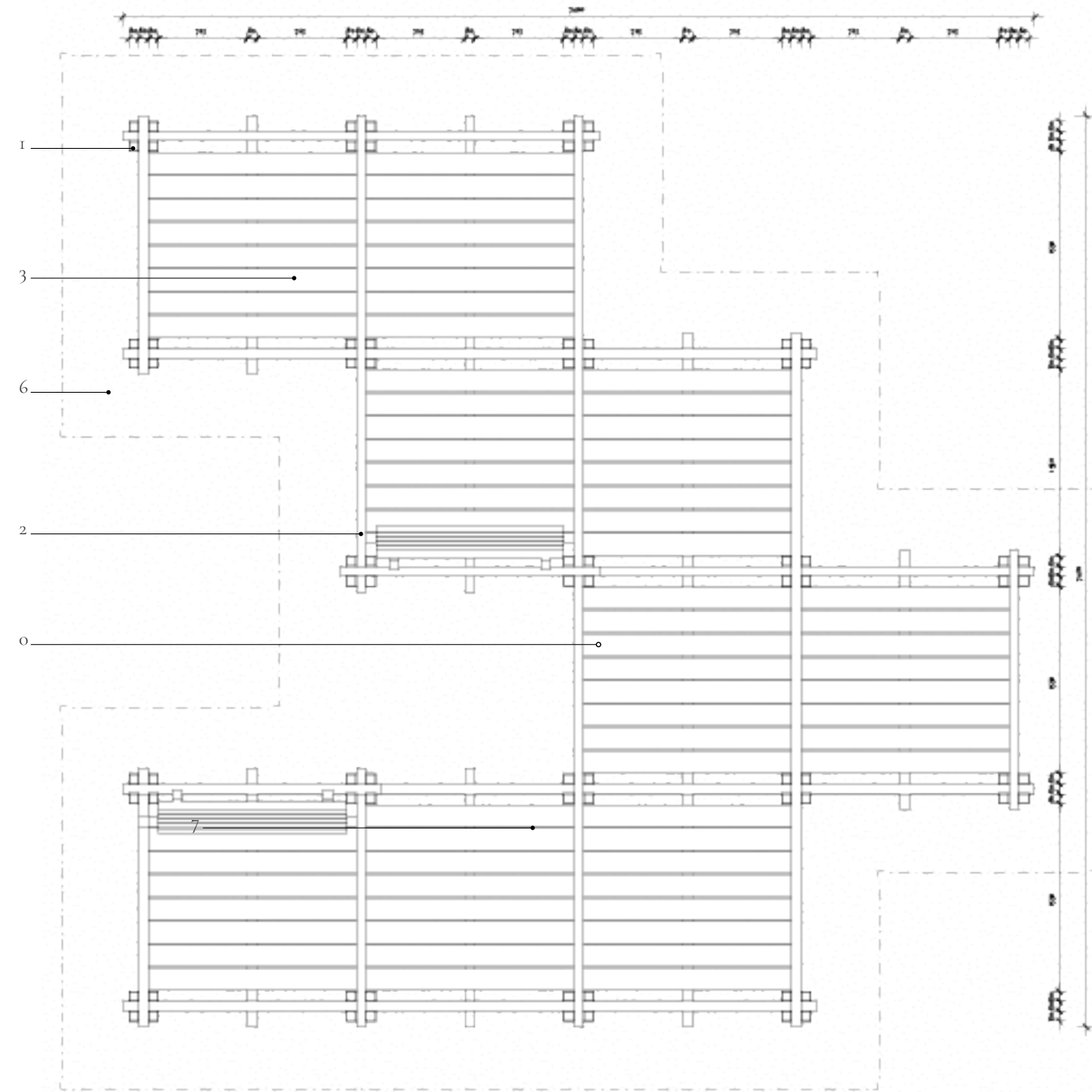
být sám nebo s někým

protáhnout si záda

dát si svačinu a čaj z termosky

- 0 prostor pro výdech duše
- 1 sloupky KVH 80/80
- 2 trámky KVH 80/80
- 3 fošny na podlahu
- 4 vaznice
- 5 krokve na uchycení polykarbonátu 20/40
- 6 vlnitá polykarbonátová střeška
- 7 betonová dlaždice 40/40/10
- 8 zemní vruty profil U v rozích konstrukce

- 0 prostor pro výdech duše
- 1 sloupky KVH 80/80
- 2 trámky KVH 80/80
- 3 fošny na podlahu
- 4 vaznice
- 5 krokve na uchycení polykarbonátu 20/40
- 6 vlnitá polykarbonátová střeška
- 7 betonová dlaždice 40/40/10
- 8 zemní vruty profil U v rozích konstrukce

Zvonkohra

Koleje jsou na dosah, šaliny tu cinkají na kolemjdoucí, přechod je pár kroků vedle. Betonová plocha pod mostem působí spíš jako mezera v městské tkáni, jako prostor, který člověk přejde bez zastavení. Místo, kde se nic neděje. A právě proto jsem sem umístila Zvonkohru.

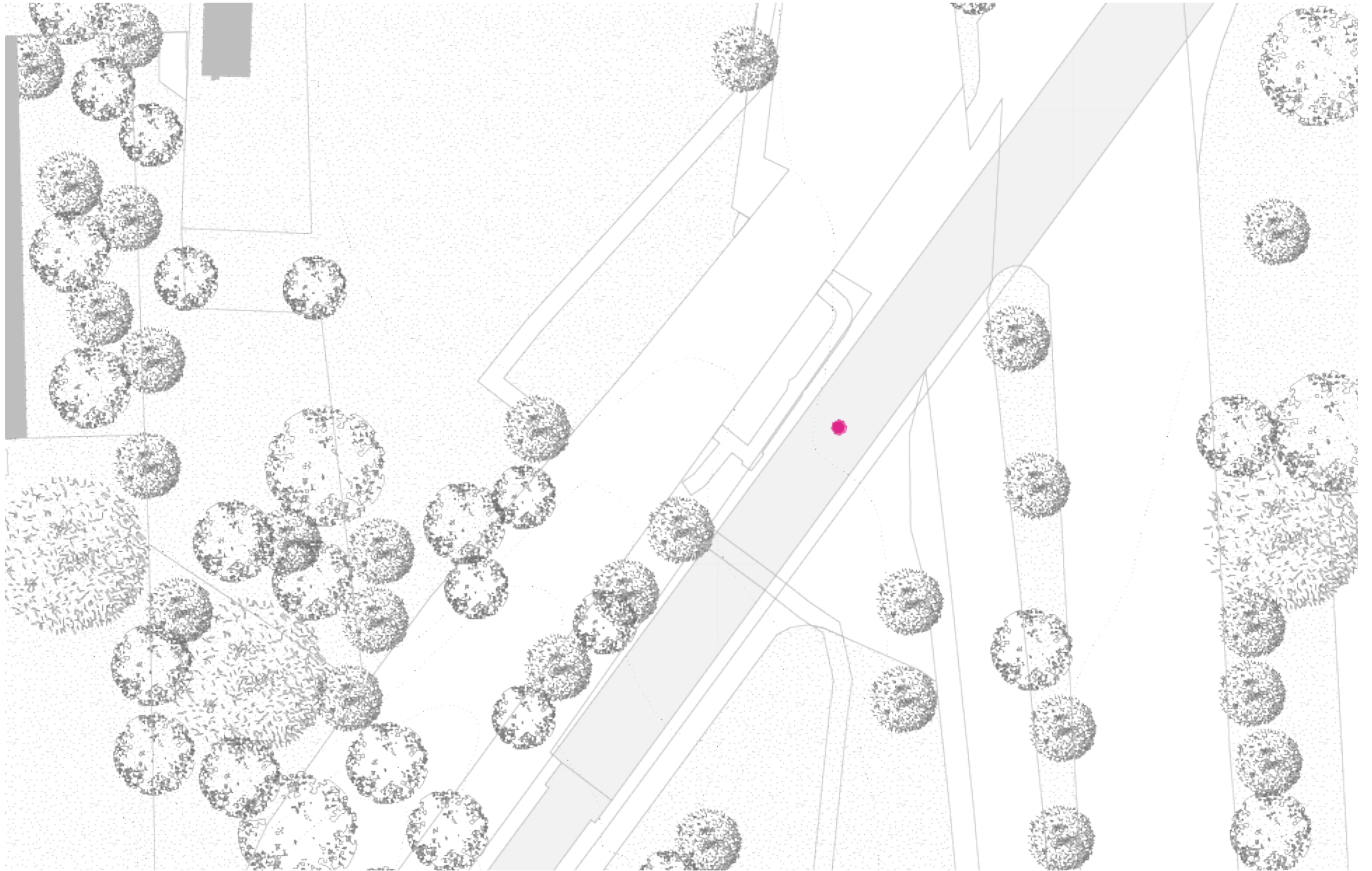
Ocelová konstrukce se opírá o most a dýchá tempem deště. Využívá svod dešťové vody, který nově ústí do nejvyšší nádoby. Ta se při dešti pomalu plní. A když dešť skončí, začíná její tichá hra. Voda z horní nádoby začne kapat. Ne předvídatelně. Ne pořád stejně. Jednou dopadne na zem. Jindy do nádoby pod ní. A odtud dál. Tři nádoby, tři hladiny. Tři tóny, které zní podle počasí.

Někdy zvoní tramvaj. Někdy zvoní voda.

Zvonkohra je pomalý nástroj. Nehraje, když ji nutíme. Musí pršet. Musí se naplnit. A pak počkat. Je to připomínka, že ne všechno je hned. A že některé věci znějí nejtíšeji právě tehdy, když se po nich nic nechce. Je to prostor, který se nechová jako atrakce, jen tiše reaguje. Na oblohu. Na dešť. Na čas.

A když budeš mít štěstí, kapka ti přistane na rameni. Abys nezapomněl, že město je i voda. A že i pod mostem může pršet ještě tři dny poté, co obloha dávno uschla.

Zvonkohra

Včera pršelo, ten déšť byl vlastně příjemný. Nepřišel bouřlivě, ale potichu, jako by se chtěl nejdřív omluvit, že ruší teplo. Omylo to ulice, ochladil se vzduch a všechno na chvíli ztichlo. Dneska už je zase horko, vše je pomalé a unavené.

Šla jsem podél Vídeňské. Šaliny, auta, přechody, beton. A najednou změna rytmu, klid a stín pod mostem. Jiný svět.

Zastavila jsem se u Zvonkohry. Z nádob dneska voda ještě kape. Pomalu, nerovnoměrně, jak se jí chce. Kapky padají dolů, někdy na štěrku, někdy možná na ruku nebo na rameno. Člověk se musí zastavit.

Sedla jsem si na štěrku, který zaznamenává padající kapky. Vzduch tu je chladnější. Je tu cítit voda ve vzduchu. Neviditelná, ale přítomná. Pozoruju kapky. Je to skoro jako poslouchat něčí dech. Nevíš, kdy přijde další nádech. Ale víš, že přijde.

Přemýšlím, jak dlouho ta voda vydrží. Jak dlouho ještě bude kapat. Je to vždycky tajemství, nikdy nevíš, jestli půjdeš kolem zítra a bude to ještě hrát. Nebo jestli už to utichne a budeš muset čekat na další déšť.

Ale i to čekání k tomu patří.

sednout si na štěrku a čekat na kapku

vnímat rytmus kapající vody

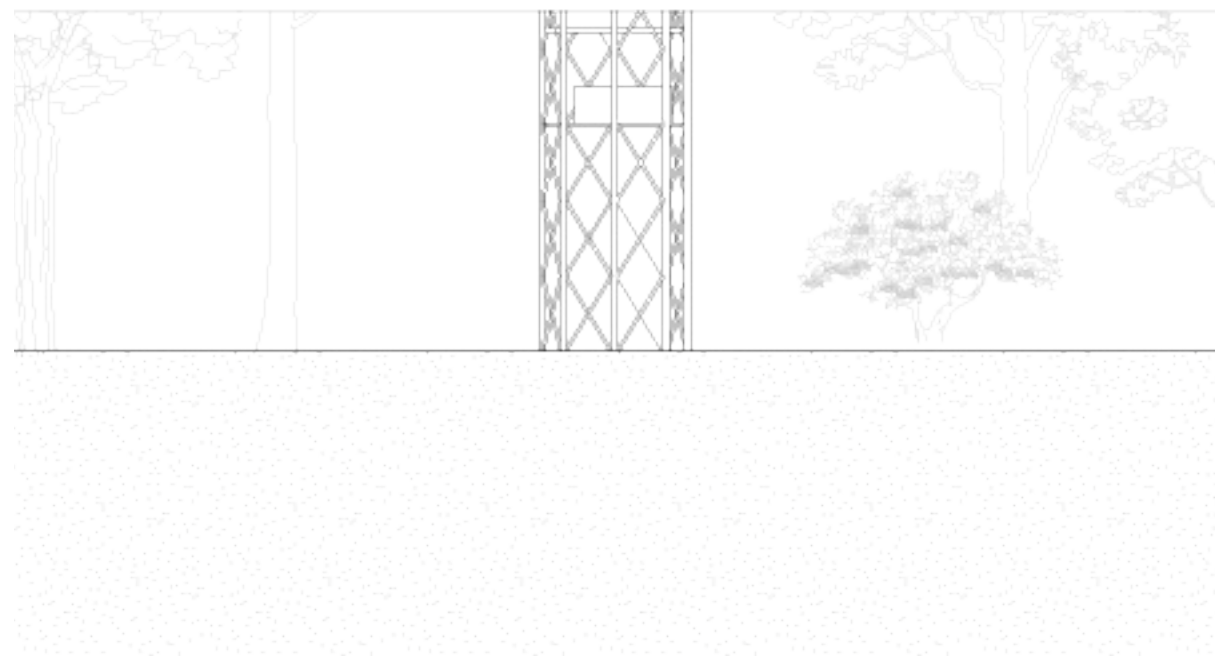
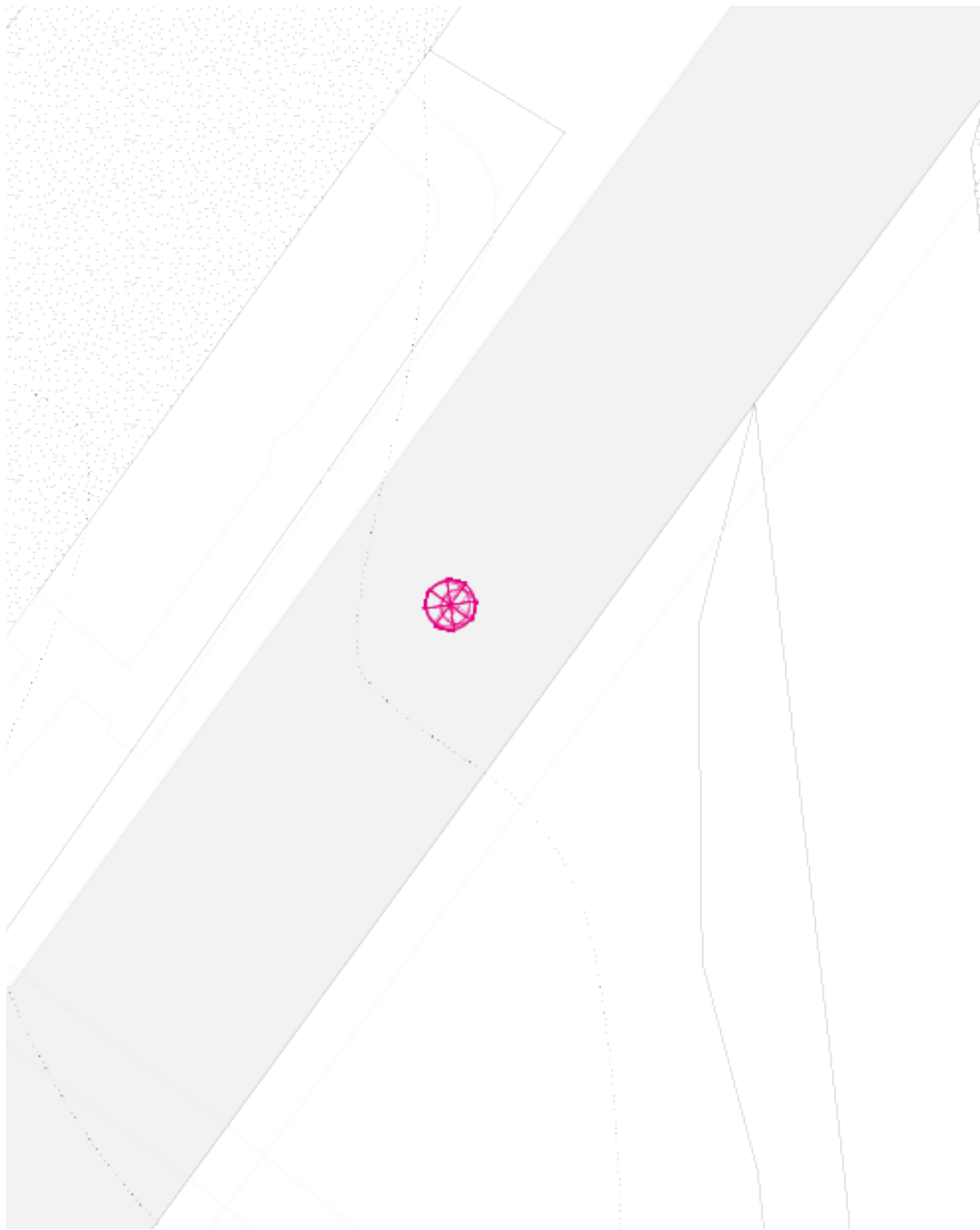
sledovat jak voda mizí den po dni

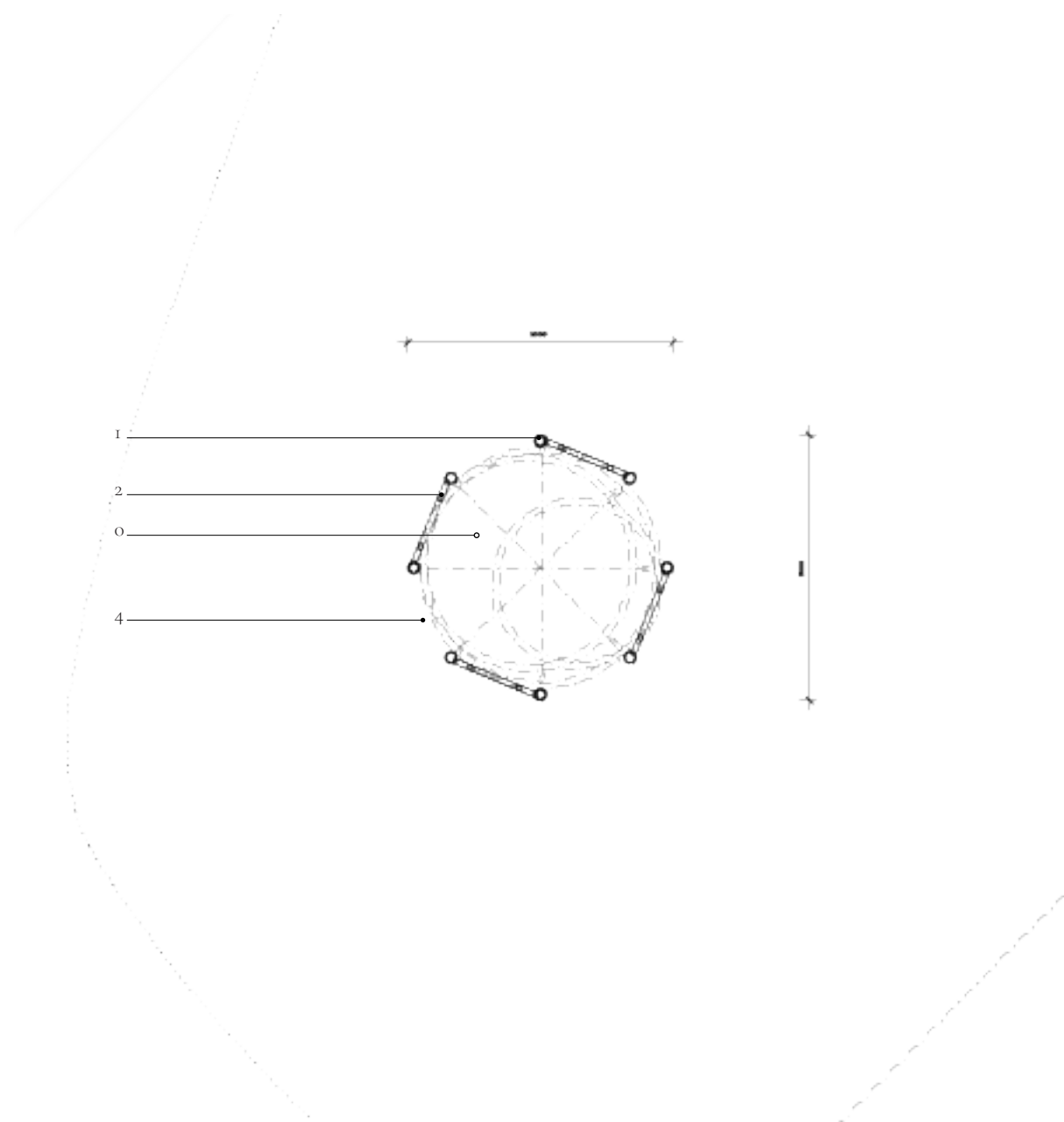
odpočívat ve stínu

zchladit se

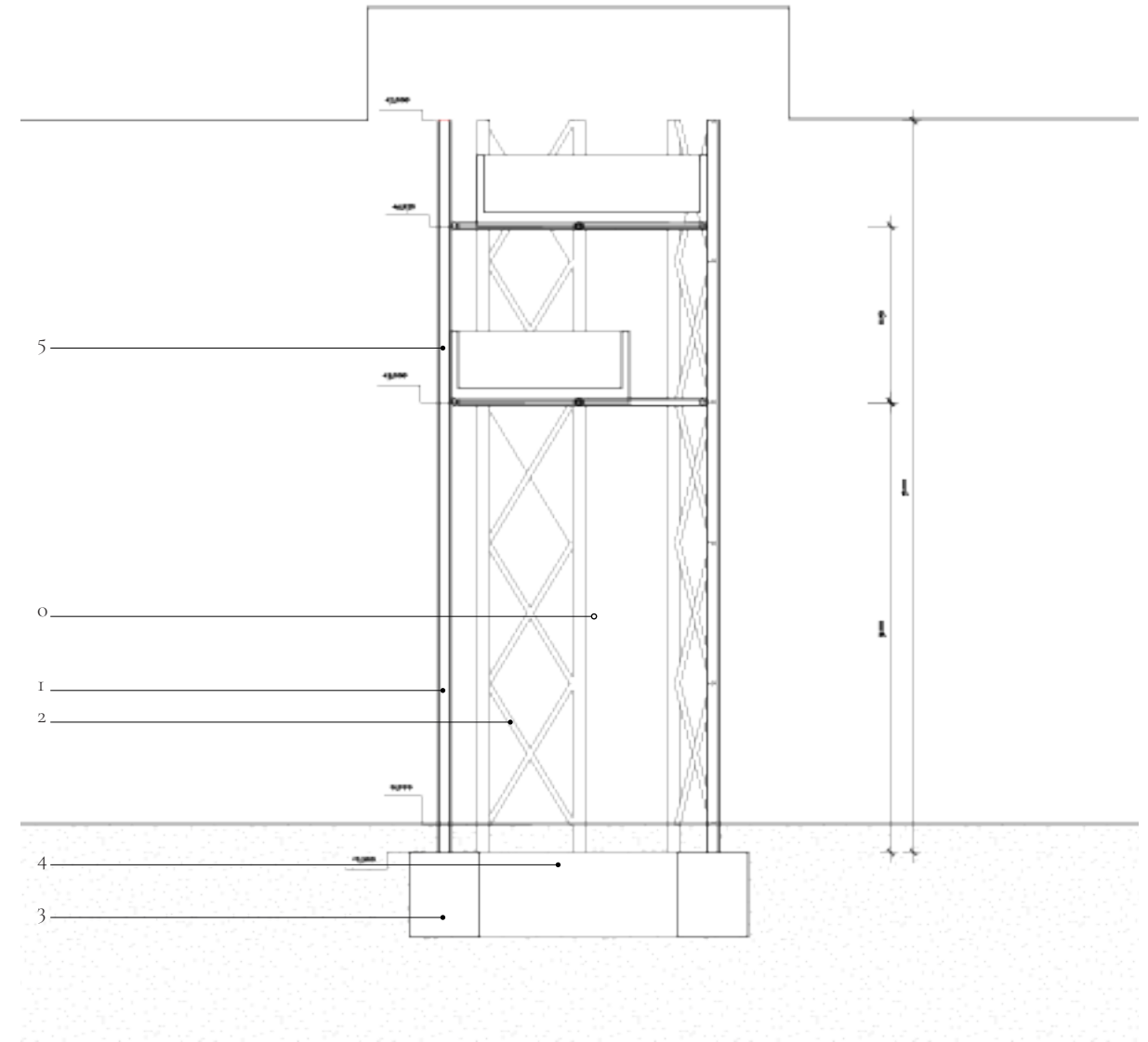
zastavit se při cestě domů

- 0 prostor pro osvětlení
- 1 sloupky ocel průměr 90 mm
- 2 zavětrování ocel průměr 45 mm
- 3 betonový základ
- 4 štěrkové lože pro vsakování vody
- 5 nádoby na vodu perforované zespodu

- 0 prostor pro osvětlení
- 1 sloupky ocel průměr 90 mm
- 2 zavětrování ocel průměr 45 mm
- 3 betonový základ
- 4 štěrkové lože pro vsakování vody
- 5 nádoby na vodu perforované zespodu

Na medvědy

Je tu měkko, nejen pod nohama, ale i ve vzduchu. Stromy filtrují světlo do zlatavých pruhů, kam oko dokládne se rozprostírá medvědí česnek a pod ním se otiskují stopy srnců a dětí. Místo působí neskutečně klidně, skoro až pohádkově. Jako by se tu dělo něco magického, možná tu žije duch lesa. Možná jen klid, na který jsme ve městě zapomněli.

Název Na medvědy má dvojitý význam. Vztahuje se k česneku, který halí krajinu jako zelený koberec, ale i ke zvířatům, jejichž přítomnost je tichá, ale zřejmá. Právě tady nalezneme dvě stavby. Krmelec, kde se budou zvířata shromažďovat, a pozorovatelnu, která je nenápadně otočená právě k němu.

Sedět uvnitř pozorovatelnou znamená být zároveň v prostoru i mimo něj. Jako bychom na chvíli vystoupili ze světa lidí a vpluli do rytmu lesa. Je to místo nečinnosti v tom nejlepší smyslu. Nezasahovat, neporušovat. Jen být. Dovolit sobě i místu dýchat vlastním tempem. Vnímat padající světlo, poslouchat zvuky lesa. Sedět tiše a čekat, až možná přiběhne srnka, víla nebo myšlenka. A nebo taky ne a hlavně všemu nechat volný průběh. Nenutit nikoho ani nic. Jen se otevřít prostoru, v němž se může něco stát, ale nemusí.

Je to místo, kde se nic neděje. A právě tím se děje vše potřebné.

Na medvědy

Les byl vlhký a voňavý, cestička úzká, listy se zavíraly a otevíraly podle směru větru. Všechno tu bylo tiché, ne prázdné, spíš naslouchající. Napadlo mě, že by tu klidně mohly žít víly. Nebo něco, co se jim podobá. Lesní duch, co mě sleduje zpoza kmene, aniž bych ho kdy spatřila.

Donesla jsem pár mrkví a dala je do krmelce. Položila jsem je opatrně, pomalu, jako by šlo o malý rituál. A pak jsem se přesunula o kousek dál, do konstrukce, ze které je možné pozorovat, ale nebýt viděn. Zůstala jsem tam. Nečekala jsem nic konkrétního, jen chvíli přítomnosti.

Les dýchá. Někde praskne větvička. Jinde zpívá pták. Šumí tráva, aniž by ji něco rozvlnilo. Občas světlo sklouzne mezi větvemi a na okamžik vytvoří obraz, který hned zase zmizí. Všechno tu je pomalé, tiché, ale zároveň plné.

Dneska jsem tu byla sama, nebo alespoň já jsem nikoho neviděla. Možná mne pozorovali nějaké oči zpoza stromu a já si jich nevšimla. A o tom tohle místo je, nemůžeš nikoho ani sebe do ničeho nutit. Někdy se něco stane, někdy ne a obojí je v pořádku.

Je tu zvláštní lehkost – jako by se i čas rozprostřel do šířky.

Někdy se zaposlouchám tak hluboko, že už neslyším ani sebe.

Jen místo. A někdy, v tom nejtišším okamžiku, mám pocit, jako kdyby mi duch lesa něco pošeptal. Jen na okraj myšlenky. Tak, aby nezmizelo, ale ani se nedalo zopakovat.

pozorovat les

sledovat paprsky světla

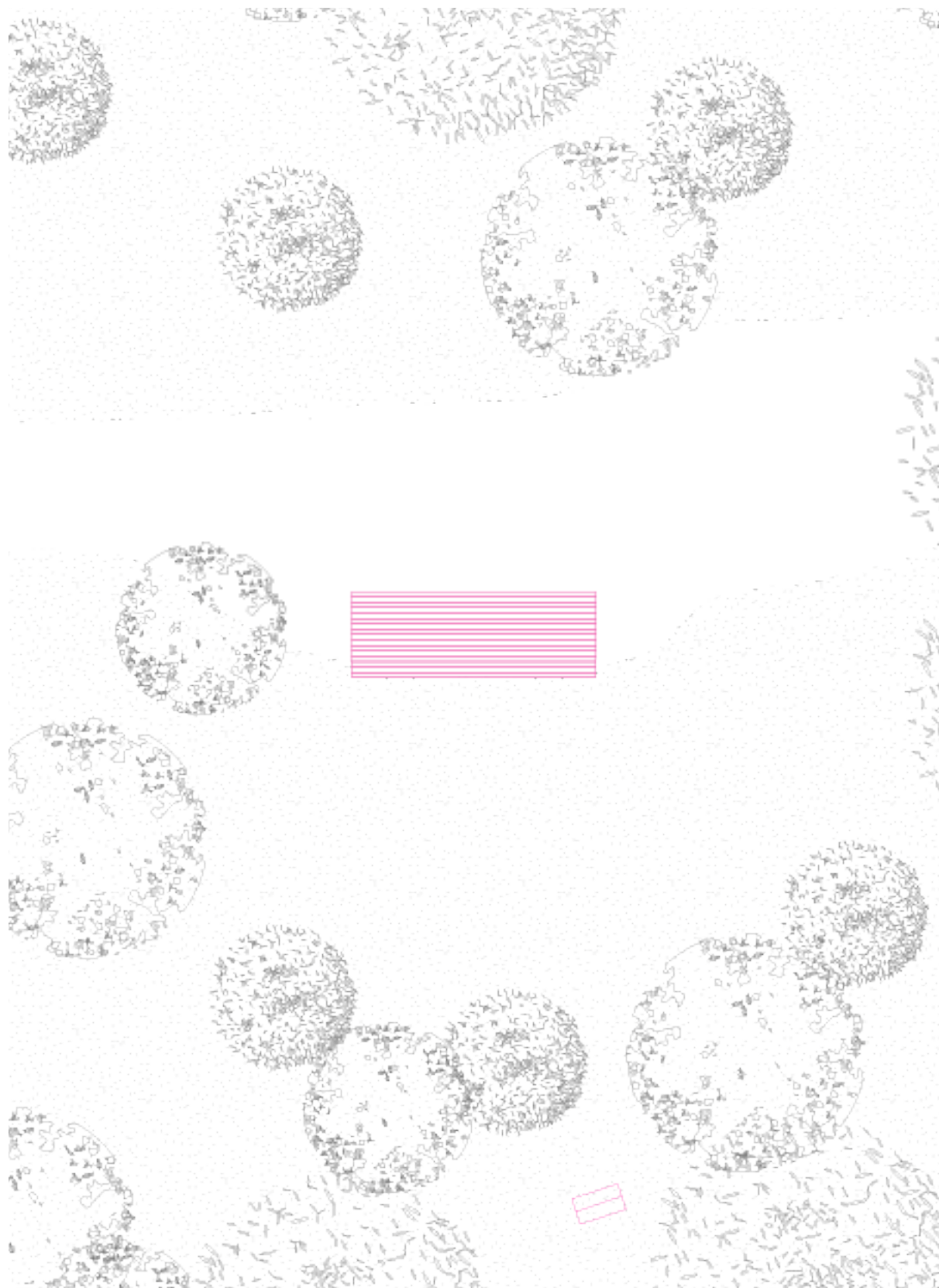
hrát si na lesní bytosti

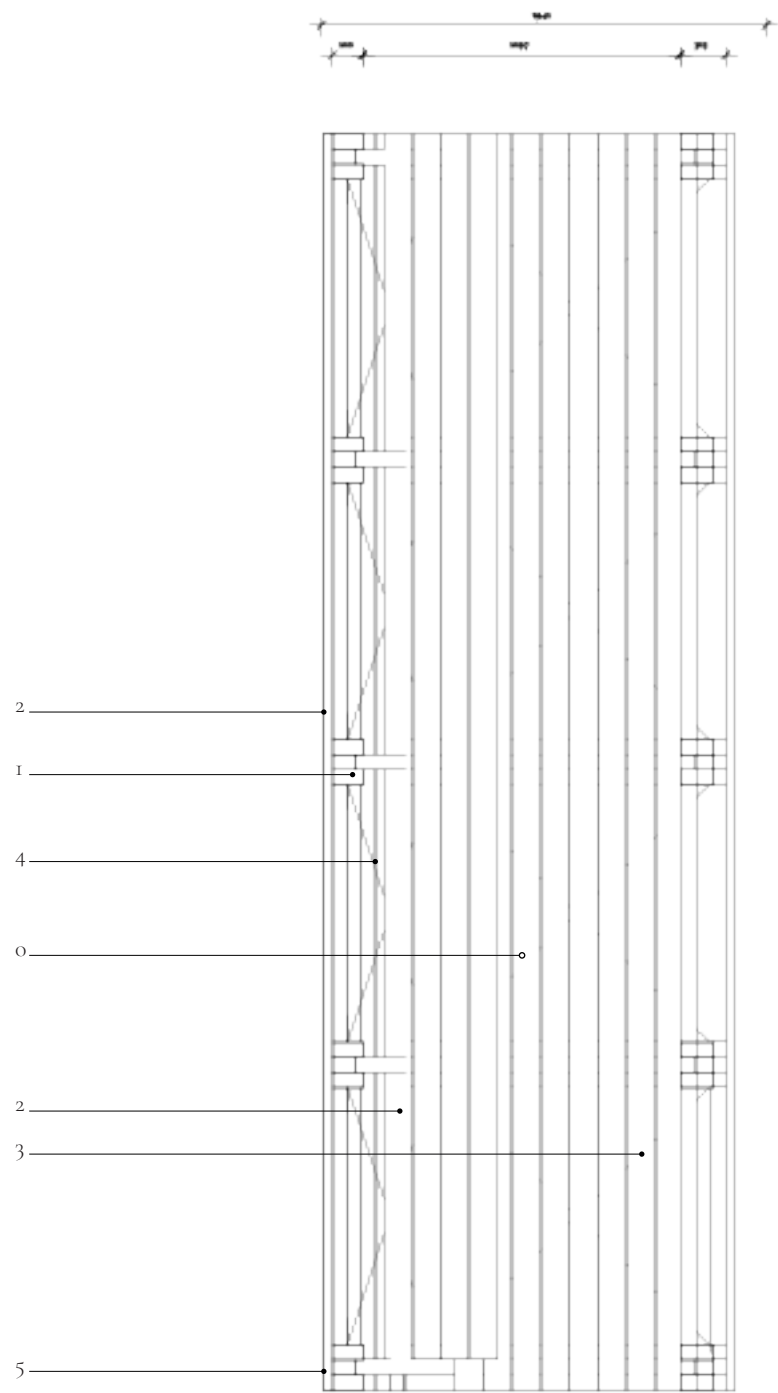
čekat jestli někdo přijde

číst si pohádku

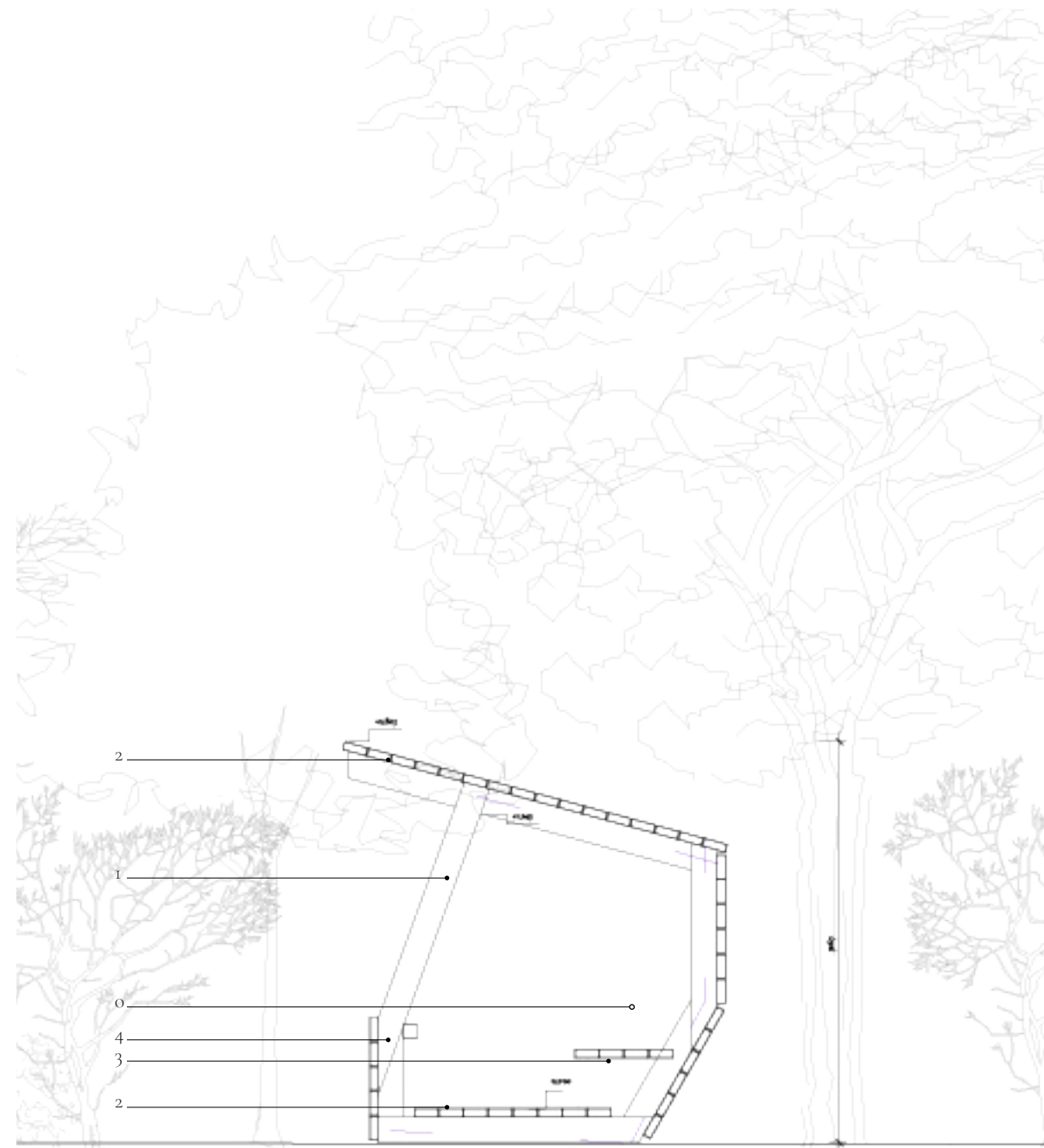
postavit domeček pro skřítky

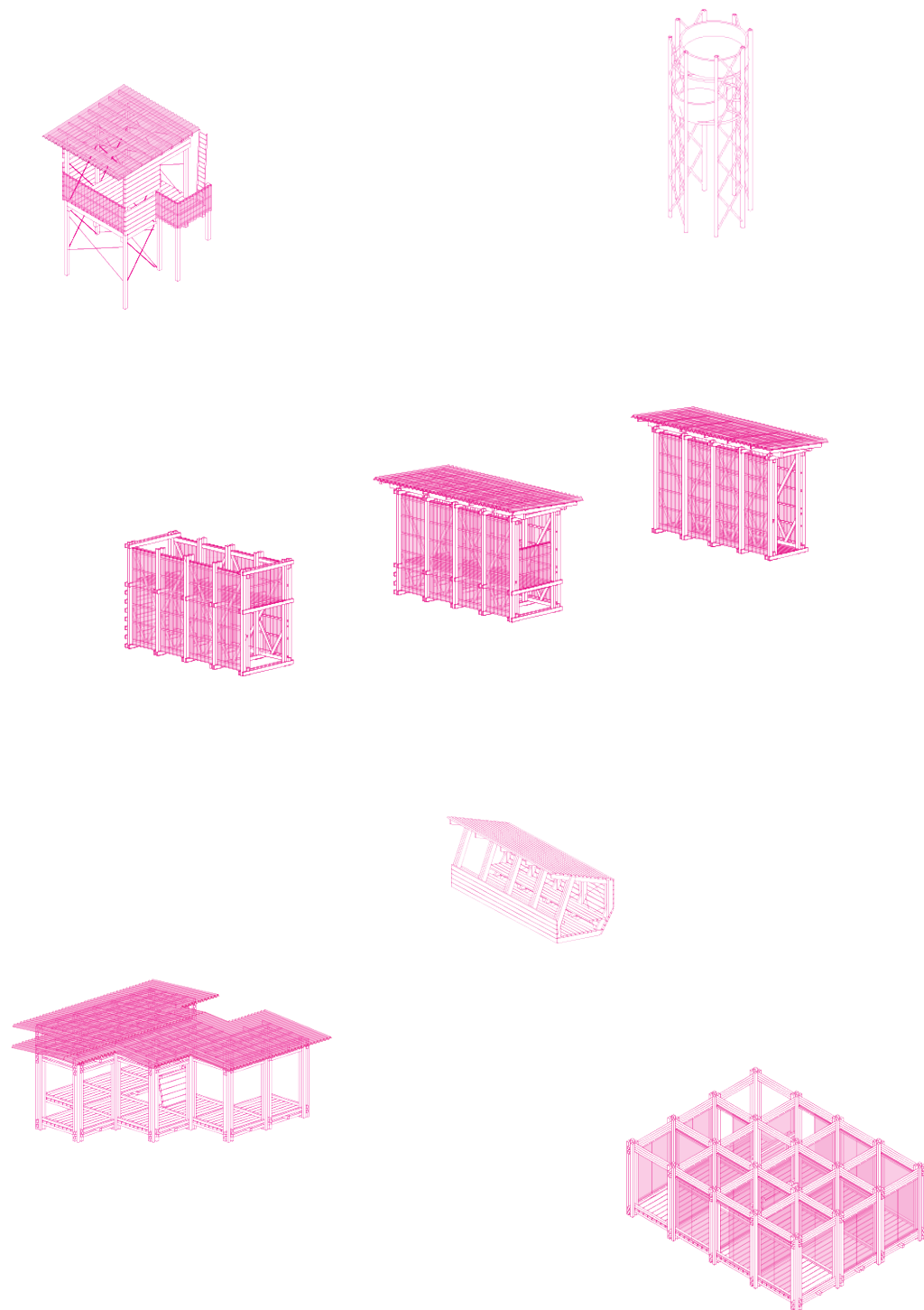

- 0 prostor na dýchánek s vřlami a skřítky
- 1 vazníky KVH 100/200
- 2 fošny 180/60
- 3 posedátko
- 4 ztužení ocelovými lanky
- 5 zemní vrut profil U

- 0 prostor na dýchánek s vřlami a skřítky
- 1 vazníky KVH 100/200
- 2 fošny 180/60
- 3 posedátko
- 4 ztužení ocelovými lanky
- 5 zemní vrut profil U

Konec nebo začátek?

Na první pohled jsou zásahy, které navrhuji nenápadné. Malé objekty rozptýlené v zákoutích Brna. Nechci město přepisovat, ani stavět nové dominanty, ale spíš naslouchat místům. Skrze tyto zásahy se snažím pomocí akupunktury města zpřítomnit Brno jeho obyvatelům. Navrhuji prostory, které mohou člověka zpomalit, zdržet, oslovit. Místa, která pomáhají navazovat vztah s městem, ve kterém se dá zastavit, sednout si a zavřít oči.

Cílem této práce je jemně a nenásilně uzdravovat město. Vrátit pozornost k místům, která bývala přehlížena a podpořit vztah k okolí, který se rodí z opakovaného kontaktu, z drobných zážitků, z ticha i hry. Dát lidem příležitost najít si svůj bod na mapě a díky tomu se možná znovu spojit s městem, ve kterém žijeme.

Uvědomuji si, že Brno je velké a že několik drobných zásahů, soustředěných v jedné oblasti, neřeší celé město. Tuto práci vnímám jako první krok k postupnému uzdravování vrstev, zákoutí a momentů. Jako pozvání zpomalit, podívat se kolem sebe a zůstat. Věřím, že když se objeví prostor, který někoho přitáhne, může být impulsem k tomu, aby lidé chtěli v Brně zůstat. Aby ho nebrali pouze jako místo, odkud se odjíždí za zážitky jinam. Aby si vytvářeli vztah k tomu, co mají na dosah a nebrali to jako samozřejmost.

A když se takových míst objeví víc možná pak nebude nutné neustále někam odjíždět, protože to, co hledáme, může být mnohem blíž, než se zdá. Stačí se zastavit. A podívat se.

Zdroje

Domov, aneb kam kráčíš žvotě

SCANNELL, Leila a , Robert Gifford, 2010. Defining place attachment: A tripartite organizing framework. Online. Journal of Environmental Psychology. Roč. 30, č. 1, s. 1-10. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0272494409000620/pdfft?md5=d93ofid7f4b612c25b5119e69a08df03&pid=1-s2.0-S0272494409000620-main.pdf>. [cit. 2025-03-15].

Analytická část, aneb Brno bude

Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 02 Krajina: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 03 Město: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

Obrazové zdroje

Analytická část, aneb Brno bude

str. 40 Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

str. 42 Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

str. 43 Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

str. 44 Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

str. 46 Statutární město Brno, 2024. Územně analytické podklady města Brna – 07 Dopravní infrastruktura: Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území. Brno: 2024. Dostupné z: <https://upmb.brno.cz/uzemne-analyticke-podklady>. [cit. 2024-12-22].

str. 50 https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa/?c=-597822.5%3A-1159214.3&z=4&lb=of-brno_akt&ly=tepmap2024&lbo=1&lyo=

str. 50 https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?url=https://geportal.mzcr.cz/server/rest/services/SHM2022/Aglomerace_Celek_Ldvn/ImageServer&source=sd

Už tam jsi!